

JANAKKALA HAKOINEN

Hamppula, Lensunkallio ja Köykkälä

Kaivaus 1989

Minna Lönnqvist & Marianne Schauman-Lönnqvist

JANAKKALA HAKOINEN

Hamppula, Lensunkallio ja Köykkälä

Kaivaus 1989

Sisälllys	Sivu
1. JOHDANTO	3
1.1. Vuoden 1989 kaivauksen tavoitteet ja taustat	3
1.2. Kaivaushankkeen luonne ja tutkimusresurssit	4
2. KAIVAUSPAIKAN PERUSTIEDOT	6
3. KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	8
4. KAIVAUSALUE I: HAMPPULAN TUTKIMUKSET	9
4.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi	9
4.2. Maalajit/kulttuurikerros	11
4.3. Löytölista, löytötiheys ja löytöjen ajoitus	20
5. KAIVAUSALUE II: LENSUNKALLION TUTKIMUKSET	21
5.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi	21
5.2. Maalajit/kulttuurikerros	22
5.3. Löytölista, löytötiheys ja löytöjen ajoitus	26
6. KAIVAUSALUE III: KÖYKKÄLÄN TUTKIMUKSET	27
6.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi	27
6.2. Maalajit/kulttuurikerros	28
6.3. Löytölista, löytöjen tiheys ja löytöjen ajoitus	31
7. TUTKIMUSTULOKSET	31
LUETTELO KARTOISTA	33
LUETTELO NEGATIIVEISTA	35
KARTAT <i>Kartat on valokopioitu, ei mikrofilmattu</i>	37
KUVATAULUT	82

1. JOHDANTO

1.1. Vuoden 1989 kaivauksen tavoitteet ja taustat

Vuodesta 1987 Janakkalan kunnan Hakoisten kylän alue on ollut Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen ns. RASI-projektin (so. Rannikon ja sisämaan vuorovaikutus rautakaudella) tutkimuksen kohteena. Hakoinen valittiin vuonna 1986 suoritetun arkisto- ja kenttäinventoinnin perusteella projektin uudeksi painopistealueeksi. Tarkoituksena on ollut selvittää sisämaan keskialueen, nimittäin eteläisimmän Hämeen, varhaista asutushistoriaa. Keskeisenä tutkimusongelmana on ollut asutuksen mahdollisen jatkuvuuden selvittäminen: muinaisia asutuskerrostumia ajoittamalla on pyritty hahmottamaan, jatkuuko asutustoiminta alueella esihistorialliselta historialliselle ajalle.

Ensimmäinen muinaisjäännösinventointi Janakkalan kunnan Hakoisten kylän alueella tehtiin vuonna 1942. Se keskittyi lähinnä Hakoisten linnavuoren välittömään ympäristöön (ks. Berit Boströmin inventointikertomus v:lta 1942). HuK Jyri Saukkonen inventoi seuraavan kerran Hakoisten aluetta vuonna 1984 (ks. Jyri Saukkosen Janakkalan inventointikertomus v:lta 1984). Arkeologian laitoksen lähemmät kenttätutkimukset aloitettiin alueella HuK Derek Fewsterin johtamalla inventointityöllä vuonna 1987. Inventoinnin esitöihin kuului arkisto- ja kirjallisuustutkimusta.

Fewsterin vuoden 1987 inventointityö muodosti ensimmäisen kenttätutkimusjakson RASI-projektiin kuuluvasta Hakoisten alueen kolmivuotisesta tutkimusperiodista, joka on toteutettu tamperelaisen Emil Aaltosen säätiön rahoituksella. Tutkimusperiodin toinen jakso käsitti vuonna 1988 tehdyn koekaiivauksen, jota ennen alue ilmakuvattiin. Arkeologian laitoksen kahtena edeltäneenä vuonna suorittamien tutkimusten perusteella vuoden 1989 tutkimusten kaivausalueiksi valittiin Hampgulan, Lensunkallion ja Köykkälän peltosaarekkeet.

Veräjänsuun rautakautinen kalmistoluonne oli selvitetty jo vuoden 1988 koekaiivauksessa, joten kyseisen alueen jatkotutkimuksia ei enää katsottu keskeisen tutkimusproblematiikan kannalta mielekkääksi. Kalmisto kuitenkin indikoi lähistöllä ollutta rautakautista asutusta, jonka jäljittäminen oli tutkimuksen tärkeimpiä peruslähtökohtia. Edellisen vuoden koekaiivauksissa ei saatu selkeää vastausta Lensunkallion esihistoriallisesta toiminnasta, joten sen tutkimuksia päätettiin osittain jatkaa.

Hamppulassa oli vuoden 1987 inventoinnissa ja vuoden 1988 opetusinventoinnissa havaittu merkkejä mahdollisesta rautakautisesta asutustoiminnasta; tähän viittasivat paitsi fosfaattinäytteistä saadut analyysien tulokset että alueelta löydetyt saviastianpalat. Hamppulan alue sijaitsi myös joen tuntumassa moreenikumpareesta muodostuvasta peltosaarekkeesta, joten se olisi luonnonolosuhteiltaan soveltunut hyvin asuinpaikaksi. Historialliseen arkistomateriaaliin tutustuttaessa ja kenttäinventoinnin yhteydessä oli havaittu, että alueella oli ollut historiallisella ajalla asutustoimintaa. Eri kerrostumat havaittiin jo alustavissa tutkimuksissa ainakin osittain sekoittuneiksi. Viimeisimmät tiedot alueella tapahtuneesta toiminnasta koskivat vanhaa koulua, joka oli muutamaan otteeseen palanut ja lopulta 1950-luvulla purettu.

Köykkälän läheinen peltosaareke oli havaittu myös mielenkiintoiseksi tutkimuskohteeksi. Kysymyksessä oli niin ikään moreenikumpareesta muodostuva peltosaareke, jonka luoteislaidalla on suurehko kiviröykkiö. Alueella on myös kaksi kuppikiveä (ks. Saukkosen inventointikertomus v:lta 1984).

Vuoden 1989 kaivauksessa Hakoisten alueella avattiin Hamppulassa (alueet A, B, C:1 ja C:2) yhteensä 108 m², Lensunkalliolla (alueet A, B, C ja D) yhteensä 48 m² ja Köykkälässä (alueet A:I, A:II, B, C, D ja E) yhteensä 52 m².

1.2. Kaivaushankkeen luonne ja tutkimusresurssit

Vuoden 1989 kenttätyöt Janakkalan kunnan Hakoisten kylän alueella käsittivät siis kolmannen ja viimeisen jakson Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen ns. RASI-projektiin liittyvästä kolmivuotisesta tutkimusperiodista. Kaivaus suoritettiin edellisten vuosien kenttätöiden tapaan professori Ari Siiriäisen toimeksiannosta. Nämä vuoden 1989 kenttätyöt tehtiin ajalla 1. - 30.6.1989.

Kysymyksessä oli kolmivuotisen tutkimusperiodin varsinainen kaivaus, joka samalla toimi yliopiston arkeologian laitoksen opetuskaivauksena. Lensunkalliolla ja Köykkälässä sovellettiin myös edellisenä vuonna käytettyjä koekaivaukselle tyyppillisiä tekniikoita. Koska kysymyksessä oli ns. kenttätyökurssi, kaivausryhmille luennoititiin mm. ATK:n käyttömahdollisuuksista kenttäolosuhteissa, ja ryhmät tutustuivat lähiseutujen muinaisjäännöskohteisiin erilaisilla iltaretkillä.

Kaivauksia johti FL assistentti Marianne Schauman-Lönnqvist. Kenttätyöopettajana toimi HuK Derek Fewster ja piirtäjinä toimivat Fil.maist. Minna Lönnqvist sekä HuK Maija Tusa. Tutkimusavustajina olivat HuK Timo Salminen, Fil.yo. Esa Mikkola, Fil.yo. Marianna Niukkanen ja Fil.yo. Karim Pelto

nen. Kaivauksen loppujaksolle palkattiin lisäavuksi myös Fil.yo. Pirjo Hamari. Kaivajat koostuivat kahdesta kenttätökurssin opiskelijaryhmästä, jotka peräkkäin työskentelivät kahden viikon pituiset ajanjaksot. Kumpikin kenttätöryhmä käsitti runsaat 10 henkeä. Lisäksi Janakkalan kunta antoi työvoimaksi kaksi työllisyysvaroilla palkattua kaivausapulaista.

Kaivaushankkeen pääasiallinen rahoitus saatiin tamperelaiselta Emil Aaltosen säätiöltä. Kaivausryhmän asunnoksi Janakkalan kunta oli antanut Turengissa sijaitsevat Ylikylän ala-asteen tilat. Alkujaksolla käytetyt kaksi autoa olivat Helsingin yliopiston, mutta loppujaksolla toisesta autosta luovutettiin ja tilalle hankittiin vuokra-auto. Kaivausvälineistö oli Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen. Janakkalan kunnalta saatiin kaivausalueelle käyttöön teollisuusmaakoppi tavaroiden säilytystä varten. Kaivauksen tutkimusraporttiin johtaneita jälkitöitä ovat hoitaneet Marianne Schauman-Lönnqvist, Minna Lönnqvist, Esa Mikkola ja Beatrice Sohlström. Jälkityöt on suoritettu ajalla 2.1. - 31.3.1990.

Helsingissä 4.5. 1990

Minna Lönnqvist

Marianne Schauman-Lönnqvist

2. KAIVAUSPAIKAN PERUSTIEDOT

JANAKKALA HAKOINEN Hamppula, Lensunkallio ja Köykkälä

Esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäännösalueiden kaivaukset 1989

- Kaivausalue I: Janakkala Hakoinen Hamppula
(Ks. Derek Fewsterin tutkimuskertomus 1987: ns. vanhan Hamppulan alue ja osin Alue 3., Janakkala Hakoinen Hamppula).
- Kaivausalue II: Janakkala Hakoinen Lensunkallio (Ks. Jyri Saukkosen inventointikertomus 1984: kohde 99, Hamppula 2; Derek Fewsterin Janakkalan Hakoisten tutkimuskertomus 1987: Alue 2, Lensunkallio/Vääräjoensuu) sekä Minna Lönnqvistin ja Marianne Schauman-Lönnqvistin Janakkalan Hakoisten kaivauskertomus 1988: Kaivausalue II, Lensunkallio).
- Kaivausalue III: Janakkala Hakoinen Köykkälä (Ks. Jyri Saukkosen inventointikertomus 1984: kohde 98, Hamppula 1).
- Kunta: Janakkala
Kylä: Hakoinen
- Tila: Peruskartassa RN:o 1:1 (Kaivausalue I: Hamppula); Hakoisten kartano, peruskartassa RN:o 1:170 (Kaivausalueet II - III: Lensunkallio ja Köykkälä)
- Omistajat: Janakkalan kunta (Kaivausalue I: Hamppula); Björn Rosenberg ja Rolf Rosenbergin perikunta (Kaivausalueet II - III: Lensunkallio ja Köykkälä)
- Peruskartta: 2131 11 Janakkala, painettu 1979

Tutkimusalueiden koordinaanti:

Kaivausalue I	x = 6752 87 - 6752 94
	y = 2532 40 - 2532 50
	z = n. 85 - 89 mmpy
Kaivausalue II	x = 6752 89 - 6752 94
	y = 2532 20 - 2532 27
	z = n. 90 mmpy
Kaivausalue III	x = 6752 66 - 76
	y = 2532 35 - 44
	z = n. 85 - 86,5 mmpy

Alueilta kaivetut löydöt: Kaivausalue I, Hamppula KM 25305: 1 - 320; Kaivausalue II, Lensunkallio KM 25306: 1 - 76; Kaivausalue III, Köykkälä KM 25307: 1 - 60.

Negatiivinumerot: 80223 - 80306

Kaivausraporttiin liittyvät väridiaposiivit ovat arkistoituina Helsingin yliopiston arkeologian laitoksella.

Aikaisemmat tutkimukset: Jyri Saukkonen, Janakkalan inventointikertomus 1984; Derek Fewster, Janakkalan Hakoisten kylän tutkimuskertomus 1987; Minna Lönnqvist ja Marianne Schauman-Lönnqvist Janakkalan Hakoisten kylän Veräjänsuun ja Lensunkallion alueiden kaivauskertomus 1988.

Aikaisemmat löydöt: Kaivausalue I, Hamppula KM 24124: 1 - 40; Kaivausalue II, Lensunkallio KM 22715, osin KM 23764: 1 - 139, KM 24441: 1 - 160; Kaivausalue III, Köykkälä KM 22714: 1 - 2.

Diar. 4.1.1990

3. KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Hamppulan, Lensunkallion ja Köykkälän kaivausalueet sijaitsevat Janakkalan kunnan Hakoisten kylässä Kernaalanjärven luoteispuolella Räikälänjoesta länteen. Kaivausalueet muodostuvat kolmesta peltosaarekkeesta, jotka sijoittuvat Hakoisten kartanon peltojen tuntumaan Rengosta Turenkiin johtavan tien (Räikälänjoen sillalta katsoen) eteläpuolelle noin kilometrin päähän Helsinki - Tampere-tien (so. kolmostien) risteyksestä Janakkalan kirkolle päin kuljettaessa. (Ks. ote peruskarttalehdestä s. 37).

Hamppulan peltosaareke (ns. vanha Hamppula) sijaitsee 1 km Janakkalan kirkolta etelälounaaseen Räikälänjoen länsipuolella aivan Renko - Turenki-tieltä Hakoisten kartanolle johtavan hiekkatien tuntumassa tien etelä-kaakkoispuolella. Räikälänjoen sillalta matkaa alueelle kertyy n. 200 m. Osa Hamppulan kaivausaluetta ulottuu itse saarekkeesta etelään sijoittuvalle peltoalueelle - peltosaarekkeesta kaakkoon Räikälänjoelle päin. Hakoisten linnavuorelta katsoen Hamppula (so. vanha Hamppula) sijaitsee noin 800 m pohjoiskoilliseen. (Ks. ote peruskarttalehdestä s. 37).

Lensunkallion peltosaareke sijaitsee samoin Janakkalan kirkolta noin 1 km etelälounaaseen, tosin lounaampana kuin Hamppulan alue. Alue sijoittuu Renko - Turenki-tien ja Hakoisten kartanolle johtavan hiekkatien väliselle peltoalueelle. Räikälänjoen sillalta matkaa kertyy n. 300 m lounaaseen. Hakoisten linnavuorelta katsoen Lensunkallio sijaitsee noin 800 m suunnilleen pohjoiseen. (Ks. ote peruskarttalehdestä s. 37).

Köykkälän peltosaareke sijaitsee runsaat 1 km 200 m Janakkalan kirkolta etelälounaaseen. Alue sijoittuu Renko - Turenki-tieltä Hakoisten kartanolle johtavan hiekkatien tuntumaan. Hakoisten linnavuorelta katsoen alue sijaitsee noin 600 m suunnilleen koilliseen. (Ks. ote peruskarttalehdestä s. 37).

Hamppulan peltosaareke (Ks. kuva 60) on kooltaan noin 60 m x 70 m:n laajuinen alue. Kaakkoon pellolle sijoitetuille Hamppulan kaivausalueille on peltosaarekkeesta matkaa noin 60 m. Itse peltosaareke muodostuu moreenikumpareesta ja sen maasto on niittymäistä kasvaen erilaisia kulttuurikasveja, jotka kertovat ihmisen aktiivisesta toiminnasta alueella. Puusto koostuu koivusta, männystä ja erilaisista puutarhapuista ja pensaista. Joukossa on harvinainen oratuomi sekä yleisempää orapihlajaa ja sireeniä.

Saarekkeen koilliseen suuntautuvan puolen maasto viettää hieman joelle päin. Tällä reunalla sijaitsee vanha maakellari, jota ympäröivät nokkospöheiköt ja sireenipensaat - alueella voi havaita vielä jälkiä vanhasta kaatopaikasta. Alueen

keskivaiheilla sijaitsee Hamppulan vanhan koulun kivinen muistomerkki. Koulun tiedetään muutamaan otteeseen palaneen, ja 1950-luvulla se lopulta purettiin. Pellolla sijaitsevien kaivausalueiden maasto puolestaan on savista; alueiden pohjoispuolella on iso maakivi, jonka vieressä kulkee oja.

Lensunkallion peltosaarekkeen laajuus on n. 100 x 50 m., ja sen keskeisin maamerkki on pyöreänä kumpareella kohoava kallio. Itse saareke muodostuu moreenikumpareesta, jonka maasto on niittyistä laidunaluetta. Siellä täällä työntyy esiin pieniä kallionkielekkeitä. Melko harva puusto koostuu lähinnä koivusta ja männystä, myös katajaa esiintyy jonkin verran. Kasvisto sisältää tyyppillisä laidunmaan kulttuurikasveja. Alueella on nähtävissä vielä jälkiä vanhoista kivisistä talonpohjista; alueella esiintyy myös vanhoja AIV-kuoppia.

Köykkälän peltosaareke (Ks. kuvat 61, 62) on em. saarekkeista suurin. Sen laajuus on n. 200 x 70 m. Huomattavina maamerkkeinä mainittakoon korkea pohjakaavaltaan nekiönmuotoinen punertavasta tiilestä rakennettu sähkömuuntaja ja alueen itäpuolella sijaitseva suuri siirtolohkare. Peltosaareke muodostuu niin ikään moreenikumpareesta; alueen pohjoislaidalla hiekkatien lähellä on ilmeisesti ihmisen aikaansaama matala vallitus tai "penkka". Kyseisen vallituksen tuntumassa on mielenkiintoinen kiviröykkiö. Peltosaarekkeen länsiosasta löytyy lisäksi kaksi Saukkosen inventoimaa kuppinkiveä. Alueen keskivaiheilla sijaitsee puinen pohjakaavaltaan suorakaiteenmuotoinen vaja. Maasto on osittain kivikkoista harjannetta, niittymäistä laidunaluetta, jossa kasvaa ihmisen toiminnasta kertovia kulttuurikasveja. Osittain melko tiheä puusto koostuu lähinnä männystä, joukossa esiintyy myös jonkin verran laidunalueelle tyyppillistä katajaa.

4. KAIVAUSALUE I: HAMPPULAN TUTKIMUKSET

4.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi

Hamppulan alueen muinaisten asutuskerrostumien paikallistamiseksi peltosaarekkeelle vedettiin aluksi vaaituskoneella ja linjakepeillä pohjois - eteläsuuntainen peruslinja x, jonka sijainti y-koordinaatilla on 680. Peruslinjaa vasten vedettiin kohtisuoraan länsi-itäsuuntainen poikkilinja y, jonka sijainti x-koordinaatilla on 120. Peruslinja ja poikkilinja paalutettiin kahden metrin välein, minkä jälkeen paalutettiin 2 x 2 m:n ruutuja sekä itään että länteen. Paalutettu alue sai nimekseen A. Sitä rajoittavat koordinaatit ovat 118 - 128/ 672 - 690.

Hieman myöhemmin alueen A koillispuolelle paalutettiin 2 x 2 m:n ruuduista muodostunut alue B, jota rajoittavat koordinaatit ovat 128 - 132/ 690 -700. Kaivauksen loppujaksolla paalutettiin Hampgulan peltoalueelle kaksi hieman erillään olevaa aluetta: alueet C:1 ja C:2. Aluetta C:1 rajoittavat koordinaatit ovat 90 - 94/ 752 - 760 ja alueen C:2 puolestaan 80 - 84/ 760 - 768. Alueet C:1 ja C:2 paalutettiin myös 2 x 2 m:n ruutuihin. Ruutujen numerot merkittiin kaikilla em. alueilla lounaiskulman paaluihin, ja löytöpusseihin merkityt ruututiedot sekä numeroiduille löydöille otetut koordinaatit mitattiin ruutujen lounaiskulmasta. Numeroitujen löytöjen löytötietoihin merkittiin kolmiulotteista mittaustapaa noudattaen koordinaattien x ja y lisäksi löytökorkeus z.

Hampgulan tutkimukset aloitettiin alueella A sijaitsevan oratuomen ympäristöstä, josta oli edellisenä vuonna havaittu jälkiä mahdollisesta rautakautisesta toiminnasta. Jo edeltäkäsinkin tiedettiin, että pitkälinen ihmistoiminta oli ainakin osittain sekoittanut asutuskerrostumia. Alueiden A ja B kiintopiste sijoitettiin kiveen, jonka koordinaatit ovat 135,7/663,8. Kiintopiste merkittiin kiveen punaisella rastilla. Koneen paikka oli koordinaateiltaan 130/675. Kiintopisteen lukemaksi saatiin 130, jonka absoluuttinen korkeus on 89,03 mmpy. Alueiden C:1 ja C:2 kiintopiste sijoitettiin alueiden pohjoispuolella sijaitsevaan isoon maakiveen, ja pisteen koordinaateiksi saatiin 94,2/77,5. Kiintopisteen lukemaksi saatiin 112, jonka absoluuttinen korkeus on 86,38 mmpy.

Alueet pintavaaittiin ennen avaamista (ks. kartat s. 39,57,61). Asutustoiminnan jäljittämiseksi pyrittiin tutkittavan alan maksimointiin, joten kaivausmenetelmäksi valittiin ns. shak-kiruutusysteemi. Sen avulla oli mahdollista maksimoida tutkittavan alueen pinta-ala ja profiilien määrä; profiilien laaja stratigrafinen tutkiminen valaisisi mahdollisesti alueen asutuskerrostumien luonnetta ja seuraamusjärjestystä.

Hampgulan alueilla poistettiin pintaturve ja osa pellon pintamullasta lapiolla. Alueilla A ja B humuskerrokset kaivettiin lapiolla, ja alueilla C:1 ja C:2 turpeen ja pintamullan jälkeen kaivettiin heti pelkoilla. Mineraalimaan paljastuttua alueella A kaivettiin pelkoilla, mutta alueella B jatkettiin resentin löytömateriaalin vuoksi mineraalimaan kaivamista lapiolla. Kaikilla em. kaivettiin humuksen jälkeen n. 10 cm: kerroksissa; kerrokset numeroitiin mineraalimaa 1:stä eteenpäin juoksevasti.

Tasokartat piirrettiin mittakaavaan 1:50 jokaisen kaivaustason mukaan. Yksityiskohtakartat piirrettiin mittakaavaan 1:10. Profiilikartat piirrettiin mittakaavaan 1:25, ja yksityiskohta profiilista mittakaavaan 1:1. Tasot kuvattiin sekä mustavalkokuviksi (6 x 7 cm) että diapositiiveiksi. Yksityiskohta- ja profiilikuvia otettiin tarpeen mukaan.

Eri maalajit erotettiin toisistaan yhteys- eli kontekstinumerolla juoksevasti Y 1000:sta lähtien. Kuopat ja muut yhteyksissä ilmenneet erilliset piirteet saivat oman feature-numeronsa juoksevasti F 1:stä eteenpäin. Feature-kokonaisuuksien yhteydessä maalajien värimääritykset merkittiin tarpeen mukaan Munsellin värikarttaa (so. Soil Color Chart) apuna käyttäen. Hiili- ja maalajinäytteitä otettiin talteen tarpeen mukaan.

4.2. Maalajit/kulttuurikerros

Alue A

Alueella A turpeen alta paljastunut humuskerros oli paikoit-
tain erittäin paksu (10 - 50 cm). Humuskerrosta kaivettiin
aluksi sen paksuuden ja melko resentin löytömateriaalin
(lähinnä tiiltä, kukkaruukunsirpaleita, fajanssia ja lasia)
vuoksi lapiolla.

Taso 1.

Ensimmäiset merkit esihistoriallisista saviastianpaloista
saatiin peruslinjan tuntumasta ruuduista 118/680 ja 120/678
mineraalimaa 1:n alueelta. Tasossa 1. ruudusta 118/680 pal-
jastui suuri humuspitoinen tummanruskeaa likamaata sisältänyt
alue (Feature 1.); eteläreunassa kulki hiesuvyöhyke. Likamaa
määriteltiin Munsellin värikartaston mukaan: 10 YR/3/3.
Likamaa-alueen ja hiesun rajalla oli näkynyt aluksi humusker-
rosta kaivettaessa punertavaa hienoa hiesumaista maalajia,
joka kaivamista jatkettaessa muuttui hiilipitoiseksi. Suuri
likamaa-alue kaivettiin kuopalle, jonka pohjalta löytyi
ilmeisesti melko nuori rautainen koukku. Ruudussa 120/678
mineraalimaa oli humuspitoista kellertävää hiekkää. Jonkin
verran maalajissa oli näkyvissä kulttuurinmerkkejä mm.
hiiltä. (Ks. kartta s. 40, kuvat 3-4).

Ruudussa 120/674 paljastui tiheä kivikko, joka vielä tasossa
1. oli pääasiassa humuksen ympäröimää. Humuksen ja mineraali-
maa 1:n löydöt sisälsivät lähinnä historiallisen ajan lasi-
tettua punasavikeramiikkaa. Kaivamista jatkettaessa humuspi-
toisessa maa alkoi tummua, ja siinä alkoi ilmetä nokea.
Ruudun luoteiskulmassa näkyi savinen mineraalimaa. Ruudun
118/676 eteläosassa havaittiin hyvin samantapainen mineraali-
maavyöhyke kuin ruudussa 118/680. Pohjoispuoli oli edelleen
lähinnä humusta, jossa esiintyi joitakin hiilenpalasia.
Mitään esihistoriallisia löytöjä ei mineraalimaa 1:stä tehty.
(Ks. kuva 5).

Seuraavaksi siirryttiin kaivamaan alueen itäpäättä, jossa paljastunut mineraalimaa oli lähinnä hienoa kellertävää hiekkaa. Tasossa 1. oli vielä merkkejä humuksesta. Ruudusta 118/684 mineraalimaa 1:stä löydettiin jonkin verran esihistoriallisia saviastianpaloja. Ruudun luoteiskulmasta paljastui humuksen ja mineraalimaan sekainen selvärajainen pyöreä läikkä Feature 2., jossa ei kuitenkaan tavattu selviä kulttuurimaahan viittaavia merkkejä. Läikkä kaivettiin kuopalle, eikä siitä saatu mitään löytöjä. Ruudusta 118/688 löytyi mineraalimaa 1:stä muutama esihistoriallinen saviastianpala. Saman ruudun mineraalimaa 1:stä löytyi myöskin kuparikolikko, joka antaa lyöntivuoden 1687. Ruuduista 120/682 ja 120/686 paljastui melko puhdas mineraalimaa eikä suoranaisia esihistoriallisia löytöjä paljastunut. Löydöt koostuivat historiallisen ajan punasavikeramiikasta ja metalliesineistöistä. (Ks. kartta s. 40 ja kuva 6).

Aluetta A avattiin edelleen luoteeseen. Ruutua 122/676 peitti tasossa 1. edelleen lähinnä humuspitoinen maa, jossa oli näkyvissä kellertäviä hiekkaläikkiä. Humuksessa havaittiin hiiliä, ja ruudun luoteisnurkkaa peitti kiveys. Mineraalimaa 1:stä löydettiin muutamia esihistoriallisia saviastianpaloja. Ruudussa 122/680 tasossa 1. maa oli lähinnä kellertävää hiekkaa ja humusta. Itäpuolella oli pieni kivirykelmä. Mitään jälkiä esihistoriallisesta toiminnasta ei havaittu. Muutamia hiilenpalasia löytyi humuspitoiselta alueelta. (Ks. kartta s. 40 ja kuvat 7-8).

Aluetta A laajennettiin edelleen pohjoiseen. Ruudusta 124/674 paljastui iso kivi, jonka reunat olivat osittain haljenneet kuumuudessa. Kiven keskelle oli porattu reikä. Kiveä ympäröi runsas kivikko. Maa oli tasossa 1. vielä humusta, josta löydettiin esihistoriallisia saviastianpaloja. Mineraalimaa 1:stä tuli savitiivistettä ja palanutta savea. Ruudusta 124/678 paljastui kivikkoa ja tiiltä. Maa oli tasossa 1. humuksen ja kellertävän hiekan sekaista - mitään erityisiä löytöjä ei paljastunut. Ruudussa 126/680 eteen tuli peruskalliota, johon oli porattu reikä. Idässä esiintynyt mineraalimaa oli lähinnä kellertävää hiekkaa. Ruudusta paljastui jonkin verran savitiivistettä. Peruskallion ja löydöttömyyden vuoksi ruudun kaivaminen lopetettiin tasoon 1. Kaivauksen edetessä paalutettiin luoteeseen ruutu 126/672. Sen 1. tasossa maa oli vielä lähinnä humusta, jossa esiintyi pieniä kivirykelmiä. Mitään erityisiä löytöjä siitä ei paljastunut. (Ks. kartta s. 40 ja kuvat 9-11).

Taso 2.

Alueen A tasossa 2. alkoi paljastua enemmän menneen kulttuuritoiminnan merkkejä. Ruudussa 118/680 jatkui edelleen tummanruskean likamaan alue; kellertävään hiesujuovaan oli

sekoittunut nyt tummaa likamaata. Ruudusta löytyi edelleen esihistoriallisia saviastian paloja. Samanlaista tummanruskeaa likamaata esiintyi ruudun 118/676 pohjoisosassa. Ruudun mineraalimaa 2:sta löytyi esihistoriallisia saviastianpaloja. Ruudussa 120/674 maa oli värjäätynyt mustaksi hiilipitoiseksi likamaaksi. Ruudussa 120/678 maa oli edelleen melko puhdasta humusta ja kellertävää hiekkaa; itäosassa paljastui jonkin verran savea. Alueen A itäpäässä maa jatkui edelleen melko puhtaana kellertävänä hiekkana ja hiesuna. Ruudusta 118/684 mineraalimaa 2:sta paljastui edelleen jonkin verran esihistoriallisia saviastianpaloja. Sitä ympäröivistä lähiruuduista ei juurikaan havaittu merkkejä esihistoriallisesta toiminnasta. (Ks. kartta s. 41, kuvat 12-14, 16).

Esihistoriallisen toiminnan jälkiä näkyi sen sijaan alueen A luoteisosissa. Ruudussa 122/676 esiintyi tummanruskeaa sekä ruskeaa likamaata ja hiilensekaista multahiekkää. Ruudussa oli myös melko paljon kiviä ja jonkin verran tiiltä. Ruudusta löydettiin mineraalimaa 2:sta runsaasti saviastianpaloja ja palanutta savea; joukossa oli myös jonkin verran palanutta luuta. Ruudussa 122/680 esiintyi tasossa 2. runsaasti hiilipitoista mustaa likamaata melko puhtaan hiekan ja hiesun ohella. Mitään selviä esihistoriallisia löytöjä ei kuitenkaan paljastunut. (Ks. kartta s. 41 ja kuvat 17-18).

Ruudussa 124/674 paljastui humuksen alta hiilensekainen ruskea likamaa ja suuria tiilenpaloja. Ruudusta löydettiin mineraalimaa 2:sta jonkin verran savitiivistettä ja palanutta savea. Ruudussa 124/678 esiintyi melko puhtas karkea kellertävänruskea hiekka. Mitään mainittavia löytöjä ei kyseisestä ruudusta paljastunut. Ruudussa 126/672 tasossa 2. oli tummanruskeaa likamaata, jossa esiintyi jonkin verran hiilenpaloja. Ruudun luoteiskulmasta paljastui savinen läikkä (Feature 5.). Sen keskustassa oli tummaa likamaata, joka Munsellin värikartalla määriteltynä oli 10 YR 4/1. Keskustan ympärillä oli vyöhyke harmaata savea, joka Munsellin mukaan määriteltynä oli 2.5 Y 5/2. Kohteesta piirrettiin profiilikartta. Kyseisen ruudun mineraalimaa 2:sta löytyi melko runsaasti esihistoriallista keramiikkaa. (Ks. kartat s. 41,51,54, kuvat 19-22).

Taso 3.

Alueen A tasossa 3. muinaisen kulttuuritoiminnan jäljet keskittyivät yhä selvemmin alueen keskivaiheille ja länsiosaan. Ruudussa 118/680 jatkui edelleen tummanruskean likamaan alue, josta löydettiin jonkin verran esihistoriallisia saviastianpaloja. Samaa likamaata esiintyi kellertävän hiekan ja hiesun ohella myös viereisissä ruuduissa 118/676, 120/678 ja 120/682. Kahdesta viimeksi mainitusta ruudusta löytyi mineraalimaa 3:sta runsaasti esihistoriallisia saviastianpaloja, palanutta savea ja palanutta luuta. Ruudussa 120/674 esiintyi edelleen kivikkoa ja hiilipitoista mustaa likamaata. Ruudusta löytyi myös muutama esihistoriallinen saviastianpala. (Ks. kartta s. 42, kuvat 23-27).

Pohjoisempana ruudussa 122/676 jatkui tummanruskea likamaa ja luoteiskulmassa hiilipitoinen musta likamaa. Ruudussa esiintyi edelleen kivikkoa. Esihistoriallisia saviastianpaloja paljastui edelleen jonkin verran. Ruudusta 122/680 kellertävän hiekan ohella hiilipitoista likamaata, joka oli nyt mustan sijasta tummanruskeaa. Mitään mainittavia löytöjä ei vielääkään tästä ruudusta paljastunut. Ruudussa 124/674 jatkui ruskea hiilensekainen likamaa, josta löytyi todella runsaasti saviastianpaloja, savitiivistettä ja palanutta savea - selviä jälkiä esihistoriallisesta toiminnasta. Ruutu 124/678 oli melkein edellisessä tasossa, mutta sen alueella paljastui nyt hiilensekainen ruskea likamaa. Ruudun luoteiskulmaa peitti runsas kiveys. Paljastuneet löydöt sisälsivät esihistoriallisia saviastianpaloja, savitiivistettä ja palanutta savea. Ruudussa 126/672 alkoi tummanruskean likamaan alta paljastua hienoa kellertävää hiekkaa. Ruudun alueelta mineraalimaa 3:sta saatiin runsaasti esihistoriallisia saviastianpaloja, savitiivistettä ja saviastianpaloja. (Ks. kartta s. 42 ja kuvat 29-34).

Alueen A itäreunalla esiintyi melko puhdasta hiekkaa, hiesua ja savea, paitsi ruudusta 118/684 paljastui ruskeaa likamaata ja ruudun 118/688 itäosassa ilmeni tummanruskeaa likamaata. Viimeksimainitusta ruudusta paljastui sekä esihistoriallisia saviastianpaloja saviastianpaloja että suuri venäläinen kuparikolikko, joka on lyöty vuonna 1771. Ruudun 120/686 kaivaminen lopetettiin tasoon 3: siinä esiintyi puhdasta pohjahiesua; koilliskulmassa oli pieni kivirykelmä, mutta mitään löytöjä ei paljastunut. (Ks. kuva 28).

Taso 4.

Tasossa 4. muinaiset kulttuuritoiminnan merkit olivat edelleen näkyvissä alueen keskivaiheilla ja luoteisosassa. Ruudussa 118/680 tummanruskean likamaan alta alkoi kuulua puhdas kellertävä hiekka, myös löytöjen määrä vähentyi. Talteen saatiin muutamia paloja esihistoriallista keramiikkaa. Ruskea likamaa jatkui edelleen kellertävän hiekan ja hiesun ohella viereisissä ruuduissa 118/676, 120/678, 120/682 sekä 118/684. (Ks. kartta s. 43).

Ruudussa 120/682 se muodosti suuren kivilohkareen ympärille selvärajaisen alueen: Feature 3. Kyseisetä ruudusta löydettiin mineraalimaa 4:stä joitakin esihistoriallisia saviastianpaloja. Kivilohkare nostettiin ja sitä ympäröinyt läikkä kaivettiin pohjaan, mutta likamaasta ei paljastunut mitään löytöjä.

Ruuduissa 118/676, 120/678 ja 118/684 mineraalimaa 4:ssä löytöjen määrä oli huomattavasti vähentynyt edellisiin kerroksiin verrattuna. Ruutujen 118/676 ja 118/684 kaivaminen lopetettiin tasoon 4. Ruutu 118/688 kaivettiin hieman, mutta puhtaan pohjahiekan ja löydöttömyyden vuoksi se jätettiin lähes tasoa 3. vastaavaan tasoon 4.

Ruutua 120/674 peitti edelleen kiveys ja osittain musta hiilipitoinen likamaa. Ruudun eteläpuolella paljastui myös vaaleampi ruskean likamaan alue. Löydöt olivat mineraalimaa 4:ssä lähinnä palanutta savea, savitiivistettä ja palanutta luuta. Ruudussa 122/676 esiintyi suuria kiviä ja ruskeaa likamaata. Siellä täällä oli jonkin verran hiiltä. Löydöt olivat määrältään melko runsaita: saviastianpaloja ja savitiivistettä. Ruudussa 122/680 näkyi edelleen kellertävän hiekan ja saveen ohella tummanruskeaa likamaata. Löytöjä ei kuitenkaan mineraalimaa 4:stä tullut, ja ruudun kaivaminen päätettiin lähes tasoon 4. (Ks. kuvat 35-36, 42).

Ruudussa 124/674 esiintyi edelleen suuren kiven ympärillä tummanruskeaa likamaata, josta tuli edelleen runsaasti saviastianpaloja, savitiivistettä, palanutta savea ja palanutta luuta. Ruudussa 124/678 havaittiin edelleen hiilipitoisen mustan likamaan alue sekä tummanruskean likamaan alue; ruudussa oli niin ikään suuria kiviä. Löytöjä, saviastianpalojen lisäksi lähinnä palanutta savea, oli jonkin verran. Ruudussa 126/672 esiintyi vaaleankellertävää ja kellertävää hiekkaa sekä savea. Löytöjen määrä mineraalimaa 4:ssä oli hyvin niukka, ja kaivaminen lopetettiin mainitussa ruudussa tasoon 4. (Ks. kuvat 37-38).

Taso 5.

Tasossa 5. kulttuuritoiminnan merkit keskittyivät nyt selvästi alueen luoteisosaan. Ruudussa 118/680 oli kuitenkin edelleen nähtävissä tummanruskeaa likamaata, ja mineraalimaa 5:stä saatiin jonkin verran talteen saviastianpaloja ja palanutta savea. Kaivaminen mainitussa ruudussa lopetettiin tasoon 5. Ruudun 120/674 pohjoisosassa jatkui hiilipitoinen musta likamaa ja eteläosassa tummanruskeaa likamaa; kiveys oli kuitenkin selvästi harventunut. Mineraalimaa 5:stä paljastui muutamia esihistoriallisia saviastianpaloja. Ruudussa 120/678 oli vielä eteläosassa nähtävissä tummanruskeaa likamaata, jossa oli savea. Pohjoisosaa peitti puhdas kellertävä hiekka. Löytöjen määrä oli erittäin niukka, ja ruudun kaivaminen päätettiin tasoon 5. (Ks. kartta s. 44 ja kuvat 39-40, 42-43).

Pohjoisempänä ruudussa 122/676 esiintyi jonkin verran hiilipitoista mustaa likamaata. Ruudun keskellä oli iso kivi, jossa oli porausreikä. Kyseisen kiven luoteispuolella oli

pienempi kivi, josta myös löytyi porausreikä. Ruudussa esiintyi suurimmaksi osaksi tummanruskeaa likamaata, ja pohjoisessa oli läikkä puhdasta kellertävää hiekkaa. Kaakkoiskulmassa oli pieni kivirykelmä. Mineraalimaasta 5. tuli jonkin verran saviastianpaloja ja savitiivistettä. Kaivaminen kyseisessä ruudussa lopetettiin, kun kivet sekä likamaa oli poistettu, löytöjä ei esiintynyt ja näkyvissä oli puhdas pohjahiekka.

Ruudussa 124/674 jatkui ison kiven ympärillä tummanruskeaa likamaa, josta paljastui hyvin niukasti löytöjä. Ruudun 124/678 lounaiskulmassa erottui selvä hiilipitoista mustaa likamaata ja tummanruskeaa likamaata sisältänyt läikkä: Feature 4. Muutoin ruudussa esiintyi karkeaa kellertävänruskeaa hiekkaa ja savea. Mineraalimaa 5:stä paljastui muutamia saviastianpaloja ja savitiivistettä. Feature 4. kaivettiin kuopalle (ks. kartta s. 53) ja ruudun kaivaminen lopetettiin, kun likamaata eikä löytöjä enää esiintynyt.

Tasot 6. - 9.

Ruutujen 120/674 ja 124/674 kaivamista jatkettiin aina mineraalimaahan 9. asti. Tasoissa 6. ja 7. ruudussa 120/674 esiintyi tummanruskeaa likamaata ja joitakin suurehkoja kiviä. Mineraalimaasta 6. ja 7. saatiin jonkin verran talteen löytöjä: saviastianpaloja, savitiivistettä, palanutta savea ja palanutta luuta. Tasossa 8. saatiin näkyviin kellertävä pohjahiekka. Löytöjä esiintyi edelleen runsaasti. Tasossa 9. havaittiin selvärajainen pyöreä hiilipitoinen ruskea likamaa-alue, Feature 6., jonka ympärillä oli eri kokoisia kiviä, vaaleanruskeaa tuhkapitoista likamaata ja osittain hiilipitoista tummanruskeaa likamaata (ks. kartta s. 55). Muuten ympäristö oli puhdasta kellertävää pohjahiekkaa. Pyöreä jälki kaivettiin kuopalle, ja siitä otettiin likamaa talteen. Sen alueella oli selvä löytökeskittymä, joka sisälsi saviastianpalan, savitiivistettä, palanutta savea ja palanutta luuta. Mineraalimaassa 9. esihistorialliseen toimintaan viittavat löydöt olivat melko runsaslukuisia. (Ks. kartat s. 45-47 ja kuvat 42, 44).

Ruudussa 124/674 tasossa 6. suuren kiven ympärillä paljastui ruskean likamaan rinnalle alueen kaakkoiskulmaan hiilipitoinen musta likamaa, joka hävisi tasoon 7. tultaessa. Sen pohjoispuolella näkyi jälkiä kellertävästä pohjahiekasta; kellertävä pohjahiekka vahvistui tasossa 7. Ruudusta löytyi runsaasti esihistoriallisia saviastianpaloja ja savitiivistettä. Ruudun kaivaminen rajoittui tämän jälkeen kiven länsisivulle, jossa kaivettiin mineraalimaa 9:ään asti. Mitään muutoksia maalajeissa ei kuitenkaan voitu havaita tasoon 7. nähden, joten tasoja ei piirretty kartoiksi. Mineraalimaasta 8. ja 9. paljastui runsaasti esihistoriallisesta toiminnasta kertovia löytöjä.

Kulttuurikerros

Alueen A kulttuurikerros oli melko sekoittunut; esihistoriallisen ja historiallisen ajan jäänteet olivat paikoin sekoittuneet. Stratigrafisista havainnoista päätellen mineraalimaan 2. ja 3. alueella oli suhteellisesti eniten esihistoriallisia kulttuuritoiminnan jälkiä. Ne jatkuivat kuitenkin paikoin alueen länsiosissa jopa mineraalimaan 9. alueelle. Kaikkia tasoissa näkyviä värjäytyksiä ei kuitenkaan voitu profiileissa erottaa. (Ks. profiilikartat s. 48-50). Kulttuurikerroksen paksuus oli keskimäärin 20 - 30 cm.

Alue B

Aluetta B kaivettiin lähes yksinomaan lapiolla. Turpeen ja humuksen alta ilmestynyt mineraalimaa oli karkeaa hiekkaa. Humuskerros oli erittäin paksu n. 20 - 50 cm.

Taso 1.

Tasossa 1. ruutuja 128/692 ja 128/696 peitti valtaosin likapitoinen kellertävä hiekka, jossa esiintyi jonkin verran hiiltä. Ruudussa 128/692 näkyi muutamassa kohden puhdasta hiekkaa. Ruudun 130/690 kaakkoisosasta paljastui likamaapitoinen hiesu. Sen eteläpuolella oli puhdasta hiesua ja pohjoispuolella puhdasta hiekkaa. Pohjoisosassa esiintyi muutama läikkä likamaapitoista hiekkaa. Ruudun 130/694 eteläosassa oli erittäin likapitoisen hiekan alue; pohjoisosaa peitti hiekka, jossa oli vähemmän likaa. Ruudussa 130/698 oli likapitoista hiekkaa ja pari kuopannetta. Sen kaivaminen lopetettiin tasoon 1. Alueelta B mineraalimaasta 1. paljastuneet löydöt viittasivat lähinnä historiallisella ajalla tuotettuihin kulttuurimaan jälkiin. Mitään todisteita esihistoriallisesta toiminnasta ei tällä alueella havaittu. (Ks. kartta s. 58 ja kuvat 45-48).

Taso 2.

Tasossa 2. ruutua 128/692 peitti suurelta osin karkea hiekka. Ruudun pohjoisosassa oli likamaakuoppa ja keskeltä pilkisti kallio. Kyseisestä ruudusta mineraalimaa 2:sta löytyivät alueen ainoat jäljet esihistoriallisesta toiminnasta: ruudusta saatiin talteen saviastianpaloja ja palanutta savea. Ruutua 130/690 peitti lähes kokonaan puhdas karkea hiekka; kaakkoisnurkassa siihen oli sekoittunut edelleen likaa. Ruudussa 130/694 paljastui kaakkois- ja lounaiskulmassa kallio. Ruutua peitti valtasosin karkea vaaleanruskea hiek

ka; jossa esiintyi siellä täällä likamaaläikkiä. Mineraalimaan 2. löydöt rajoittuivat ruutuun 130/690, ja alueen löydöttömyyden ja puhtaan karkean hiekan vuoksi alueen kaivaminen lopetettiin, kun likamaata sisältäneet läikät oli tutkittu ja ruutuihin oli kaivettu koekuoppia. (Ks. kartta s. 59 ja kuvat 49-50).

Kulttuurikerros

Alueen B esihistoriaan viittaavat toiminnan jäljet jäivät niukoiksi. Ruudussa 128/692 tasossa 2. ja mineraalimaan 2. paljastui joitakin jälkiä. Alueella havaitut kulttuuritoiminnan jäänteet ajoittuivat kuitenkin suurelta osin historialliselle ajalle.

Alue C:1

Alueen C:1 lapiolla tapahtuneen turpeen enimmän humuksen poiston jälkeen alettiin melko pian kaivaa pelkoilla. Humuskerroksen paksuus oli 10 - 30 cm.

Taso 1.

Tasossa 1. ruudussa 90/752 maalajit koostuivat lähinnä vaaleankellertävästä hiesusta ja kellertävästä hiekasta, savesta. Luoteis-kaakkosuunnisesti kulkeva juova sisälsi edelleen humusta. Keskiosassa oli savea, länsi- ja itälaidalla puolestaan vaaleankellertävää hiesua. Ruudun pohjoispäässä oli havaittavissa saven ja vaaleankellertävän hiesun sekainen alue. Jo humuksesta paljastui runsaasti savitiivistettä, palanutta savea ja esihistoriallisiksi luokiteltavia saviastianpaloja. Löytöjä esiintyi edelleen mineraalimaa 1:ssä: pääasiassa savitiivistettä, palanutta savea ja savikuonaa. (Ks. kartta s. 62).

Ruutua 90/756 peitti vielä suurelta osin tasossa 1. humus; luoteisnurkassa esiintyi alue vaaleankellertävää hiesua. Humuksessa näkyi myös muutamia hiesuläikkiä. Myös tässä ruudussa humuksesta ja mineraalimaa 1:stä paljastuneet löydöt olivat hyvin runsaslukuisia, ja ne olivat pääosin luonteeltaan esihistoriallisia: saviastianpaloja, savitiivistettä ja palanutta savea. (Ks. kartta s. 62).

Ruudussa 92/754 tasossa 1. maa oli humuksen ja tummanruskean likamaan sekoitusta. Ruudun koilliskulmaa peitti korkeahko ja tiivis kiveys. Siellä täällä havaittiin vaaleankellertäviä hiesujuovia. Humuksesta ja mineraalimaa 1:stä löydettiin edelleen runsaasti saviastianpaloja ja savitiivistettä. (Ks. kuva 51).

Ruutua 92/758 peitti tasossa 1. suurelta osin humus. Ruudun luoteiskulmaan sijoittui osa suuresta maakivestä, jossa C-alueen kiintopiste sijaitsi. Ruudun eteläosassa oli savipi-toinen alue. Humuksesta ja mineraalimaasta 1. saatiin jonkin verran talteen em. kaltaisia löytöjä. Ruudun kaivukset lope-tettiin tasoon 1., kun mitään merkittävää ei humuksen jälkeen havaittu. (Ks. kartta s. 62).

Taso 2.

Tasossa 2. ruudussa 90/752 esiintyi nyt pääasiassa vaalean-kellertävää hiesua ja savea eri suhteissa. Ruudun länsipuoli-sissa nurkissa havaittiin pienet tummanruskeaa likamaata ja humusta sisältäneet läikät. Kaakkoisnurkassa esiintyi hiesun lisäksi myös savea. Pohjois- eteläsuuntiaisessa profiilissa saattoi havaita aurauksen jälkiä (ks. kartta s. 64). Mainit-tavia löytöjä ei kuitenkaan enää tehty. Ruudussa 90/756 esiintyi humuksen ja vaaleankellertävän hiesun sekaista maata. Kaakkoiskulmasta löytyi vähän hiiltä. Siellä täällä erottui pieniä puhtaita hiesuläikkiä. Lounaiskulmassa esiin-tyi pieni humuksen ja saven sekainen maa. Löytöjä ei enää kaivamista jatkettaessa tavattu. Ruutua 92/754 peitti tum-manruskean likamaan alue, jossa esiintyi hiesu- ja saviläik-kiä. Koillisnurkassa jatkui edellisessä tasossa havaittu kiveys. Löytöjä ei enää kaivamista jatkettaessa paljastunut. (Ks. kartta s. 63).

Alue C:2

Alueeseen C:1 verrattuna alue C:2 sijaitsi enemmän kesannolla olevalla pellolla. Pinnassa ollut peltomulta poistettiin aluksi lapioilla, minkä jälkeen kaivettiin pelkoilla.

Taso 1.

Tasossa 1. voitiin kaikissa ruuduissa havaita aurauksesta jääneitä karkeasti koillis-lounaissuuntaisia uria. Ruudussa 80/762 savisia aurauria ympäröivä alue oli lähinnä humuksen ja saven sekoitusta. Humuskerroksesta ja ns. humus/siirtymäs-tä paljastui jonkin verran esihistorialliseen toimintaan viittavia saviastianpaloja, savitiivistettä ja palanutta savea. Ruudussa 80/766 savisia aurauria ympäröivä alue sisälsi viereisen ruudun tapaan saven ja humuksen sekoitusta. Kaakkoisnurkassa esiintyi saven ohella silttiä. Mitään löytö-jä ei kyseisetä ruudusta saatu. (Ks. kartta s. 67).

Ruudussa 82/760 tasossa 1. esiintyi useiden eri maalajien yhdistelmiä savisten auraurien ohella. Keskivaiheilla

erottui humuksen ja saven sekaista maata, jossa oli savisempia läikkiä. Koillis- ja luoteisnurkkaudessa havaittiin silttiä, jossa oli paikoitellen savea. Mitään talteen otettavia löytöjä ei alueelta paljastunut. Ruudussa 82/764 humuksen ja saven sekaisen aurasuran maalajit jatkuivat ruudun koillisosassa. Aurasuran molemmin puolin havaittiin suurehkoja savipitoisia läikkiä. Luoteiskulmaa peitti kivi ja lounaisnurkkaa silttipitoinen maa-alue. Mitään talteen otettavia löytöjä ei tästäkään ruudusta saatu. Aluetta C:2 ei kaivettu edelleen sen kovan ja puhtaan savipitoisuuden sekä löydöttömyyden vuoksi.

Kulttuurikerros

Esihistoriallisen toiminnan jäljet keskittyivät ruutuihin 90/752 ja 92/754 humuksen ja mineraalimaa 1:n alueelle. Historiallisen ajan löytöjen määrä oli alueella C erittäin niukkaa.

4.3. Löytölista, löytötiheys ja löytöjen ajoitus

Löytölistaan on laskettu vain Kansallismuseon luettelossa esiintyvät pääosin esihistorialliset löydöt. Helsingin yliopiston arkeologian laitoksella säilytetään lisäksi laajaa luetteloa alueelta paljastuneista historiallisen ajan löydöistä.

Löytölista

Kupari- tai pronssikolikoita	4 kpl	
Saviastian reunapaloja	31 kpl	144,1 g
Saviastian pohjapaloja	2 kpl	38 g
Saviastian kylkipaloja	446 kpl	1290,7 g
Savitiivistettä	465 kpl	3725,8 g
Palanutta savea	776 kpl	1737,1 g
Kivilajiesineen katkelma	1 kpl	55,4 g
Sarvinappi	1 kpl	1,5 g
Palanutta luuta	157 kpl	90,9 g
Metallikuonaa	14 kpl	632,8 g
Savikuonaa	159 kpl	734,9 g
Epämääräistä kuonaa	10 kpl	120,3 g

Hampullan alue A:n humuskerros sisälsi pääasiassa historiallisen ajan löytöjä: lasitettua punasavikeramiikkaa, fajanssia, posliinia, lasia ja rautaesineitä. Mineraalimaa 1:ssä esiintyi jo huomattavasti enemmän esihistoriallisesta toiminnasta kertovaa löytöaineistoa: saviastianpaloja, savitiivis

tettä, palanutta savea ja palanutta luuta. Saviastianpalat ajoitettiin lähinnä rautakaudelle. Eniten kyseistä materiaalia paljastui kuitenkin mineraalimaa 2:n ja 3:n kerroksista. Näissä kerroksissa tavattiin myös usein rinnalla melko re-senttiä löytöaineistoa.

Löytyneet rahat kertovat havainnollisesti historiallisen ajan ja esihistoriallisen löytöaineiston sekoittumisesta. Ruudusta 120/678 löytyi mineraalimaa 6:sta venäläinen vuonna 1889 lyöty kuparikolikko. Rahojen stratigrafinen seuraamusjärjestys ruudussa 118/688 on myös häiriintynyt: vuoden 1689 raha löytyi mineraalimaa 2., kun puolestaan vuoden 1771 raha löytyi mineraalimaa 3:sta.

Alueen länsi- ja luoteisosassa esihistoriallisten löytöjen esiintyminen jatkui melko tasaisena jopa mineraalimaa 8:n ja 9:n alueelle. Ruudusta 124/674 löytyi mineraalimaa 7. ja 8. kaksi palaa aaltokoristeista, ohutta ja kovaa saviastianpaloa, jotka ajoittuvat viikinkiajalle. Ruudusta löydettiin muutoinkin runsaasti rautakautista keramiikkaa ja suuria savitiivisten paloja. Esihistorialliset löydöt ja maalajeissa havaitut värjäytymät (so. kulttuurin jäljet) keskittyivät selvästi em. länsi- ja luoteisalueelle. Esihistoriallisen ajan rautakautisista saviastiapaloista poiketen ruudusta 120/674 löytyi mineraalimaa 8:n alueelta epineoliittisen saviastian reunapala.

Alueen B sekä historiallisen ajan että esihistoriallisen ajan löydöt jäivät määrältään niukanlaisiksi eikä mitään merkittäviä löytökeskittymiä voida rajata. Alueella C:1 sen sijaan esiin kaivettiin humuksen ja mineraalimaa 1:n alueelta runsaasti esihistorialliseen toimintaan viittaavia löytöjä: saviastianpaloja, savitiivistettä ja palanutta savea. Löydöt esiintyivät runsaslukuisimpina alueen länsiruuduissa. Saviastianpalat voidaan ajoittaa lähinnä rautakauteen. Huomattavaa oli kuitenkin nuoremman historiallisen ajan aineiston selvä niukkuus alueella. C:2 oli löydöiltään köyhempi; sen alueelta voidaan kuitenkin ruudun 80/762 humuskerroksesta havaita selvä löytökeskittymä.

5. KAIVAUSALUE II: LENSUNKALLION TUTKIMUKSET

5.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi

Runsaan viikon kuluttua kaivausten alkamisesta Lensunkalliolle paalutettiin kaivausalue. Alueen A linjaus noudatti edellisenä vuonna kaivetun alueen linjausta, jota jatkettiin itään. Linjojen kohdistuksessa käytettiin vaaituskonetta ja linjakeppejä. 2 metrin levyistä aluetta rajoittavat x-koordinaatit ovat 120 - 122 ja y-koordinaatit ovat 499 - 504.

Alueesta A hieman koilliseen paalutettiin metrin levyinen koeoja: alue B. Aluetta B rajoittavat koordinaatit ovat 123 - 124/ 524,5 - 534,5. A- ja B-alueen pohjoispuolelle paalutettiin vielä pieni 2 x 2 m:n alue C ja kauemmaksi pohjoiseen 2 m:n levyinen alue D. C:n aluetta rajoittavat koordinaatit ovat 129 - 131/520 - 522 ja D:tä rajoittavat 144 - 146/510 - 514. Alueet pintavaaitiin ennen avaamista. (Ks. kartta s. 69).

Ruutujen numerot merkittiin lounaiskulman paaluihin. Kaivaus eteni ja löydöt kerättiin alueesta riippuen 1 x 1 m:n ruuduista. Löytöpusseihin merkityt ruututiedot ja numeroitujen löytöjen tarkat koordinaatit mitattiin ruutujen lounaiskulmasta. Numeroiduista löydöistä x- ja y-koordinaattien lisäksi merkittiin muistiin korkeus z. Kiintopiste sijoitettiin edellisestä vuodesta poiketen kiveen, jonka koordinaatit ovat 124/515,4. Kiintopiste sai lukemaksi 180, jonka absoluuttinen korkeus on 90, 08 mmpy.

Ensimmäiseksi alueilta poistettiin lapiolla pintaturve, joka oli melko ohutta. Myös humusta kaivettiin jonkin aikaa lapiolla. Alueella A ja B siirryttiin mineraalimaan ilmestyessä pelkällä kaivamiseen, mutta C- ja D- aluetta kaivettiin työn nopeuttamiseksi lähes yksinomaan lapiolla. Kaivaminen eteni noin 10 cm:n kerroksissa, jotka numeroitiin mineraalimaasta 1. lähtien juoksevasti.

Tasokartat piirrettiin mittakaavaan 1:50 jokaisen kaivaustason mukaan. Yksityiskohtakarttojen ja profiilikarttojen piirtämistä ei katsottu aiheelliseksi. Tasot kuvattiin mustavalkokuviksi (6 x 7 cm) ja väridiapositiiveiksi.

Eri maalajit erotettiin toisistaan selitystekstein tai konteksti- eli yhteysnumeroin Y 4000 eteenpäin. Maalajeissa esiintyneet eilliset piirteet saivat kohde- eli feature-numeron K. 1:stä juoksevasti. Hiili- ja maalajinäytteitä otettiin talteen tarpeen mukaan.

5.2. Maalajit/kulttuurikerros

Alue A

Alueella A pintaturpeen alta paljastui 10 - 30 cm paksu humuskerros. Humuksesta saatiin talteen muutamia esihistoriallisia saviastianpaloja.

Taso 1.

Tasossa 1. alueen keskivaiheilla sijaitsi kaksi kookasta kuumuudenlohkomaa kiveä, joiden länsipuolella kulki melko laaja likamaavyöhyke, joka osittain sisälsi vielä humusta. Sen alueella esiintyi runsaasti pieniä kiviä. Alueen itäosassa oli melko puhdasta hiekkaista mineraalimaata, jossa näkyi pieni likamaaläikkä. Alueen luoteisnurkassa esiintyi mineraalimaan alue, jonka länsipuolella oli vahvaa likamaata sisältänyt läikkä: Kohde 4. Sitä ympäröi jonkinlainen kiveys. Kohteen tuntumasta paljastui pieni pronssirengas (Löytö 4.). Mineraalimaa 1:n alueelta löydettiin jonkin verran esihistoriallisia saviastianpaloja, mutta joukossa oli myös selvästi nuorempaa historiallisen ajan aineistoa. (Ks. kartta s. 70 ja kuva 52).

Taso 2.

Tasossa 2. jatkui edelleen Kohteen 4. vahva likamaavyöhyke. Tasossa 1. kookkaiden kivien länsipuolella havaittu likamaavyöhyke tuli nyt selvärajaisemmaksi hiekkapitoisemmaksi ja vahvemaksi. Siinä esiintyi myös jonkin verran hiiltä ja se luokiteltiin Kohteeksi 5. Sen yhteydessä oli vieläkin pieniä kiviä. Alueen itäosassa jatkui edelleen puhdas mineraalimaa, jossa näkyi vielä edellisessä tasossa havaittu likamaaläikkä. Mineraalimaa 2:sta saatiin talteen melko runsaasti esihistorialliseen toimintaan viittaavia saviastianpaloja ja savitiivistettä. Runsaimmin löytöjä paljastui alueen pohjoisosassa. Joukossa esiintyi edelleen historiallisen ajan löytöaineistoa. (Ks. kartta s. 72 ja kuva 53).

Taso 3.

Tasoon 3. kaivaminen rajoitettiin vain alueen keskiosaan; länsi- ja itälaita jätettiin tasoon 2. Kohde 5. jatkui edelleen tässä tasossa, ja siinä esiintyi edelleenkin hiiltä. Kohdetta ympäröi humuspitoinen mineraali, jossa näkyi likaa. Löytöjen määrä alkoi selvästi mineraalimaa 3:ssa vähentyä. Esihistoriallisia saviastianpaloja paljastui jonkin verran. Kyseisestä mineraalimaakerroksesta ei enää kuitenkaan löytynyt historiallisen ajan jäänteitä. (Ks. kartta s. 73).

Tasot 4. - 5.

Kaivamista jatkettiin alueen keskivaiheilla edelleen tasoon 4. Ruudussa 120/501 mineraalimaassa esiintyi edelleen kulttuuritoiminnan jälkiä. Ruudun 120/499. itäosaa peitti puhtaan hiesun vyöhyke. Löytöjä ei kuitenkaan kaivamista jatkettaessa paljastunut. Tasossa 5. likamaan alta paljastui puhdas hiesu. Mitään löytöjä ei enää paljastunut. (Ks. kartat s. 74-75).

Kulttuurikerros

Alueelta A paljastui edellisen vuoden tapaan sekä historiallisen että esihistoriallisen ajan jäänteitä. Esihistoriallisen toiminnan jäljet keskittyivät tasojen 1. - 3. alueelle. Löydöt olivat runsaimpia mineraalimaan 2. alueella.

Alue B

Alueelta B lapiointiin aluksi pintaturve ja ohuelti humusta. Mineraalimaa alkoi paistaa jo paikoitellen, kun oli kaivettu muutama senttimetri humusta pintaturpeen alta.

Taso 1.

Turpeen alta tasossa 1. paljastui vanhan talon pohja., talossa näytti ollen matala kivijalka (Kohde 1.). Se kulki kivivyöhykkeenä alueen keskivaiheilla koillis-lounaisuuntaisesti. Sen yhteydessä havaittiin samansuuntainen mineraalimaajuova, jonka pohjoisosassa oli puuainesta. Alueen itäosassa paljastui runsaasti tiiltä, jonka joukossa oli myös pieniä kiviä. Ympäriällä oli palanutta savea ja tiilimurskaa sekä pieni nokimaaläikkä. Jäänteet olivat ilmeisesti peräisin vanhasta uunista (Kohde 2.). Alueen keskiosaa ja laitoja peitti vielä humus. Pääosa humuksen materiaalista oli vielä selvästi historialliselta ajalta peräisin. Mineraalimaa 1:n alueelta-kaan ei paljastunut selvästi esihistoriallisiksi luokiteltavia löytöjä. (Ks. kartta s. 70 ja kuvat 54-58).

Taso 2.

Tasossa 2. kivijalkaa ympäröinyt soraisen mineraalimaan alue oli laajempi kuin edellisessä tasossa. Sen tuntumassa oli puuainesta, joka kulki luoteis-kaakkosuuntisena vyöhykkeenä. Kivijalan länsipuolella oli vielä hieman humusta, jota esiintyi myös ruudun 123/529,5 alueella. Koeojan länsipäässä paljastui soraista mineraalimaata; itäpää oli jätetty tasoon 1. Selkeästi esihistoriallisten löytöjen puuttuessa alueen kaivaminen lopetettiin tasoon 2. (Ks. kartta s. 72).

Kulttuurikerros

Alueelta B tehdyt havainnot vanhasta talonpohjasta liittyivät lähinnä historialliseen aikaan. Todisteita esihistoriallisesta toiminnasta ei saatu.

Alueet C ja D

Taso 1.

Alueelta C pintaturve poistettiin lapiolla, ja vajaan 10 cm:n humuskerroksen alta paljastui soraista mineraalimaata. Siellä täällä esiintyi pieniä kiviä. Löydöt olivat sekä humuksen että mineraalimaa 1:n alueella selvästi historialliselta ajalta - jälkiä esihistoriallisesta toiminnasta ei havaittu, joten alueen kaivaminen lopetettiin tasoon 1. (Ks. kartta s. 70).

Alueen D pintaturve poistettiin lapiolla. Melko paksua humuskerrosta (10 - 50 cm) kaivettiin lapiolla. Sen alta paljastuu alueen B tavoin rakennuksen kivijalka, joka kulki koillis-lounaissuuntaisena vyöhykkeenä. Sen luoteispuolella oli paljon tiilenkappaleita, pieniä kiviä ja hiiltä. Ympäröivä maa oli pakkaantunutta hiesua ja soraa, jossa oli joukossa likamaata. Kivijalkavyöhykkeen kaakkoispuolella oli samantyyppistä kovaksi pakkaantunutta likapitoista hiesua ja soraa. Humuksen ja mineraalimaa 1:n löydöissä ei voitu havaita selviä esihistoriallisen toiminnan merkkejä, joten alueen kaivaus lopetettiin tasoon 2. (Ks. kartta s. 70 ja kuva 59).

5.3. Löytölista, löytötiheys ja löytöjen ajoitus

Löytölistaan on laskettu kaikki Kansallismuseon luettelossa esiintyvät pääosin esihistoriallisiksi luokiteltavat löydöt. Alueelta paljastuneiden historiallisen ajan löytöjen luetteloa säilytetään Helsingin yliopiston arkeologian laitoksella.

Löytölista

Pronssirengas	1 kpl	0,2 g
Rautainen terä	1 kpl	16,8 g
Rautarengas	1 kpl	31,1 g
Saviastian reunapaloja	4 kpl	14,5 g
Saviastian kylkipaloja	34 kpl	103,5 g
Savitiivistettä	47 kpl	203,9 g
Palanutta savea	93 kpl	264 g
Piitä	2 kpl	1,6 g
Liuskekärki	1 kpl	1,4 g
Kivilajiesineen katkelma	1 kpl	56,1 g
Palanutta luuta	52 kpl	31,0 g
Rautakuonaa	1 kpl	4,8 g
Savikuonaa	1 kpl	2,3 g
Epämääräistä kuonaa	1 kpl	14,3 g
Hiiltä	2 kpl	0,1 g

Kaikilta Lensunkalliolla avatuista alueista löytyi historiallisen ajan jäänteitä Ne koostuivat lasista, fajanssista, punasavikeramiikasta, kivisavikeramiikasta ja metalliesineistöstä. Selvästi esihistoriallisiksi luokiteltuja löytöjä paljastui vain alueelta A: lähinnä rautakautisia saviastianpaloja, savitiivistettä, palanutta savea ja palanutta luuta. Niitä esiintyi melko tasaisesti humuksesta mineraalimaa 2:n alueelle; mineraalimaa 3:n kerroksesta niitä löytyi jonkin verran. Mielenkiintoisena löytönä voidaan pitää alueelta A jo humuksesta paljastunutta liuskeista naskalia muistuttavaa kärjenkatkelmaa, joka saattaa ajoittua Pyheensillan vaiheeseen. Menneen kulttuuritoiminnan jäljet näkyivät selvimmin 1. - 3. tasoissa, joskin sekoittumista oli humuksessa ja mineraalimaa 1:ssä selvästi tapahtunut.

6. KAIVAUSALUE III: KÖYKKÄLÄN TUTKIMUKSET

6.1. Kaivaustekniikka ja dokumentointi

Kaivauksen loppupuoliskolla paalutettiin Köykkälän alueelle kuusi pientä leveydeltään 2 m:n kaivausaluetta. Hamppulasta vedettiin pohjois-eteläsuuntainen peruslinja x, y:n ollessa 680. Köykkälän peltosaarekkeen koillisosaan paalutettiin osittain röykkiömäisen kivirakennelman päälle 2 m:n levyiset alueet A:I ja A:II. A:I:n aluetta rajoittavat koordinaatit ovat 888 - 892/638 - 640, ja aluetta A:II rajoittavat koordinaatit ovat 888 - 892/648 - 652. Em. alueista hieman itäkaakkoon paalutettiin alue B, jonka rajoittavat koordinaatit ovat 880 - 882/680 - 684. Alue C sijoitettiin kauemmaksi kaakkoon, ja sitä rajoittavat koordinaatit ovat 848 - 850/700 - 704. D-alue sijoitettiin C-alueesta luoteeseen, ja sitä rajoittavat koordinaatit ovat puolestaan 862 - 864/658 - 660, ja 866 - 868/658 - 660. Alue E sijoitettiin lähemmäksi C-aluetta, C-alueesta länteen, ja sitä rajoittavat koordinaatit ovat 850 - 852/680 - 682.

Kaivaus eteni ja löydöt kerättiin 2 x 2 m:n ruuduissa. Ruutujen numerot merkittiin lounaiskulman paaluihin. Löytöpusseihin merkityt ruututiedot ja numeroitujen löytöjen tarkat koordinaatit mitattiin ruutujen lounaiskulmasta. Numeroitujen löytöjen löytötiedot otettiin myös kolmiulotteista mittaustapaa noudattaen: x- ja y-koordinaattien lisäksi muistiin merkittiin korkeus z.

Kiintopiste sijoitettiin röykkiömäisen rakennelman korkeimmalle kohdalle kiveen, ja sen koordinaatit ovat 890,5/642 ja lukemat koneenasemassa 1. = 100 sekä koneenasemassa 2. = 061. Kiintopisteen absoluuttinen korkeus oli 88,21 mmpy.

Ensimmäisenä alueilta poistettiin ohut pintaturve lapiolla. Alueita A:I ja A:II alettiin kaivaa heti turpeenpoiston jälkeen pelkoilla. Alueita C, D, E ja F kaivettiin humuskerroksessa lapiolla, mutta mineraalimaan paljastuttua siirryttiin pelkkoihin. Kaivaus eteni noin 10 cm:n kerroksissa; humusta seuranneet kerrokset merkittiin löytötiedoissa juoksevasti mineraalimaa 1:stä eteenpäin.

Tasokartat piirrettiin mittakaavaan 1:50 jokaisen kaivaustason mukaan. Yksityiskohta- ja profiilikarttoja ei alueelta katsottu tarpeellisiksi piirtää. Tasot kuvattiin mustavalkokuviksi (6 x 7 cm) ja väridiapositiiveiksi.

Maalajit erotettiin toisistaan juoksevasti ns. yhteys- eli kontekstinumeroin Y 5000:sta eteenpäin. Maalajeissa ilmenneet selvärajaiset erilliset piirteet saivat oman kohde- eli feature-numeronsa juoksevasti F. 1:stä lähtien.

6.2. Maalajit/kulttuurikerros

Alue A I

Turpeenpoiston jälkeen paljastui noin 10 - 20 cm paksu humuskerros.

Taso 1.

Tasossa 1. oli runsaasti kiviä, joita vielä suurimmaksi osaksi ympäröi humus. Pohjoisosassa näkyi mineraalimaaläikkä, joka oli koostumukseltaan lähinnä soraa. Humuksen alueelta jo saatiin talteen jonkin verran esihistoriallisesta toiminnasta kertovia löytöjä: saviastianpaloja, savitiivistettä ja palanutta savea. Mineraalimaa 1:n alueella em. löytöjen määrä jo väheni huomattavasti. Mitään erityisiä kulttuuritoiminnan jättämiä värjäytymiä ei maalajeissa havaittu. (Ks. kartta s. 78 ja kuvat 63-64).

Taso 2.

Tasossa 2. maa oli lähinnä humuksen ja mineraalimaan sekais- ta; itälaidalla näkyi suurehko sorainen mineraalimaaläikkä. Kivien määrä oli selvästi vähentynyt. Löytöjen vähyyden vuoksi ja puhtaan mineraalimaan ilmestyttyä kaivaminen lope- tettiin tasoon 2. (Ks. kartta s. 79).

Kulttuurikerros

Mitään selviä jälkiä varsinaisesta esihistoriallisesta kulttuurikerroksesta ei havaittu, vaikka löytöjä paljastuikin humuksesta mineraalimaa 2:n alueelle. Alueelta paljastui myös jonkin verran historiallisen ajan löytöaineistoa.

Alue A II

Pintaturpeen alta paljastui runsaan 10 cm:n paksuinen humuskerros, jossa oli runsaasti kiviä.

Taso 1.

Tasossa 1. esiintyi runsaasti kiviä, ja niitä ympäröi pääasiassa humuspitoinen mineraalimaa. Alueen itäosaa peitti lähes yksinomaan humus. Humuksesta ja mineraalimaa 1:n alueelta paljastui melko runsaasti esihistorialliseen toimintaan viittaavia löytöjä, mutta mitään ihmistoiminnan jättämiä värjäytymiä ei maalajeissa havaittu. (Ks. kartta s. 78 ja kuva 65).

Tasossa 2. esiintyi kookkaita kiviä - pikkukivet olivat harventuneet. Tasossa paljastui värjäytymisen merkkejä: alueen koillisosassa oli hiekkainen likamaa-alue. Alue oli muutoin humuksen ja mineraalimaan sekoitusta; itälaidalla kulki laaja humuspitoinen vyöhyke. Mitään löytöjä ei enää kuitenkaan saatu, joten kaivaus lopetettiin tasoon 2. (Ks. kartta s. 79).

Kulttuurikerros

Maalajeissa ei havaittu tasossa 1. värjäytymistä, mutta esihistoriallisia löytöjä paljastui humuksen ja mineraalimaa 1:n alueelta melko runsaasti. Värjäytymistä esiintyi lähinnä tasossa 2, joten kulttuuritoiminnan jäljet olivat merkittävimpiä 1. - 2. tasossa.

Alue B

Pintaturpeen poiston jälkeen alueelta paljastui n. 10 - 20 cm paksu humuskerros.

Taso 1.

Humuksen alta tuli näkyviin laaja mineraalimaa-alue, jossa oli jonkin verran kiviä. Alueen keskellä eteläosassa havaittiin savensekainen likamaaläikkä (Kohde 1.), joka kaivettiin kuopalle. Siellä täällä oli vielä paikoin muutamia humusläikkiä. Mineraalimaa 1:n alueelta paljastui joitakin löytöjä, joita ei voida kuitenkaan varmuudella luokitella esihistoriallisiksi. Melko puhtaan mineraalimaan ja löytöjen niukkuuden vuoksi kaivaminen lopetettiin tasoon 1. (Ks. kartta s. 78 ja kuva 66).

Kulttuurikerros

Mitään näkyviä jälkiä ei kulttuurikerroksesta havaittu.

Alue C

Turpeenpoiston jälkeen aluetta peitti paksu humuskerros, josta paljastui runsaasti puunjuuria ja alueen keskivaiheilla pieniä kiviä.

Tasot 1. ja 2.

Tasossa 1. oli lähes yksinomaan humusta pientä etelässä ilmennyttä saviläikkää lukuunottamatta. Mitään selviä jälkiä esihistoriallisesta toiminnasta ei löytöjen perusteella voinut humuksen ja mineraalimaa 1:n alueella havaita. Tasoa 2. peitti vielä humus ja mainitsemisen arvoisia löytöjä ei paljastunut, joten kaivaminen lopetettiin tähän kyseiseen tasoon. (Ks. kartat s. 78-79 ja kuva 67).

Kulttuurikerros

Mitään näkyviä jälkiä kulttuurikerroksesta ei havaittu.

Alue D

Turpeenpoiston jälkeen paljastunut humuskerros oli noin 10 cm:n paksuinen.

Tasot 1. ja 2.

Tasossa 1. esiintyi runsaasti kiviä. Eteläosaa peitti humuksen sekä hiesuisen mineraalimaan sekoitus ja pohjoisosassa

oli lähinnä humusta. Etelässä humuksen ja hiesun alueella havaittiin savimaaläiskä. Humuksesta ja mineraalimaa 1:stä paljastuneet löydöt viittasivat lähinnä historialliseen toimintaan alueella. Tasossa 2. oli runsaasti kiviä, joita ympäröi osin karkea hiekkainen mineraalimaa ja osin humuksen ja hiekan sekainen alue. Kivien keskellä ilmestyi pieni savimaaläiskä ja ruudun eteläosaa peitti savinen vyöhyke. Löydöttömyyden ja kulttuurijälkien puuttuessa kaivaminen lopetettiin tasoon 2. (Ks. kartat s. 78-79 ja kuvat 68-69).

Kulttuurikerros

Kulttuuritoiminnan jäljet ajoittunevat historialliseen aikaan; mitään merkittäviä värjäytyksiä ei maalajeissa havaittu.

Alue E

Pintaturpeen poiston jälkeen aluetta peitti noin 10 - 20 cm paksu humuskerros.

Taso 1.

Sen alta paljastui tasossa 1. jonkin verran pieniä kiviä ja suurelta osin humuksen ja soran sekaista maata. Alueen lounaisnurkassa havaittiin humuksen ja hiesun sekainen vyöhyke. Humuksesta talteen otetut löydöt olivat historialliselta ajalta. Mitään jälkiä esihistoriallisesta toiminnasta ei havaittu. Alueen kaivaminen päätettiin tasoon 1. (Ks. kartta s. 78).

Kulttuurikerros

Alueelta ei havaittu jälkiä kulttuurikerroksesta, tosin kaivaminen jäi osin ajan puutteen vuoksi kesken. Historiallisen ajan jäänteitä saatiin talteen jonkin verran.

6.3. Löytölista, löytöjen tiheys ja löytöjen ajoitus

Löytölistassa esiintyvät lähinnä esihistorialliset Kansallismuseon luettelossa esiintyvät löydöt. Pääosin historiallisen ajan löytöjen luetteloa säilytetään Helsingin yliopiston arkeologian laitoksella.

Löytölista

Pronssivarrasta	1 kpl	1,5 g
Saviastian kylkipaloja	8 kpl	28,1 g
Savitiivistettä	54 kpl	266,2 g
Palanutta savea	77 kpl	139,1 g
Piitä	22 kpl	42,4 g
Rautakuonaa	1 kpl	4,8 g
Savikuonaa	18 kpl	171,4 g
Epämääräistä kuonaa	1 kpl	14,3 g
Palanutta luuta	8 kpl	6,5 g
Hiiltä	2 kpl	0,8 g

Esihistorialliseen toimintaan viittaavia löytöjä paljastui lähinnä alueilta A:I ja A:II, jotka oli sijoitettu osittain röykkiömäisen rakenteen päälle. Löydöt pääosin koostuivat rautakaudelle ajoitettavista saviastianpaloista, savitiivisteestä, palaneesta savesta, ja niitä esiintyi humuksessa ja mineraalimaa 1:ssä. Alueelta A:II löytyi runsaasti piitä, jonka joukossa oli sekä iskoksia että tuluspiitä. Muut jäljet esihistoriallisesta toiminnasta Köykkälässä olivat niukkoja.

7. TUTKIMUSTULOKSET

Hamppulan alueen tutkimukset osoittautuivat melko tulokselliseksi. Alueen A kerrostumat olivat kuitenkin odotetusti sekoittuneet historiallisella ajalla. Selviä jälkiä esihistoriallisesta toiminnasta oli kuitenkin havaittavissa. Ne keskittyivät lähinnä alueen A länsiosiin, paikoittain hyvinkin syvälle. Esihistoriallisen kulttuurikerroksen paksuudeksi voidaan arvioida noin 20 cm. Selviä todisteita historiallisen ajan asutuksesta saatiin useissa yhteyksissä. Vanhimmat absoluuttisesti ajoitettavat merkit alueen historiallisesta toiminnasta saadaan rahasta, joka on lyöty 1600-luvulla.

Varhaisimmat ihmistoiminnan jäljet Hamppula A:n alueella ajoittuvat jo epineoliittiseen aikaan - ruudusta 120/674 löydettiin epineoliittista keramiikkaa. Rautakautiset saviastianpalat ja paikoittain runsaat savitiivistekeskittymät viittaavat rautakautiseen asutukseen alueella. Ruudusta 120/674 löytyi tasosta 9. selvä rautakautisen asutustoiminnan jälki, joka saattaisi olla paalunsija.

Kaksi viikinkiaikaista aaltokoristeista saviastianpalaa kertovat, että alueella on ollut tuolloin jonkinlaista toi

mintaa, mutta muutaman palan perusteella ei voida suoranaisesti päätellä, että rautakautinen asutustoiminta Hamppulassa ajoittuisi juuri viikinkiajalle. Läheinen Veräjänsuun kalmisto ja Lensukalliolta paljastuneet löydöt kuitenkin antavat selviä todisteita viikinkiaikaisesta toiminnasta lähialueella. Alueesta A länteen kannattaisi suorittaa resurssien mukaan jatkotutkimuksia, jotka voisivat tuoda lisävalaistusta esihistoriallisen toiminnan luonteesta.

Hamppula B:n alueella ei tehty merkittäviä havaintoja esihistoriallisesta toiminnasta: alueelta saatiin vain muutamia rautakautisia saviastianpaloja. Muutamista kivisavikeramiikan paloista voidaan arvella, että alueella on ollut satunnaista keskiaikaista toimintaa. Myös nuorempaa historiallisen ajan toimintaa on alueella ollut jonkin verran.

Hamppula C:1:n kaivauksissa löydettiin puolestaan melko runsaasti rautakautista keramiikkaa ja savitiivistettä. Kyseisellä alueella on siis saattanut olla rautakautista asutustoimintaa, jonka jatkuvuudesta historialliselle ajalle ei kuitenkaan löydetty todisteita. Hamppula C:2:n alueelta ei paljastunut merkittäviä esihistoriallisen toiminnan jälkiä, ja historiallisen ajan löydötkin jäivät niukoiksi.

Lensunkalliolla oli havaittavissa selviä historiallisen ajan asutustoiminnan jälkiä: irtolöytöjen lisäksi paljastui kahdella alueella talonpohjan jäänteitä. Alueella A löydettiin edellisen vuoden tapaan myös joitakin viitteitä rautakautisesta toiminnasta, mutta sen luonteesta ja pysyvyydestä ei saatu varmoja todisteita. Mielenkiintoinen merkki mahdollisesta varhaisemmasta toiminnasta oli alueelta A paljastunut ilmeisesti Pyheensillan vaiheeseen ajoittuva liuskeinen kärki.

Köykkälässä havaittiin jälkiä historiallisen ajan toiminnasta, mutta sen pysyvyydestä ei saatu varmoja todisteita so. varmoja asutuksen jäänteitä. Esihistoriallisen toiminnan jäljet rajoittuivat lähinnä kiviröykkiön alueelle avattuihin kaivausruutuihin, joista tehtiin rautakaudelle ajoittuvia löytöjä. Jäljet eivät anna kuitenkaan avattujen alueiden suppeuden tähden mitään selvää vastausta rautakautisen toiminnan luonteesta. Jatkotutkimukset saattasivat kuppikivien ja röykkiön tuntumassa osoittautua hedelmällisiksi.

LUETTELO KARTOISTA

Kartta	Mk	Koko	Sivu
1. Ote peruskarttalebdestä (2131 11 Janakkala)	1:20 000	A4	37
2. Yleiskartta. Hamppula, Lensunkallio ja Köykkälä	1:2000	A3	38
3. Hamppula, Alue A, pintavaaituskartta	1:50	A2	39
4. Hamppula, Alue A, tasokartta, taso 1.	1:50	A2	40
5. Hamppula, Alue A, tasokartta, taso 2.	1:50	A2	41
6. Hamppula, Alue A, tasokartta, taso 3.	1:50	A2	42
7. Hamppula, Alue A, tasokartta, taso 4.	1:50	A2	43
8. Hamppula, Alue A, tasokartta, taso 5.	1:50	A2	44
9. Hamppula, Alue A, tasokartta, taso 6.	1:50	A2	45
10. Hamppula, Alue A, tasokartta, taso 7.	1:50	A2	46
11. Hamppula, Alue A, tasokartta, taso 8.	1:50	A2	47
12. Hamppula, Alue A, profiilikartta (W - E-profiili)	1:25	A3	48
13. Hamppula, Alue A, profiilikartta (S - N-profiili)	1:25	A3	49
14. Hamppula, Alue A, profiilikartta (S - N-profiili)	1:25	A3	50
15. Hamppula, Alue A, profiilikartta (S - N-profiili) 126-128/672	1:25	A3	51
16. Hamppula, Alue A, ruutu 118/680, kuoppakartta	1:10	A4	52
17. Hamppula, Alue A, profiilikuoppa- kartta F.4.	1:10	A4	53
18. Hamppula, Alue A, yksityiskohta- kartta F.5.	1:10	A4	54
19. Hamppula, Alue A, yksityiskohta- kartta F.6.	1:10	A4	55
20. Hamppula, Alue A, pohjavaaituskartta	1:50	A2	56
21. Hamppula, Alue B, pintavaaituskartta	1:50	A3	57
22. Hamppula, Alue B, tasokartta, taso 1.	1:50	A3	58
23. Hamppula, Alue B, tasokartta, taso 2.	1:50	A3	59
24. Hamppula, Alue B, pohjavaaituskartta	1:50	A3	60
25. Hamppula, Alue C:1, pintavaaituskartta	1:50	A3	61
26. Hamppula, Alue C:1, tasokartta, taso 1.	1:50	A3	62
27. Hamppula, Alue C:1, tasokartta, taso 2.	1:50	A3	63
28. Hamppula, Alue C:1, profiilikartta (S - N-profiili) 90-92/752	1:25	A4	64
29. Hamppula, Alue C:1, pohjavaaituskartta	1:50	A3	65
30. Hamppula, Alue C:2, pintavaaituskartta	1:50	A3	66
31. Hamppula, Alue C:2, tasokartta, taso 1.	1:50	A3	67
32. Hamppula, Alue C:2, pohjavaaituskartta	1:50	A3	68
33. Lensunkallio, Alueet A, B, C ja D, pintavaaituskartta.	1:50	A4	69

Kartta	Mk	Koko	Sivu
34. Lensunkallio, Alueet A, B, C ja D, tasokartta, taso 1.	1:50	A4	70
35. Lensunkallio, Alue A, tasokartta, taso 1/2	1:50	A4	71
36. Lensunkallio, Alueet A ja B, tasokartta taso 2.	1:50	A4	72
37. Lensunkallio, Alue A, tasokartta, taso 3.	1:50	A4	73
38. Lensunkallio, Alue A, tasokartta, taso 4.	1:50	A4	74
39. Lensunkallio, Alue A, tasokartta, taso 5.	1:50	A4	75
40. Lensunkallio, Alueet A, B, C ja D, pohjavaaituskartta	1:50	A4	76
41. Köykkälä, Alueet A I, A II, B, C, D ja E, pintavaaituskartta	1:50	A3	77
42. Köykkälä, Alueet A I, A II, B, C, D ja E, tasokartta, taso 1.	1:50	A3	78
43. Köykkälä, Alueet A I, A II, C ja D, tasokartta, taso 2.	1:50	A3	79
44. Köykkälä, röykkiön pintavaaituskartta	1:50	A3	80
45. Köykkälä, Alueet A I, A II, B, C, D ja E, pohjavaaituskartta	1:50	A3	81

LUETTELO NEGATIIVEISTA

NO	Kuva	Kohde ja Suunta	Kuvaaja
80223	(1)	Hamppulan kaivausalueetta A paalutettuna. E.	MSL
80224	(2)	Hamppulan kaivausalueetta A paalutettuna. N.E.	MSL
80225		Hamppulan kaivausalueet A ja B ennen kaivamista. N.E.	MSL
80226		Hamppulan kaivausalueetta A paalutettuna. W.	MSL
80227	(5)	Hamppula A, ruutu 120/674, taso 1. S.E.	MSL
80228	(46)	Hamppula B, ruutu 130/690, taso 1. W.	MSL
80229	(47)	Hamppula B, ruutu 130/694, taso 1. W.	MSL
80230	(45)	Hamppula B, ruutu 128/696, taso 1. W.	MSL
80231	(48)	Hamppula B, ruutu 130/698, taso 1. S.	MSL
80232	(6)	Hamppula A, ruutu 120/686, taso 1. E.	MSL
80233	(3)	Hamppula A, ruutu 118/680, taso 1. E.	MSL
80234	(16)	Hamppula A, ruutu 120/674, taso 2. E.	MSL
80235	(4)	Hamppula A, ruutu 118/680, taso 1. E.	MSL
80236	(10)	Hamppula A, ruutu 124/678, taso 1. E.	MSL
80237	(8)	Hamppula A, ruutu 122/680, taso 1. N.	MSL
80238	(15)	Hamppula A, ruutu 120/686, taso 2. W.	MSL
80239	(13)	Hamppula A, ruutu 118/680, taso 2. E.	MSL
80240		Hamppula A, ruutu 118/680, taso 2. E.	MSL
80241	(23)	Hamppula A, ruutu 120/674, taso 3. N.	MSL
80242	(49)	Hamppula B, ruutu 130/690, taso 2. S.	MSL
80243	(50)	Hamppula B, ruutu 128/692, taso 2. E.	MSL
80244		Hamppula B, ruutu 130/694, taso 2. S.	MSL
80245	(14)	Hamppula A, ruutu 118/684, taso 2. E.	MSL
80246	(12)	Hamppula A, ruutu 118/676, taso 2. E.	MSL
80247	(21)	Hamppula A, ruutu 124/678, taso 2. E.	MSL
80248	(7)	Hamppula A, ruutu 122/676, taso 1. W.	MSL
80249	(18)	Hamppula A, ruutu 122/680, taso 2. W.	MSL
80250	(20)	Hamppula A, ruutu 124/678, taso 2. W.	MSL
80251	(9)	Hamppula A, ruutu 124/674, taso 1. W.	MSL
80252	(60)	Hamppulan panoraama.	S. MSL
80253	"	"	" MSL
80254	"	"	" MSL
80255		Hamppula A, ruutu 122/680, taso 3. S.	MSL
80256	(30)	Hamppula A, ruutu 122/680, taso 3. S.	KL
80257	(27)	Hamppula A, ruutu 120/682, taso 3. S.	KL
80258	(25)	Hamppula A, ruutu 118/676, taso 3. W.	KL
80259	(24)	Hamppula A, ruutu 118/676, taso 3. E.	KL
80260	(26)	Hamppula A, ruutu 118/680, taso 3. E.	KL
80261		Hamppula A, ruutu 124/678, taso 3. S.	KL
80262	(54)	Lensunkallio B, ruudut 123/524,5 - 123/534,5, taso 1.	W. KL
80263	(55)	Lensunkallio B, ruudut 123/524,5 - 123/534,5, taso 1.	E. KL
80264	(56)	Lensunkallio B, ruutu 123/524, taso 1.	W. KL
80265	(57)	Lensunkallio B, ruutu 123/524,5,	

	tasoo 1.	W.	KL
80266 (58)	Lensunkallio B, ruutu 123/529,5, tasoo 1.	S.	KL
80267 (28)	Hamppula A, ruutu 118/688, tasoo 3.	S.	KL
80268 (35)	Hamppula A, ruutu 120/674, tasoo 4.	E.	MSL
80269 (19)	Hamppula A, ruutu 124/674, tasoo 2.	N.	MSL
80270 (17)	Hamppula A, ruutu 122/676, tasoo 2.	N.	MSL
80271	Lensunkallio B, tasoo 2.	W.	MSL
80272 (59)	Lensunkallio D, tasoo 2.	E.	MSL
80273	Lensunkallio D, tasoo 2.	SE.	MSL
80274 (11)	Hamppula A, ruutu 126/672, tasoo 1.	E.	MSL
80275 (31)	Hamppula A, ruutu 124/674, tasoo 3.	E.	MSL
80276 (52)	Lensunkallio A, tasoo 1, humus.	E.	MSL
80277 (29)	Hamppula A, ruutu 122/676, tasoo 3.	S.	KL
80278 (43)	Hamppula A, ruutu 120/674, tasoo 5.	S.	KL
80279 (38)	Hamppula A, ruutu 124/678, tasoo 4.	S.	KL
80280 (40)	Hamppula A, ruutu 120/678, tasoo 5.	S.	KL
80281 (39)	Hamppula A, ruutu 118/680, tasoo 5.	E.	KL
80282	Lensunkallio A, tasoo 2.	E.	MSL
80283 (22)	Hamppula A, ruutu 126/672, tasoo 2.	E.	MSL
80284 (37)	Hamppula A, ruutu 124/674, tasoo 4.	E.	MSL
80285 (36)	Hamppula A, ruutu 122/676, tasoo 4.	N.	MSL
80286 (44)	Hamppula A, ruutu 120/674, tasoo 6.	W.	MSL
80287	Hamppula A, ruutu 126/672, tasoo 3.	S.	MSL
80288 (32)	Hamppula A, ruutu 126/672, tasoo 3.	S.	MSL
80289 (53)	Lensunkallio A, tasoo 2.	E.	MSL
80290 (33)	Hamppula A, ruutu 126/672, tasoo 3.	S.	MSL
80291 (51)	Hamppula C, ruutu 92/754, tasoo 1.	S.	MSL
80292 (34)	Hamppula A, ruutu 126/672, tasoo 3.	N.	MSL
80293	Hamppula C, ruutu 90/752, tasoo 2.	S.	MSL
80294	Köykkälä, yleiskuva.	N.	MSL
80295 (61)	Köykkälä, yleiskuva.	N.	MSL
80296 (62)	Köykkälä, röykkiö.	W.	MSL
80297 (66)	Köykkälä B, tasoo 1.	E.	MSL
80298 (67)	Köykkälä C, tasoo 1.	E.	MSL
80299 (63)	Köykkälä A I, tasoo 1.	S.	MSL
80300 (64)	Köykkälä A I, tasoo 1.	SW.	MSL
80301 (41)	Hamppula A, profiili 126 - 128/672	E.	MSL
80302 (65)	Köykkälä A II, ruutu 880 - 890/648, tasoo 1.	S.	MSL
80303	Köykkälä D, tasoo 1.	S.	MSL
80304 (68)	Köykkälä D, tasoo 1.	S.	MSL
80305 (42)	Hamppula A, ruutu 120/674 , paalunjälki ?	W.	MSL
80306 (69)	Köykkälä D, tasoo 2.	S.	MSL

MSL = Marianne Schauman-Lönnqvist

KL = Kirsi Laine

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA, LENSUNKALLIO JA KÖYKKÄLÄ

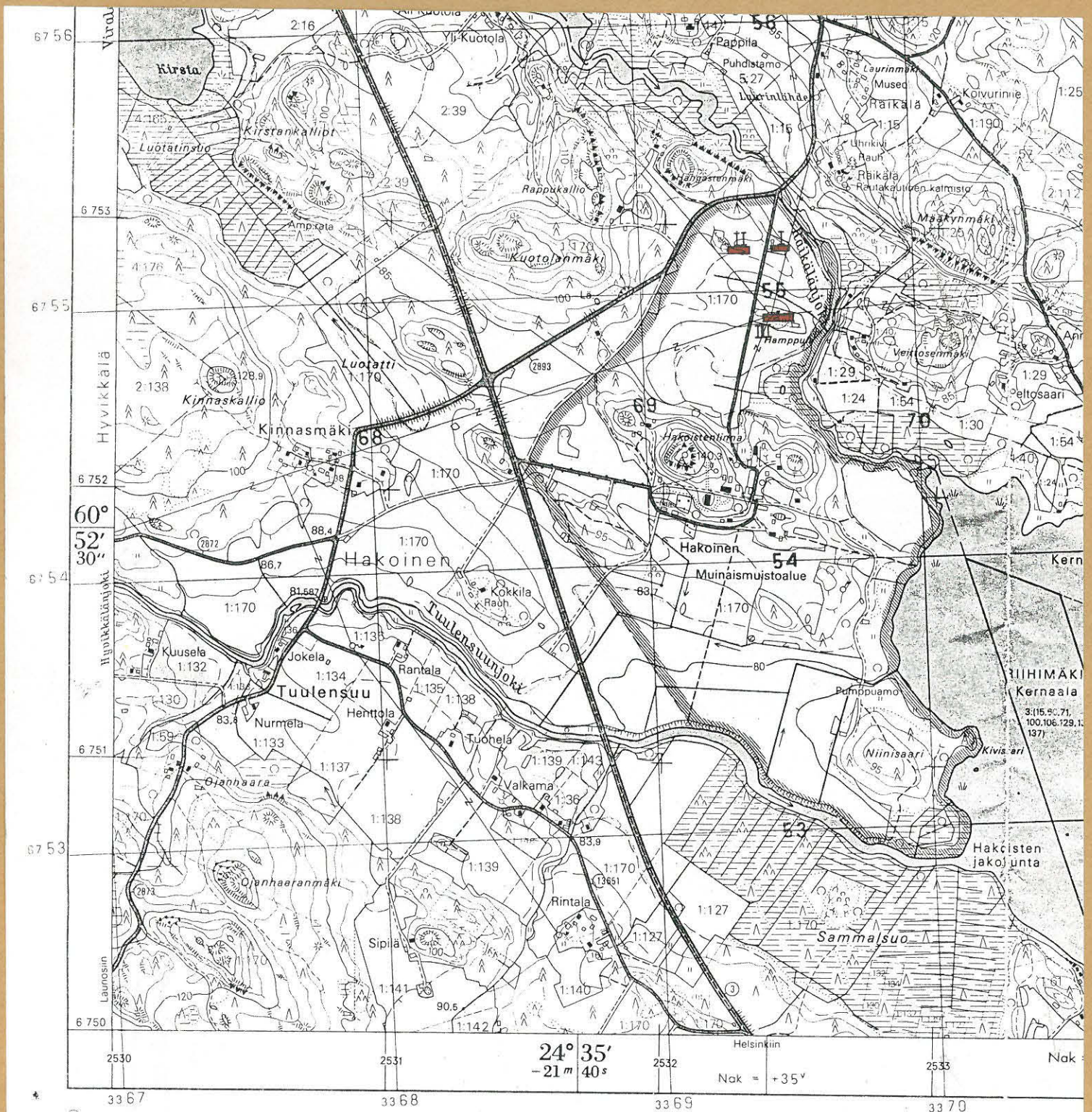
Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

ote peruskarttalehdestä 2131 11 JANAKKALA (1979), 1: 20 000

Kaivausalue I: Hamppula

Kaivausalue II: Lensunkallio

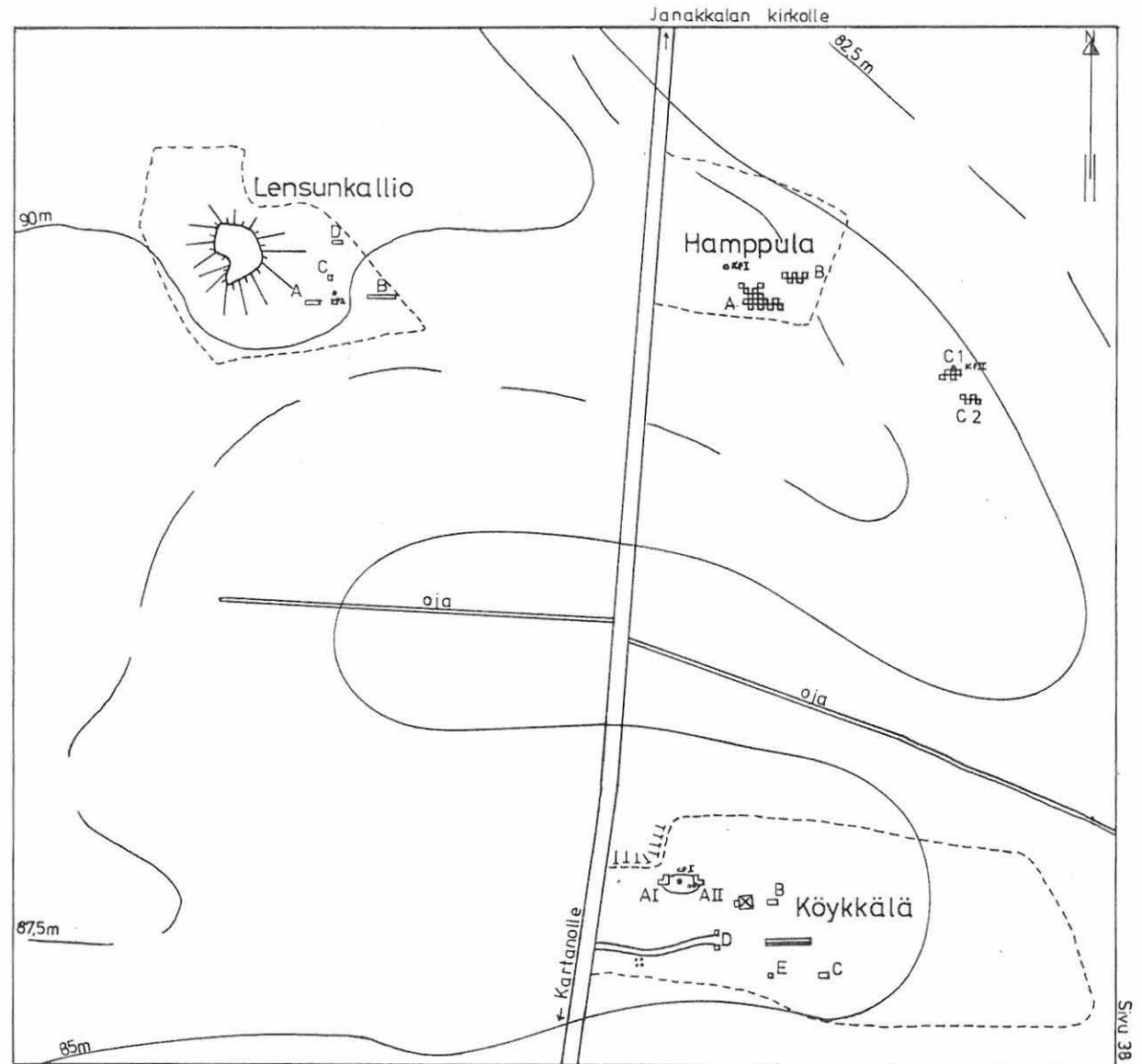
Kaivausalue III: Köykkälä

JANAKKALA HAKOINEN

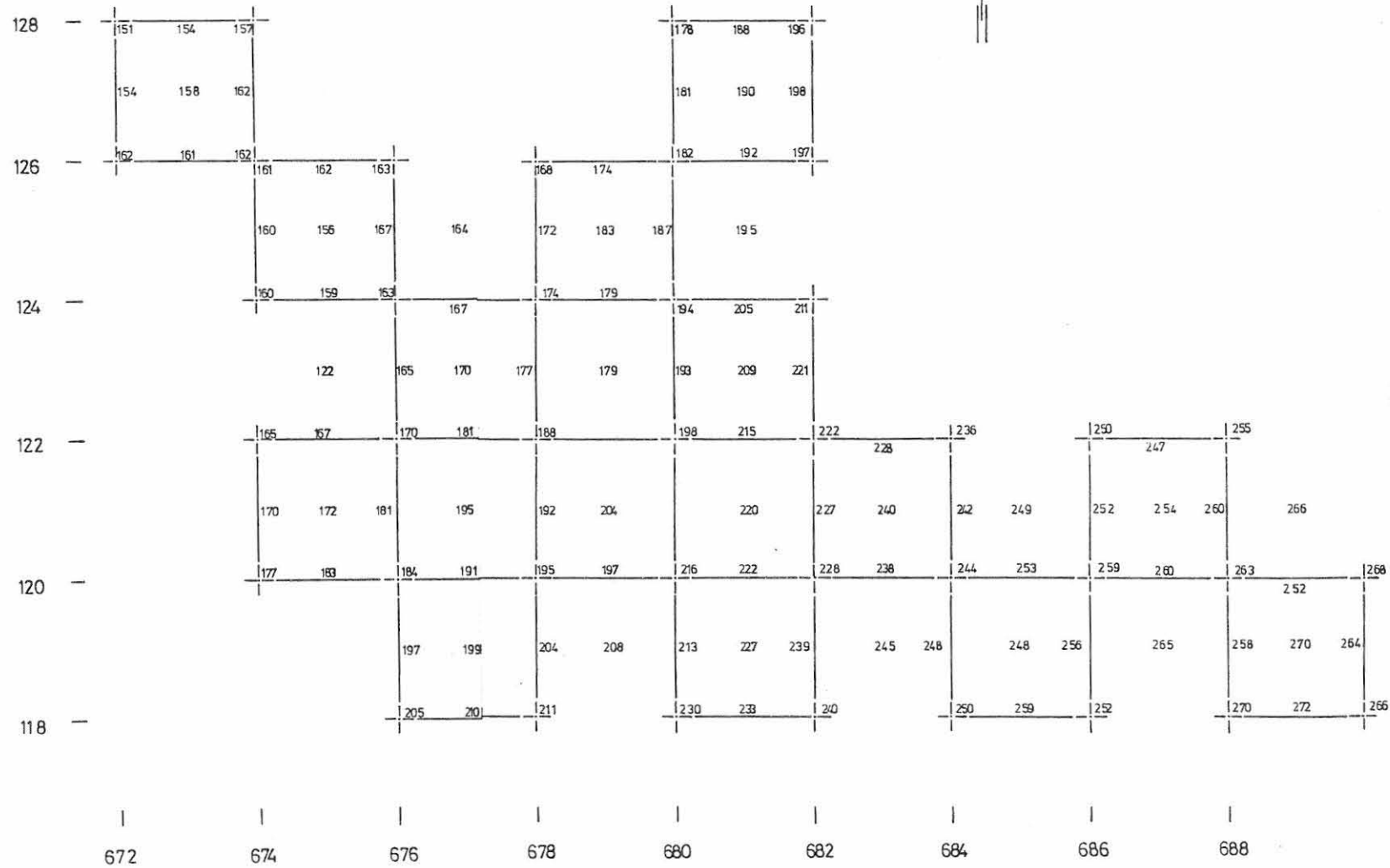
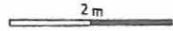
Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
yleiskartta kaivausalueista, ~~mk 1:2000~~
piirt. Petro Pesonen ja Esa Mikkola

- vaja
- vanha sähkömuuntaja
- uusi
- kiin topiste

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
 pintavaaituskartta
 alue A
 mk 1:50
 kpI, koje 1 130
 piirt. Minna Lönnqvist 2.6. 1989

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

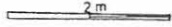
Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alue A

taso 1

mk 1:50

kp I, koje 1 130

piirt. Minna Lönnqvist 6.6 ja 14. 6. 1989

Y2001	humus
Y2002	hiesu
Y2003	savi
Y2004	mineraalimaa: kellertävä hiekka
Y2005	mineraalimaa: vaaleankellertävä hiesu
Y2009	tummanruskea likamaa, multahiekka
(F1)	kohte ja sen numero
	kuopan reuna
	kivi
	yhteyksien raja
	hiili
	tiili
L1	löytö numeroineen

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

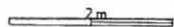
Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alue A

taso 2

mk 1:50

kp I, koje 1 130

piirt. Minna Lönnqvist 6.6., 13.6 ja 19.6.1989

Y 2001	humus
Y 2002	hiesu
Y 2003	savi
Y 2004	mineraalimaa: kellertävä hiekka
Y 2005	mineraalimaa: vaaleankellertävä hiesu
Y 2006	hiilipitoinen musta liikkama
Y 2007	karkea tummanruskea hiekka
Y 2008	karkea kellertävänruskea hiekka
Y 2009	tummanruskea liikkama: multahiekka
Y 2010	hiilensäkinen ruskea liikkama: multahiekka
Y 2011	ruskea liikkama: multahiekka
F 2	kohte ja sen numero
	kuopan reuna
	kivi vaatustulokineen
	yhteyksien raja
	hiili
	tiili
	Juuri
	kukkaruukun sirpaleita

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

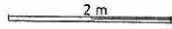
Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alue A

taso 3

mk 1:50

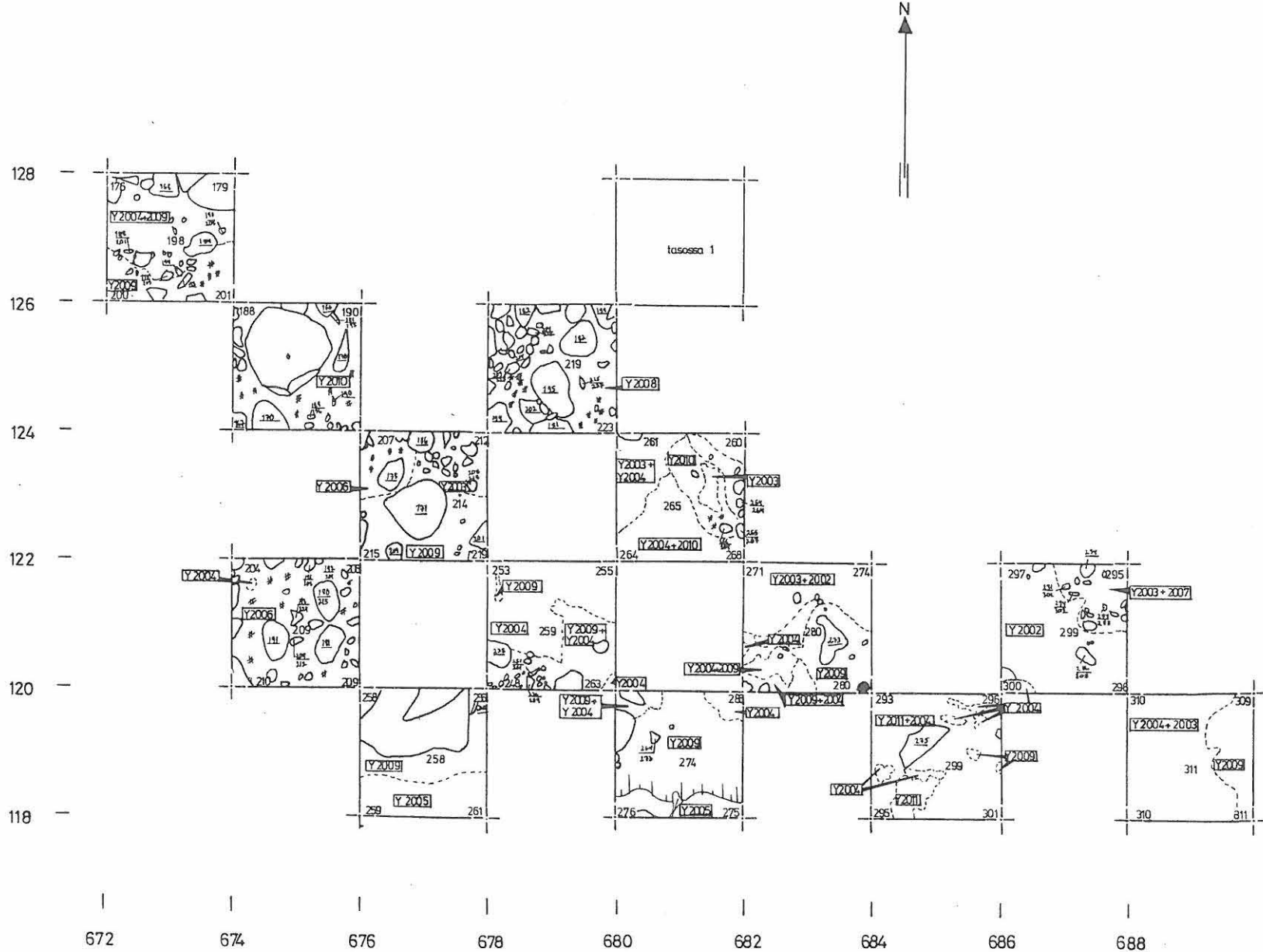

kp I, koje1 130

piirt. Minna Lönnqvist 8.6. ja 21. 6. 1989

- Y 2001 humus
- Y 2002 hiesu
- Y 2003 savi
- Y 2004 mineraalimaa: kellertävä hiekka
- Y 2005 mineraalimaa: vaaleankellertävä hiesu
- Y 2006 hiilipitoinen musta likamaa
- Y 2007 karkea tummanruskea hiekka
- Y 2008 karkea kellertävänruskea hiekka
- Y 2009 tummanruskea likamaa: multahiekka
- Y 2010 hiilensekainen ruskea likamaa: multahiekka

- kuopan reuna
- kivi vaaitusluokaineen
- yhteyksien raja
- hiili
- tiili

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
tasokartta

alue A

taso 5

mk 1:50

kp I, koje 1 130

piirt. Minna Lönnqvist 16.6.1989

	Y2003	savi
	Y2004	mineraalimaa: kellertävä hiekka
	Y2006	hiilipitoinen musta likamaa
	Y2008	karkea kellertävänruskea hiekka
	Y2009	tummanruskea likamaa: multahiekka

kuoppa

kivi vaaitustukuineen

yhteyksien raja

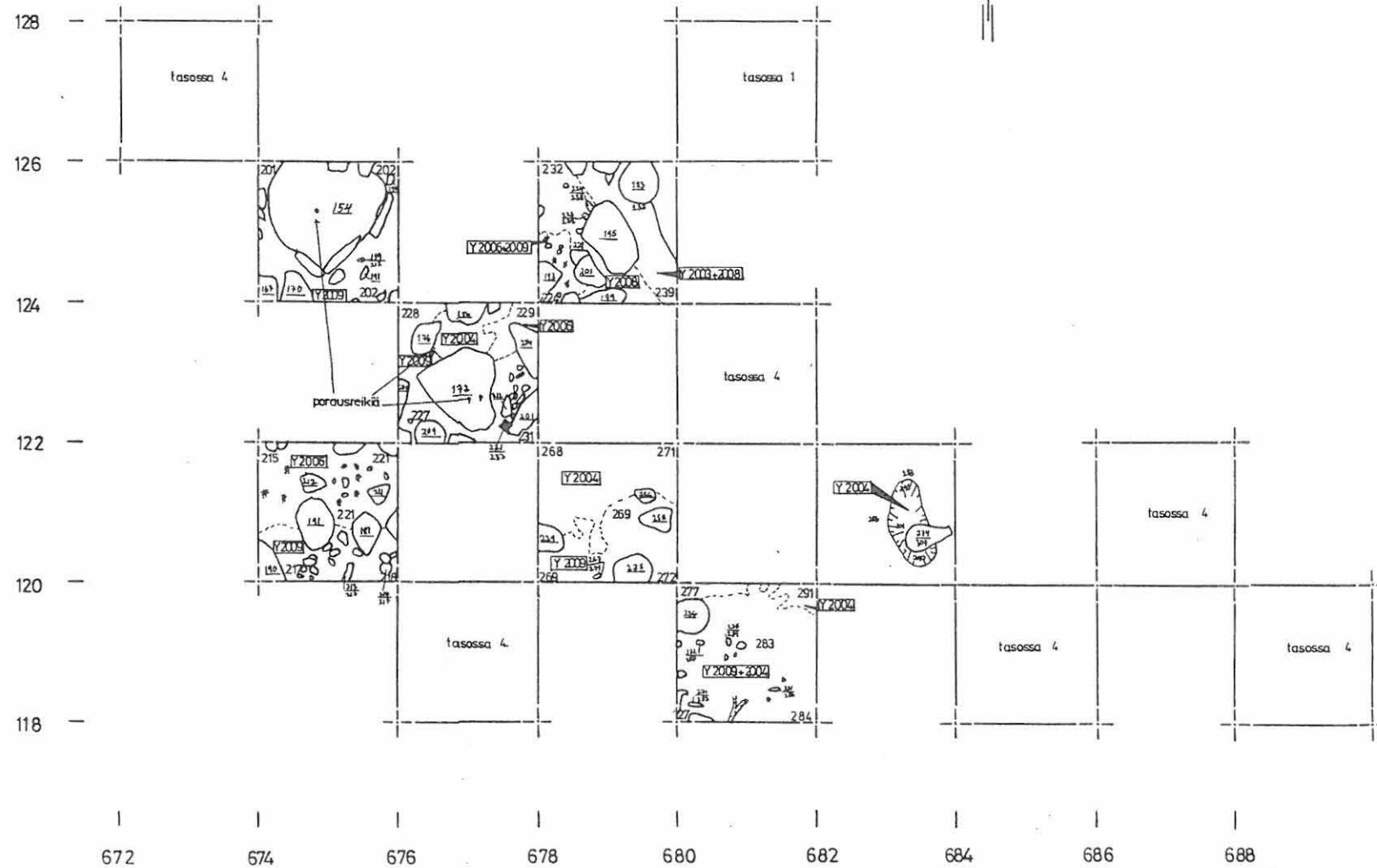
hiili

liiti

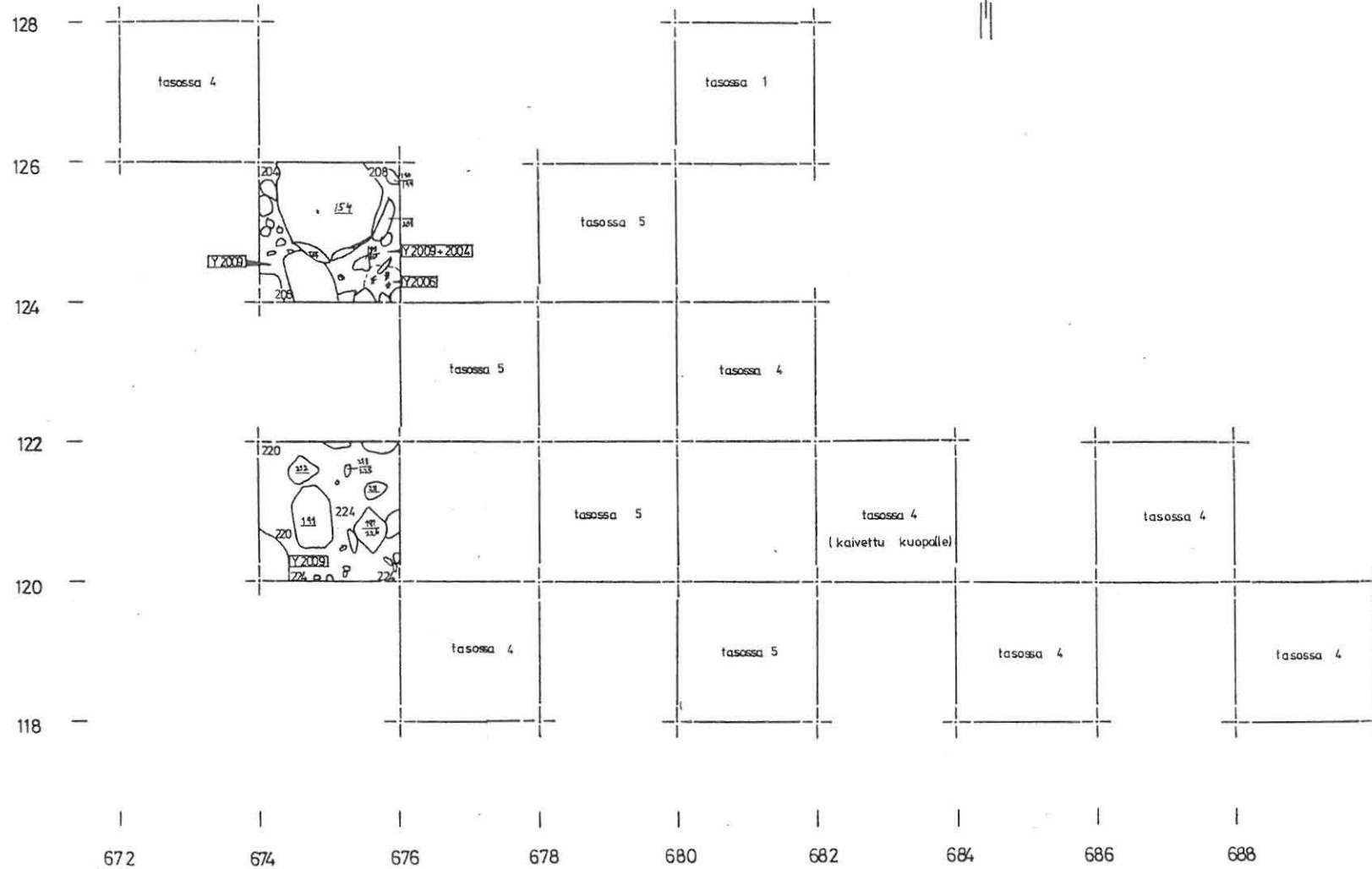
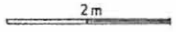
juuri

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
 tasokartta
 alue A
 taso 6
 mk 1:50
 kp I, koje1 130
 piirt. Minna Lönnqvist 19.6.1989

- Y 2004 mineraalimaa: kellertävä hiekka
- Y 2005 hiilipitoinen musta likamaa
- Y 2009 tummanruskea likamaa: multahiekka
- yhteyksien raja
- 133
134 kivi vaaituslukuineen
- g r hiili

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alue A

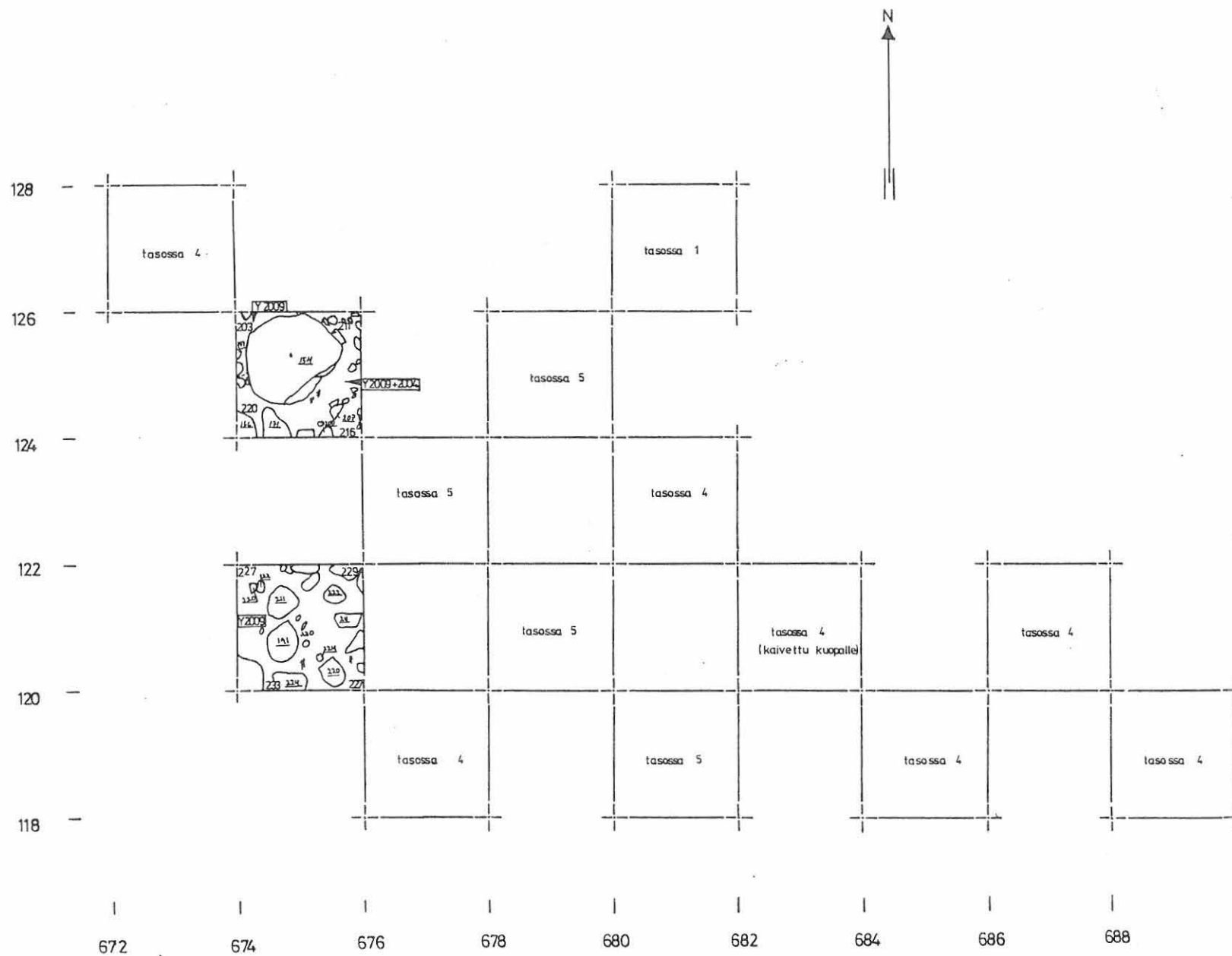
taso 7

mk 1:50

kp I, koje1 130

piirt. Minna Lönnqvist 21.6 ja 28.6. 1989

- Y2004 mineraalimaa: kellertävä hiekka
Y2009 tummanruskea liikkamaa: multahiekka
 - - - - - yhteyksien raja
2m kivi ja vaaitusluvut
 # p hiili

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

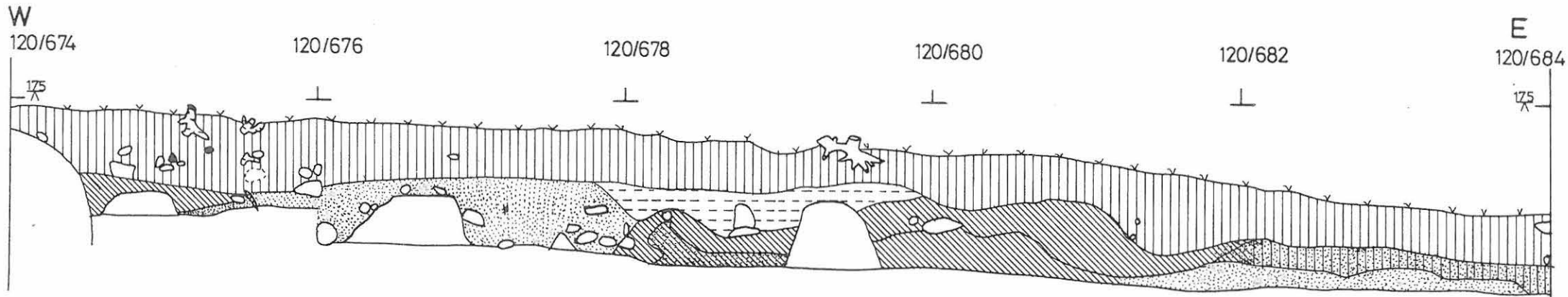
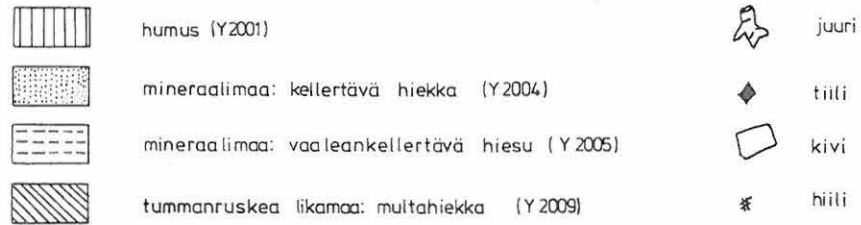
profiilikartta

alue A, W-E profiili 120/674-684

mk 1:25

kp I, koje 1 130

piirt. Esa Mikkola 27.-28.6.1989

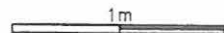
JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

profiilikartta

alue A, S-N profiili 118-128/680

mk 1:25

kp I, koje 1 130

piirt. Pirjo Hamari ja

Esa Mikkola

humus (Y2001)

savi (Y2003)

mineraalimaa: kellertävä hiekka (Y2004)

mineraalimaa: vaaleankellertävä hiesu (Y2005)

tummanruskea likamaa: multahiekka (Y2009)

karkea sora (Y2013)

juuri

kivi

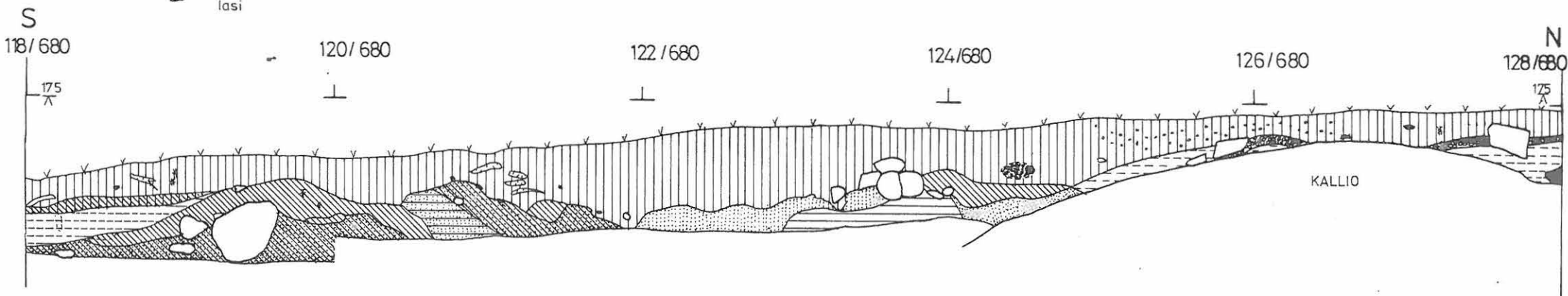
tiili

hiili

lasi

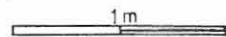
JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

profiilikartta

alue A, S-N profiili 118-126/678

mk 1:25

kp I, koje 1 130

piirt. Pirjo Hamari ja Petro Pesonen

hiili

♦ tiili

lasit lasi

○ kivi

humus (Y2001)

savi (Y2003)

mineraalimaa: vaaleankellertävä hiesu (Y2005)

tummanruskea liikkamaa: multahiekka (Y2009)

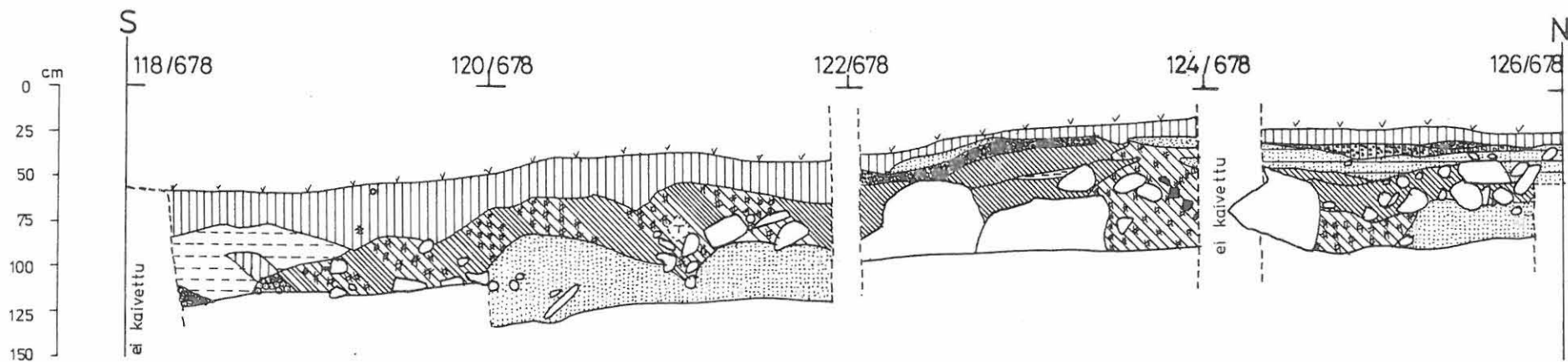
hiilensekainen ruskea liikkamaa: multahiekka (Y2010)

karkea sora (Y2013)

erittäin tummanruskea liikkamaa (Y2014)

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

profiilikartta

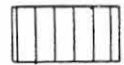
alue A, ruutu 126/672

profiili 126/672-128/672 S-N

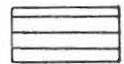
mk 1:25

kp I, koje 1 130

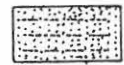
piirt. Pirjo Hamari 28.6.1989

humus (Y2001)

savi (Y2003)

mineraalimaa: kellertävä hiekka (Y2004)

mineraalimaa: vaaleankellertävä hiesu (Y2005)

hiilensekainen ruskea likamaa (Y2010)

tiilimurskaa

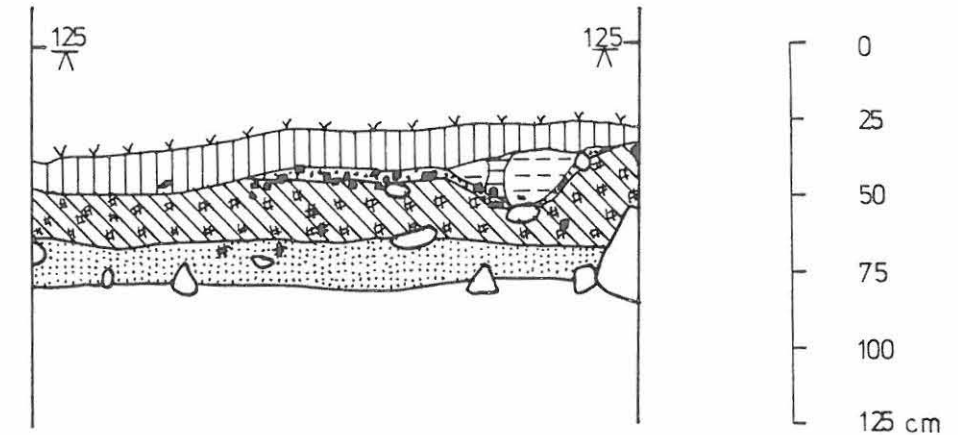
kivi

126/672

128/672

S

N

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

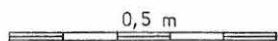
Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

kuoppakartta

alue A

taso 1

mk 1:10

kp I, koje 1 130

piirt. Esa Mikkola

humus (Y2001)

mineraalimaa: vaaleankellertävä hiesu (Y2005)

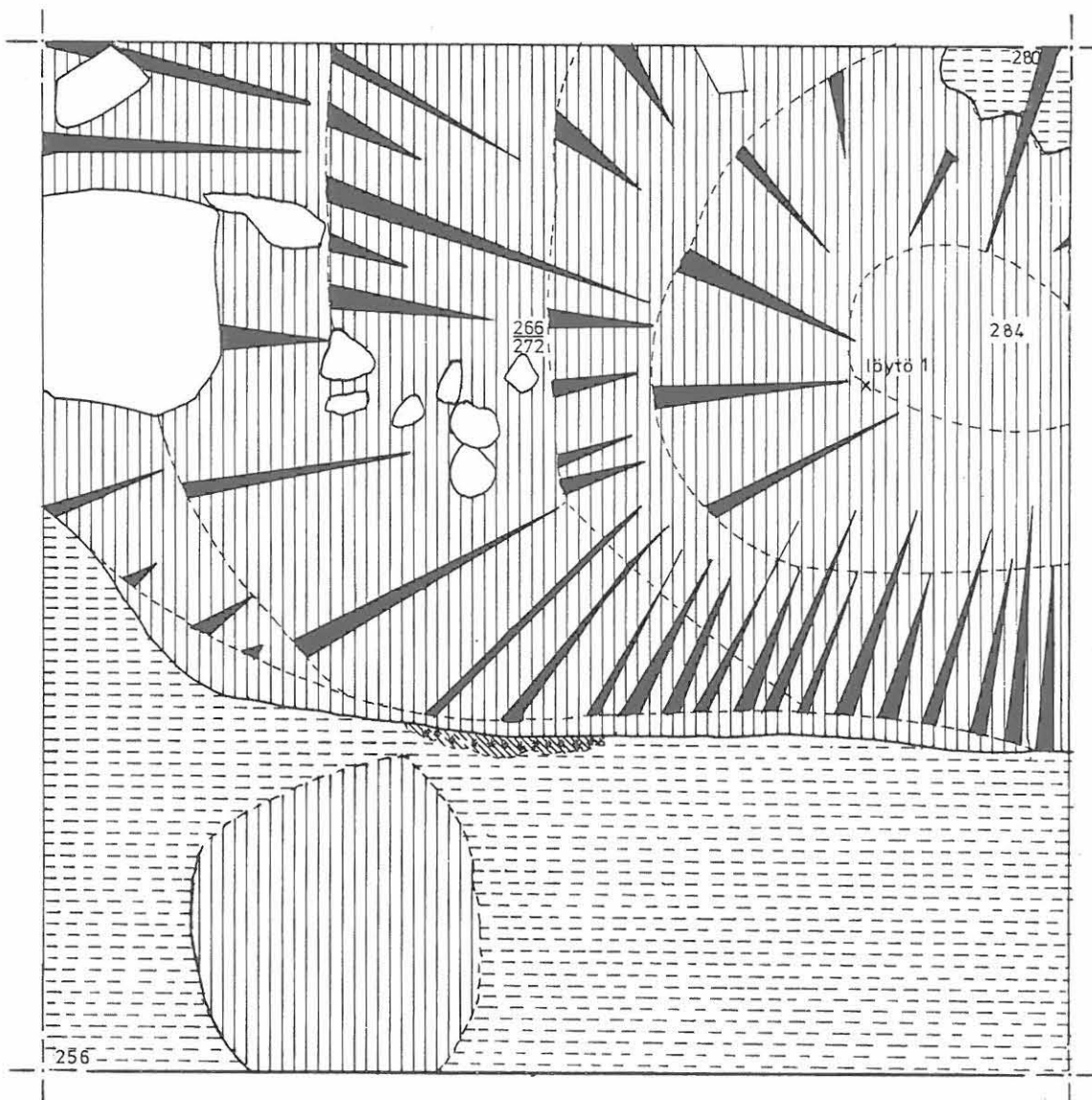
hiilipitoinen musta likamaa (Y2006)

kivi

118

680

682

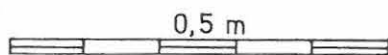
JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

profiili- ja kuoppakartta (F 4)

alue A, ruutu 124/678

mk 1:10

kp I, koje 1 = 130

piirt. Minna Lönnqvist ja Esa Mikkola

19.-20.6.1989

Y2006

hiilipit. musta likamaa

Y2009

tummanruskea likamaa:

multahiekka

hiiltä

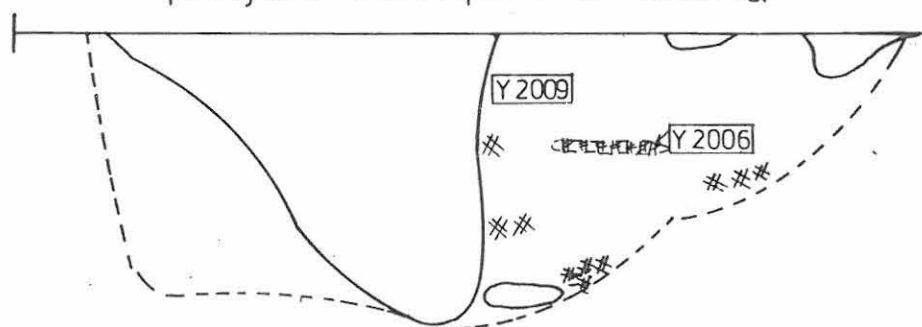

kivi ja vaaitusluku

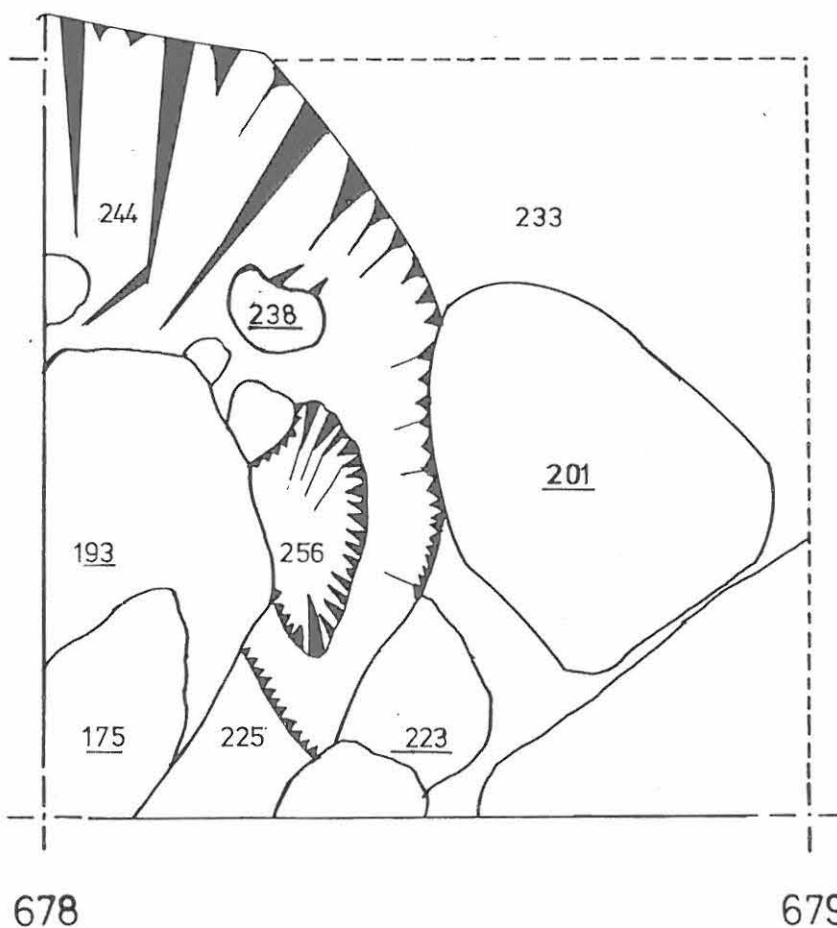
S
124/678

N

pohjois-eteläprofiili idästä

125

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

yksityiskohtakartta F 5

alue A , ruutu 127/672

profiili A - B NNW - SSE

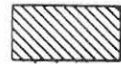
mk 1:1

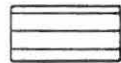
kp1, koje 1= 130

piirt. Minna Lönnqvist

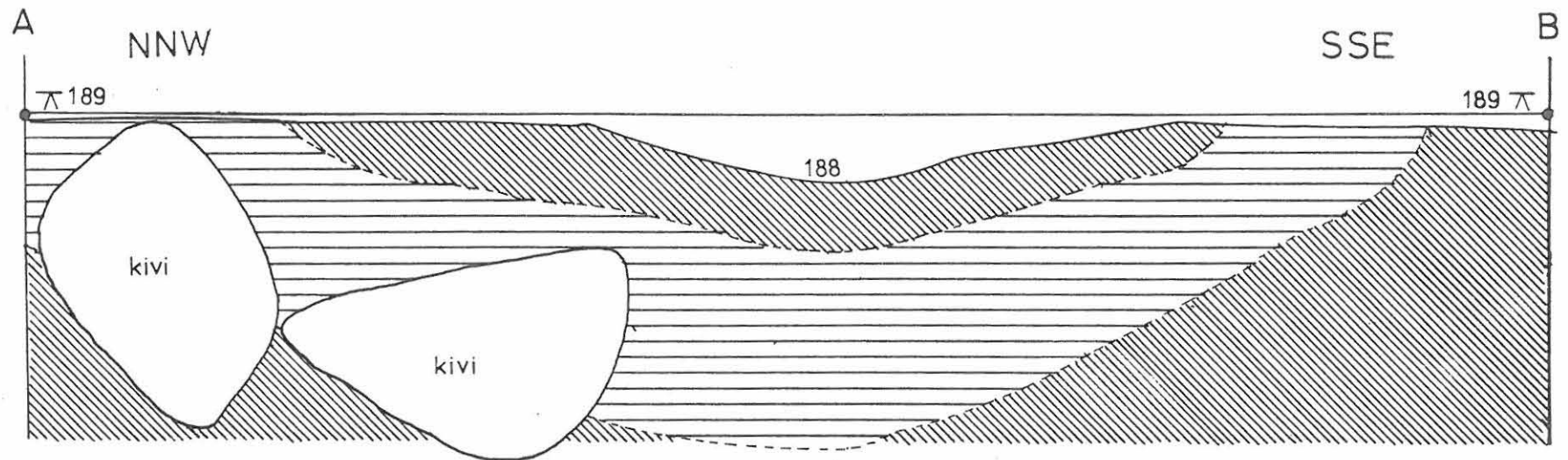
20.6.1989

tummanruskea likamaa: multahiekka (2009)

savi (2003)

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

yksityiskohtakartta F6

alue A ruutu 120/674

taso 9

mk 1:10

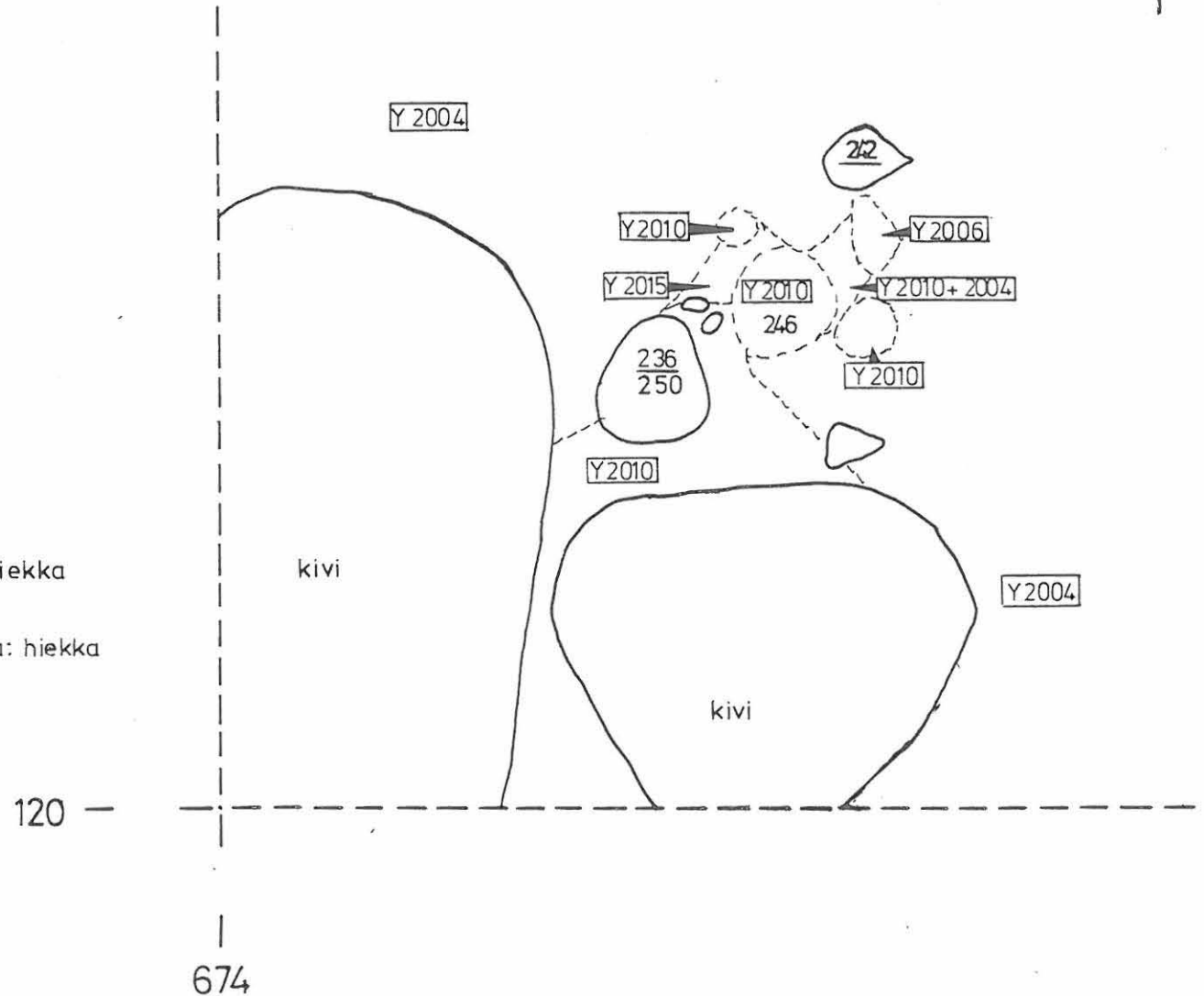
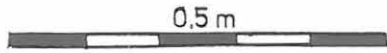
kp 1, koje 1 = 130

piirt. M.Lönnqvist 30.6.1989

kivi ja vaaitusluku

----- yhteyksien raja

	mineraalimaa: kellertävä hiekka
	hiilipitoinen musta likamaa
	hiilensekainen ruskea likamaa: multahiekka
	vaaleanruskea tuhkapitoinen likamaa: hiekka

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

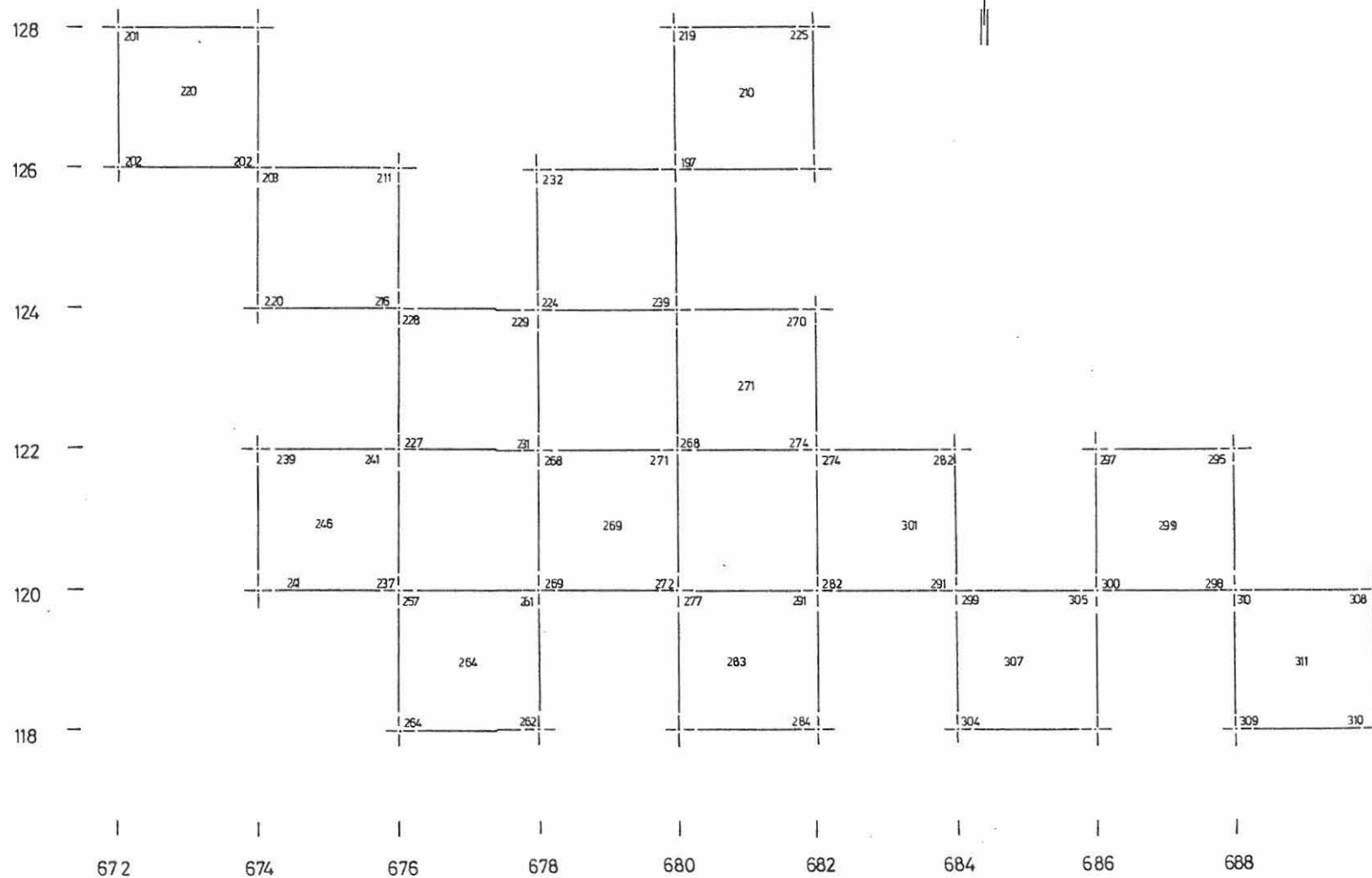
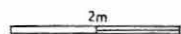
pohjakaavakartta

alue A

mk 1:50

kp I, kote 1-10

piirt. Esa Mikkola

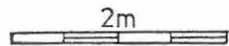

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
pintavaaituskartta

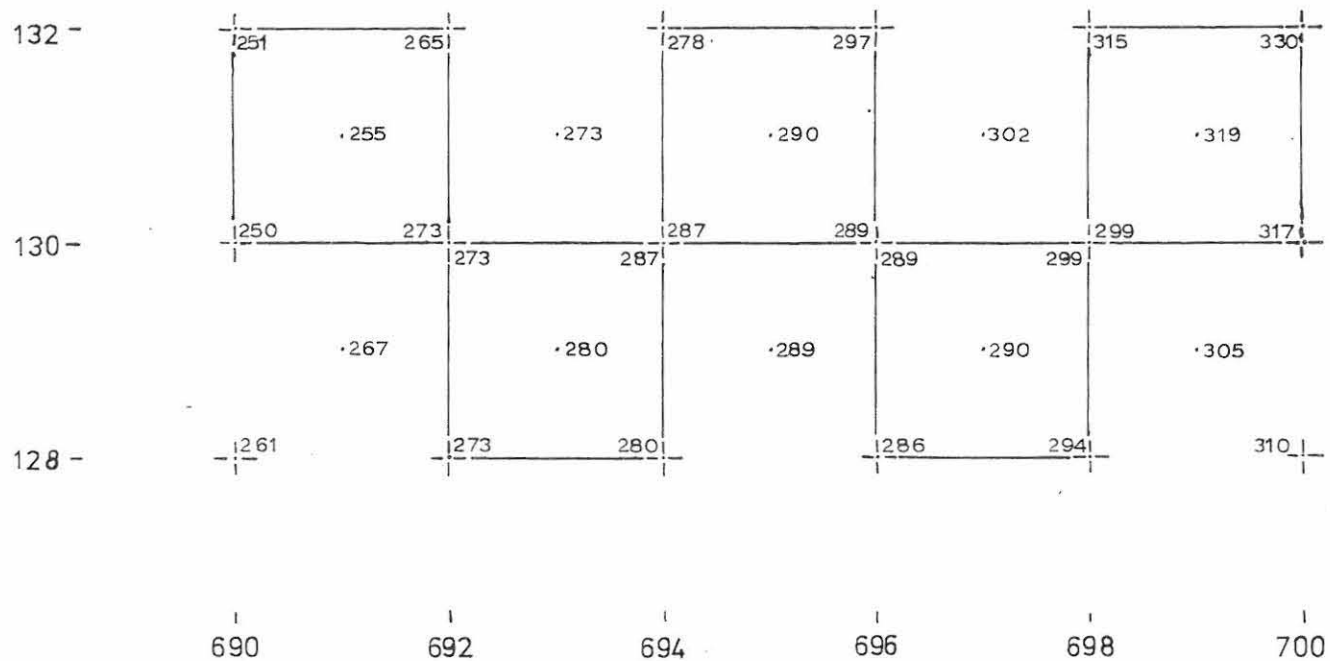
alue B

mk 1:50

kp I, koje1 130

piirt. Minna Lönnqvist 28.6.1989

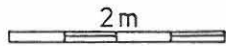
JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alue B

taso 1

mk 1:50

kp I, koje 1 130

piirt. Maija Tusa

6.6.1989

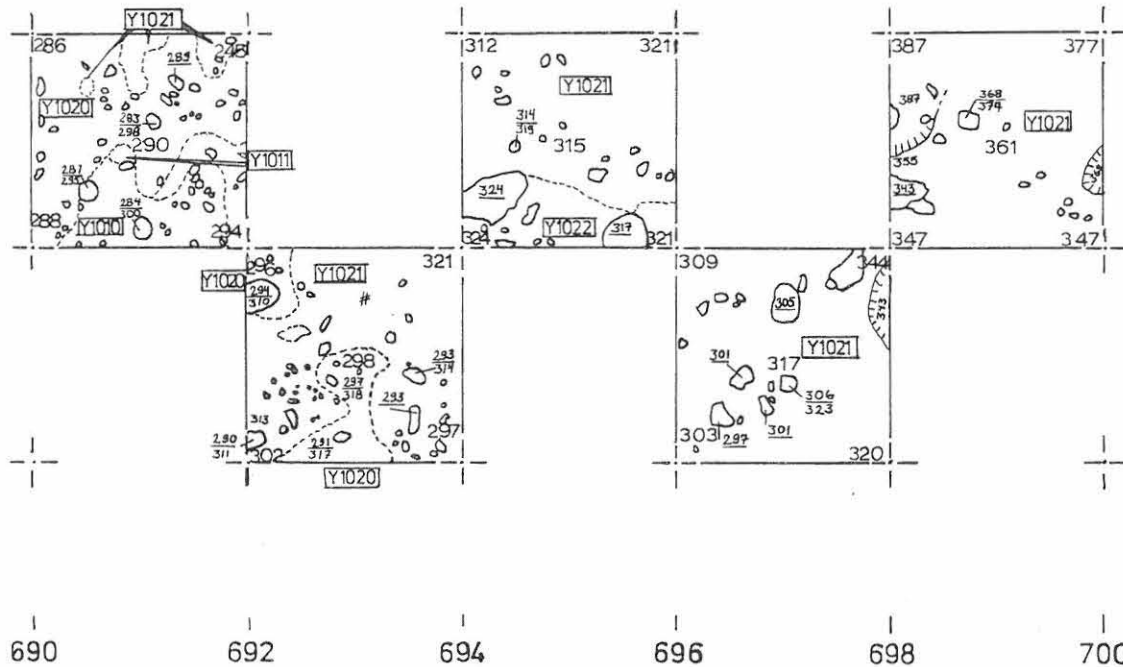
	hiesu	
	hiesua, jossa kulttuuri merkkejä	
	hiekkä	130 -
	hiekkää, jossa kulttuurimerkkejä	
	hiekkää, jossa paljon kulttuurimerkkejä	

kivi vaaitusluokineen 128 -

----- yhteyksien raja

kuopan reuna

hiili

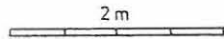
JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alue B

taso 2

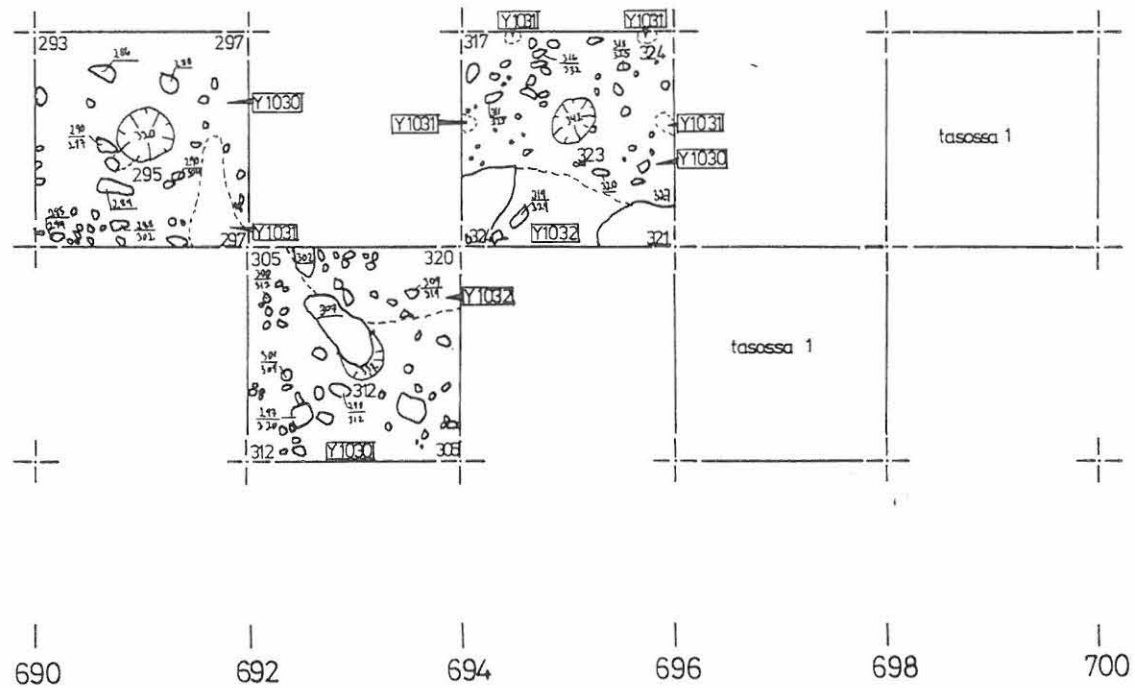
mk 1:50

kp I, koje 1 130

piirt. Maija Tusa

8.6. 1989

	moreeni	132 —
	moreeni, jossa kulttuuri merkkejä	
	— " —	130 —
	(liikakuoppa)	
	kivi vaaituslukuineen	
	koekuoppa	
-----	yhteyksien raja	128 —

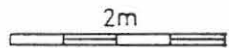
JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

pohjavaaituskartta

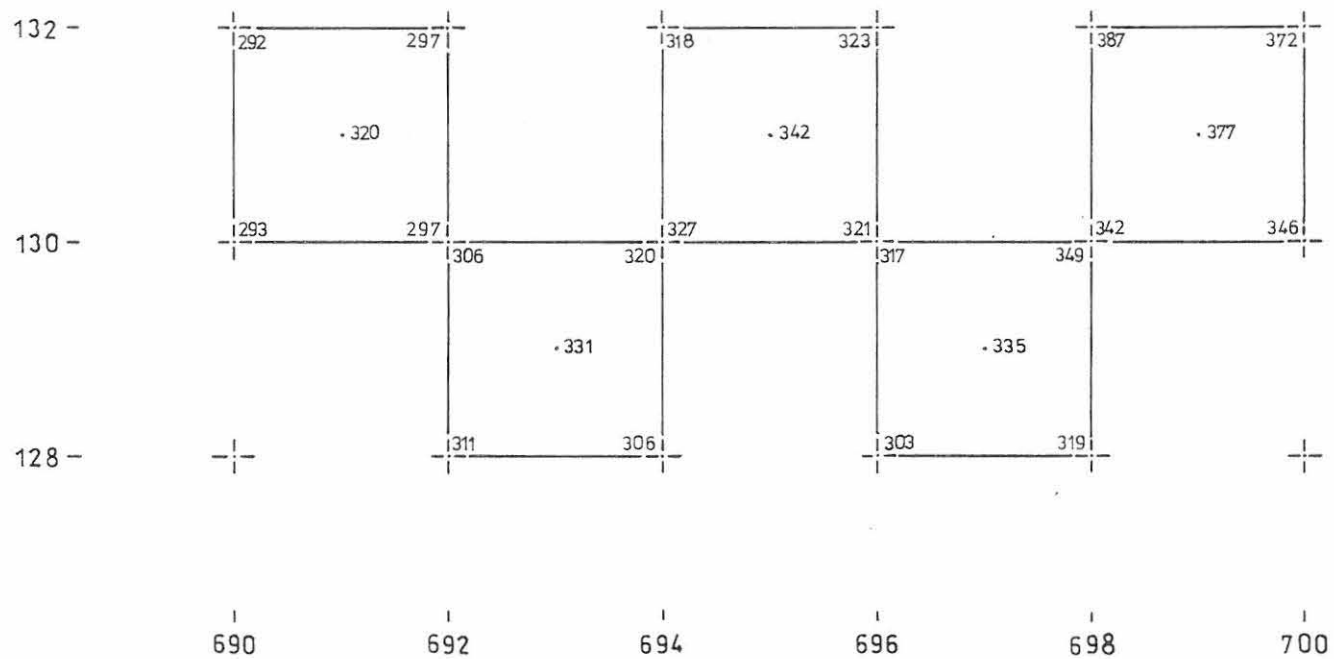
alue B

mk 1:50

kp II, koje1 130

piirt. Minna Lönnqvist 28.6.1989

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

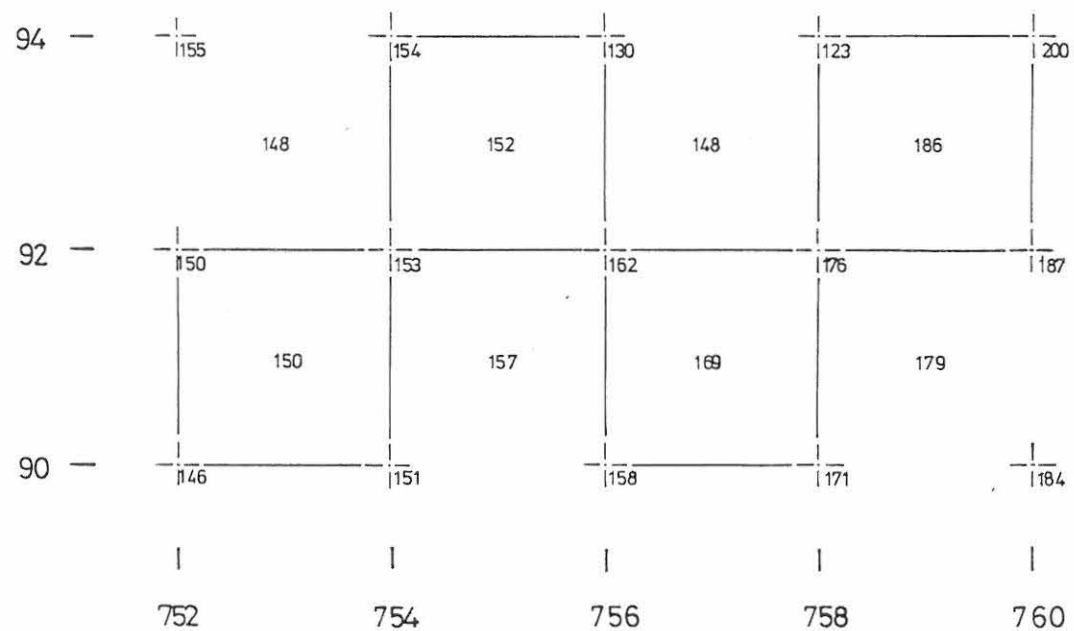
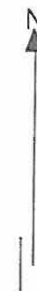
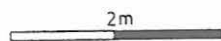
pintavaaituskartta

alue C1

mk 1:50

kp II, koje 1. 112

piirt. Marianne Schauman-Lönnqvist

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

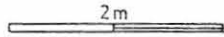
Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alue C 1

taso 1

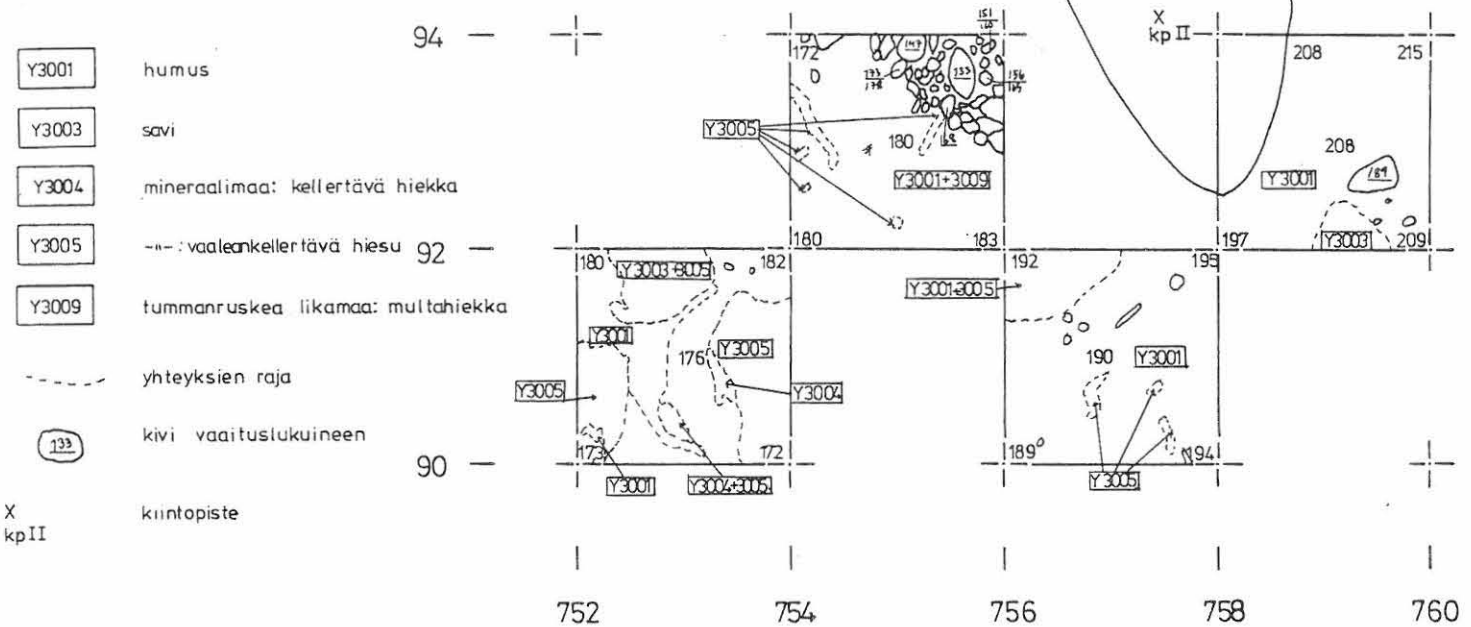
mk 1:50

kp II, koje 1 112

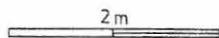
piirt. Minna Lönnqvist

20. 6. 1989

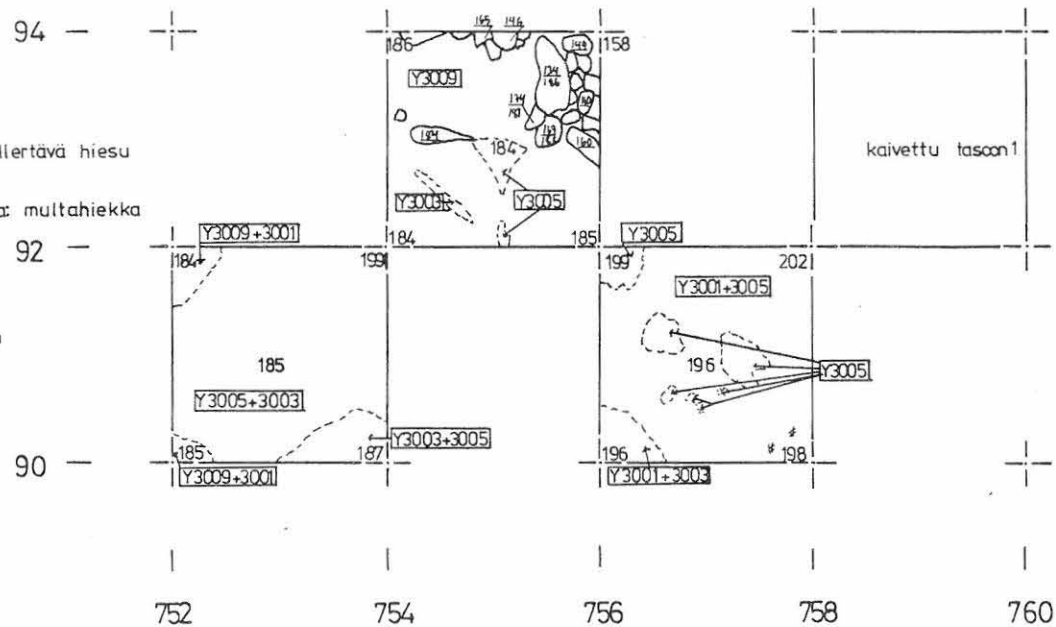

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
 tasokartta
 alue C1
 taso 2
 mk 1:50
 kp II, koje 1 112
 piirt. Minna Lönnqvist
 22. 6. 1989

- Y3001 humus 94 —
- Y3003 savi
- Y3005 mineraalimaa: vaaleankelertävä hiesu
- Y3009 tummanruskea liikkama: multahiekka
- yhteyslinja 92 —
- 184 kivi vaaituslukuineen
- # hiili

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

profiilikartta

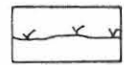
alue C1, ruutu 90/752

profiili 90/752-92/752

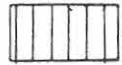
mk 1:25

kp II, koje 1 112

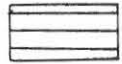
piirt. Katri Kaunisto

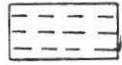
turve (Y3000)

humus (Y3001)

savi (Y3003)

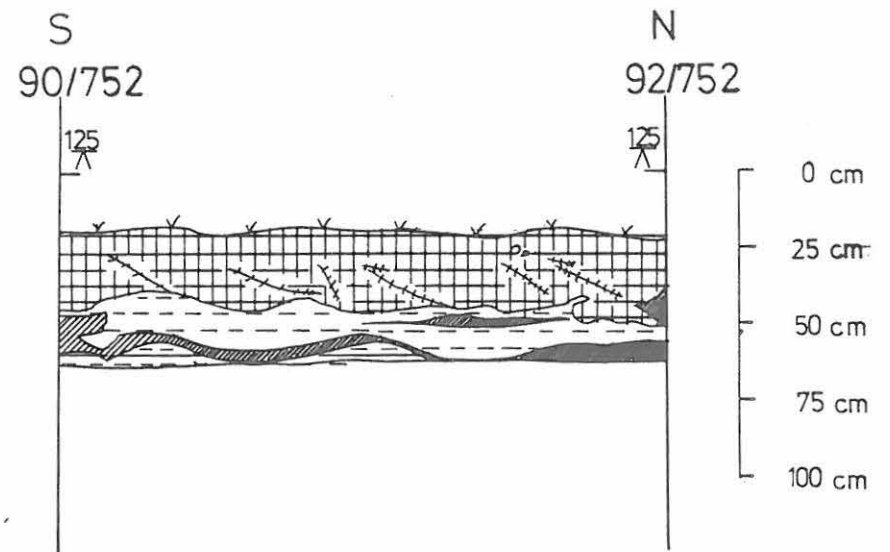
vaaleankellertävä hiesu (Y3005)

tummanharmaa savi (Y3015)

aurausjälkiä (Y3000)

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

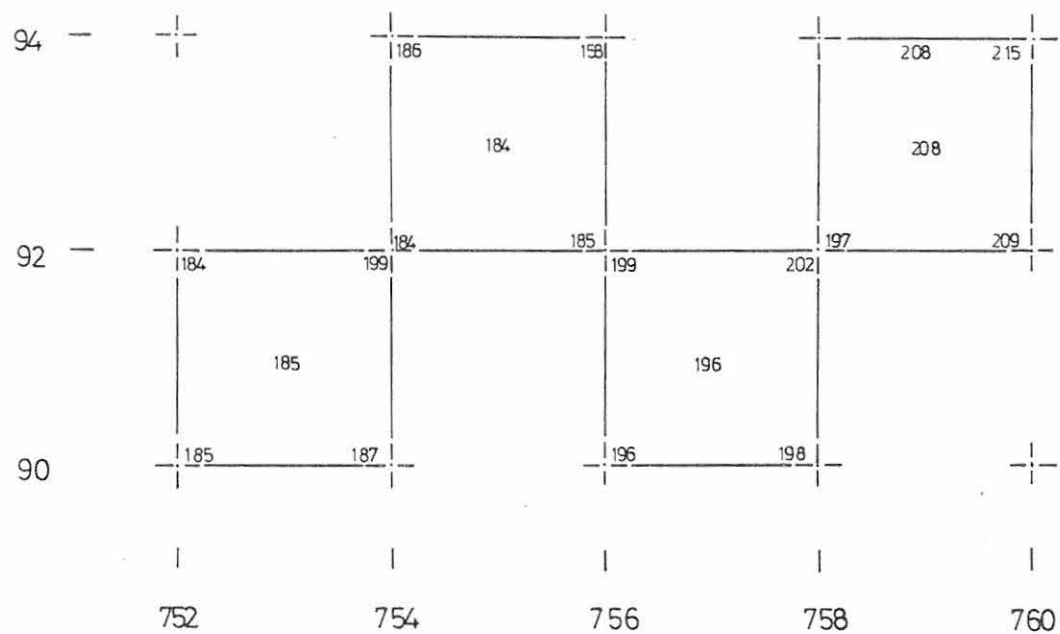
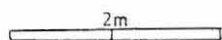
pohjavaaituskartta

alue C1

mk 1:50

kp II, koje 1 112

piirt. Esa Mikkola

JANAKKALA HAKOINEN
HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
pintavaaituskartta

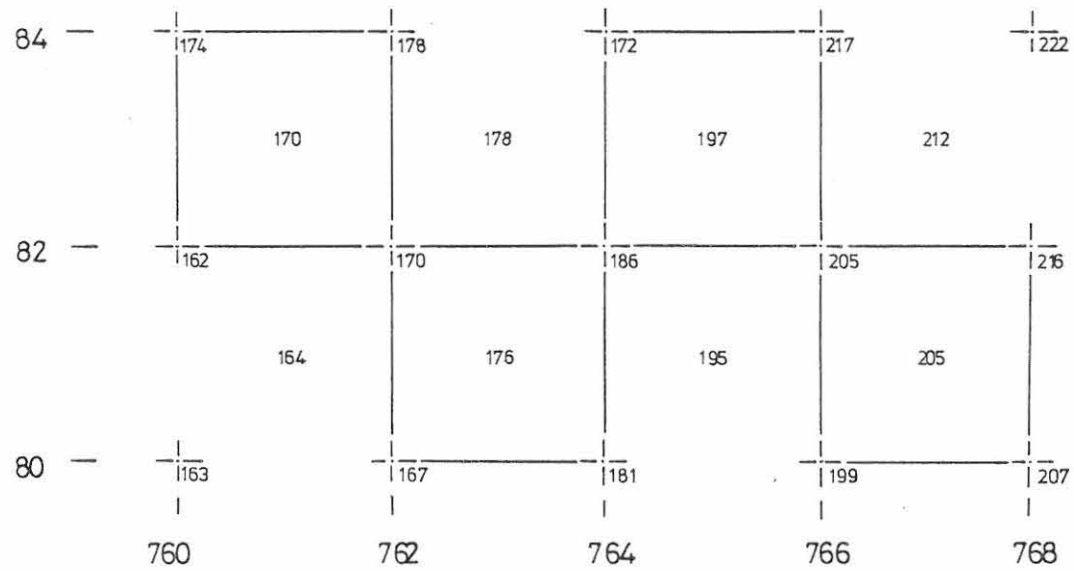
alue C 2

mk 1:50

kp II, koje 1 112

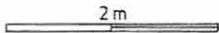
piirt. Marianne Schauman-Lönnqvist

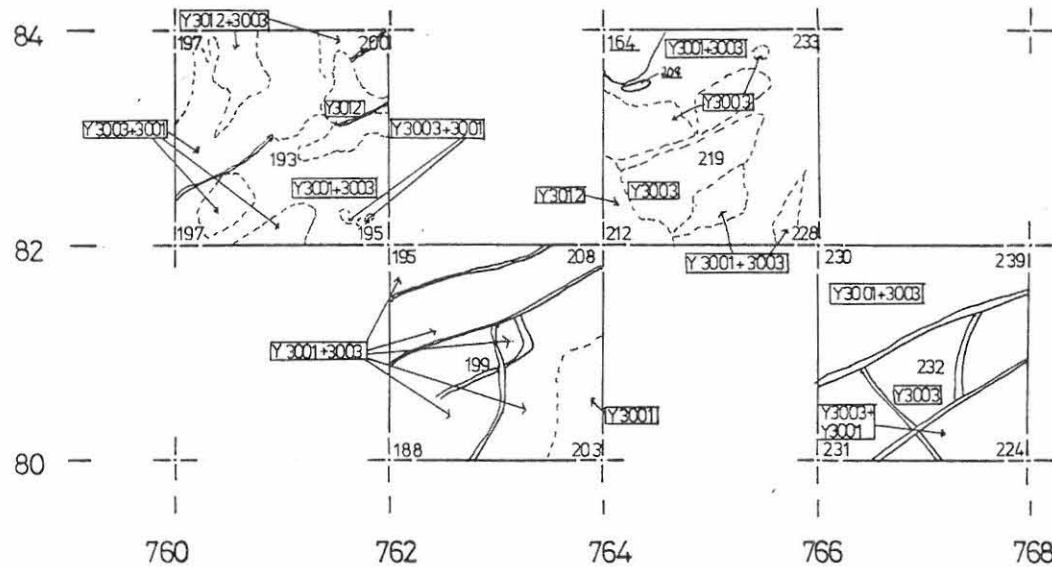
219

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
 tasokartta
 alue C 2
 taso 1
 mk 1:50
 kp II, koje 1 112
 piirt. Minna Lönnqvist
 26.6.1989

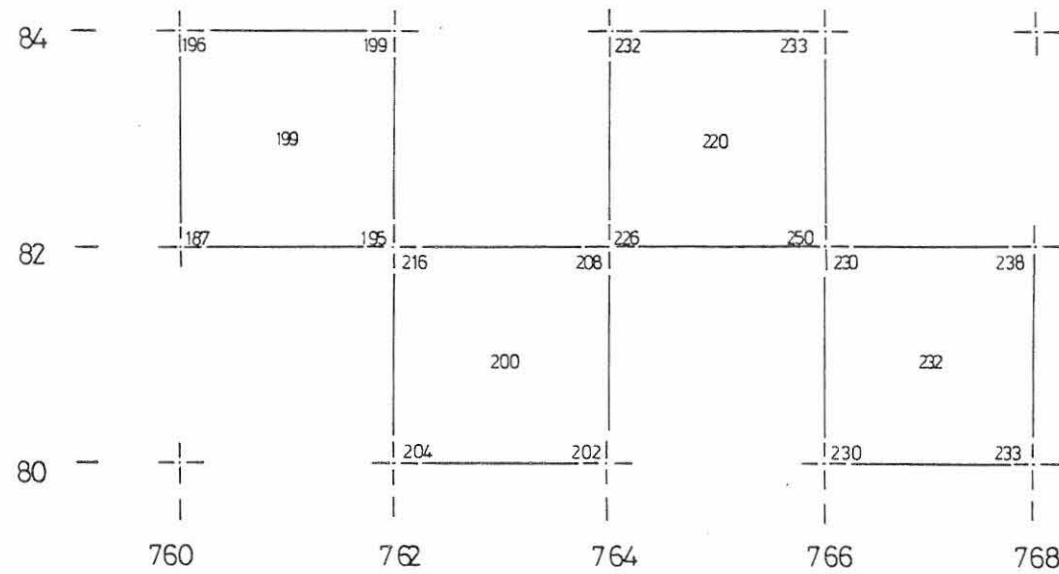
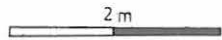

	humus
	savi
	siltti
	aurausura (Y3003)
	yhteyksien raja

JANAKKALA HAKOINEN
HAMPPULA

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
pohjavaaituskartta
alue C 2
mk 1:50
kp II, koje 1 112
piirt. Minna Lönnqvist 28.6.1989

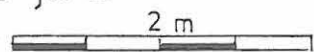

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
pintavaaituskartta

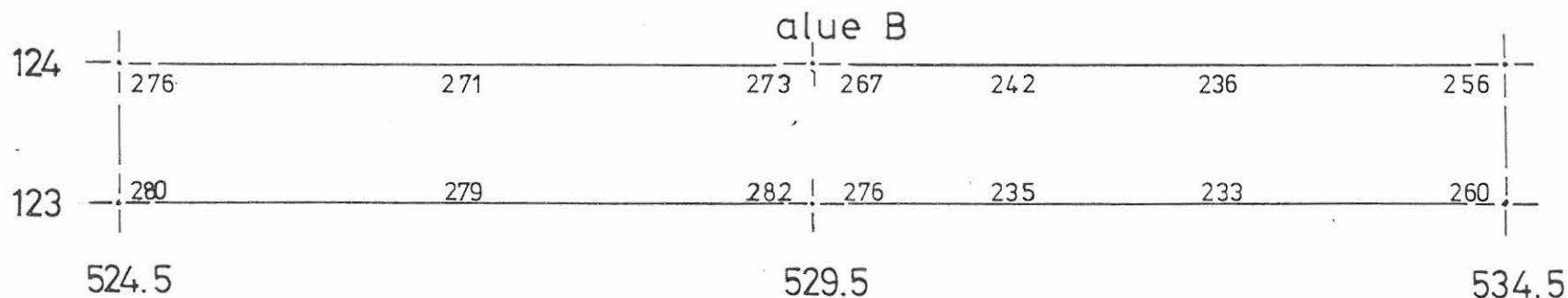
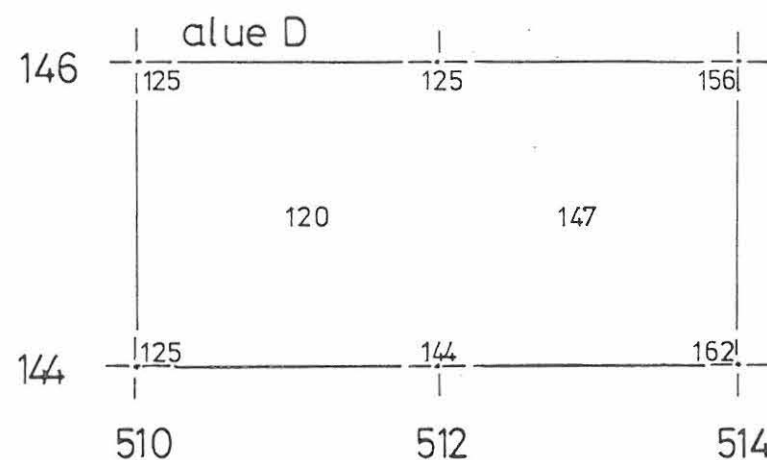
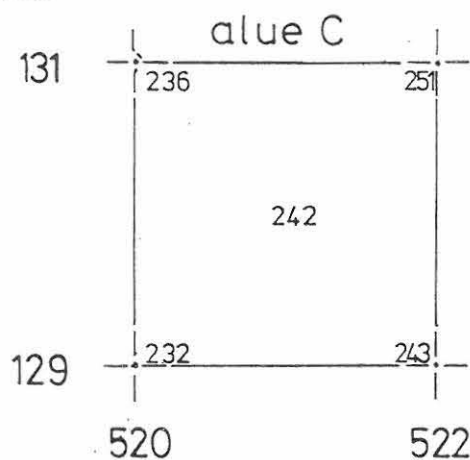
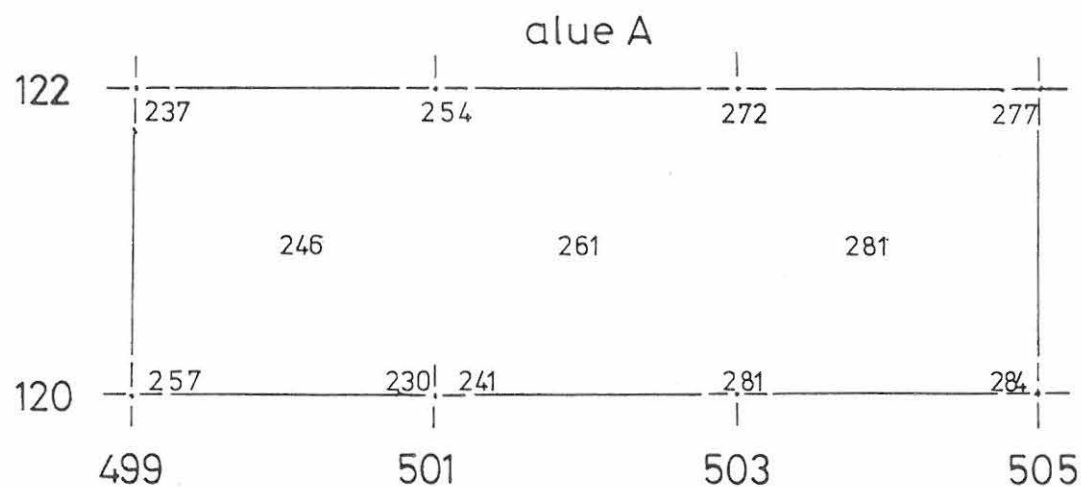
alueet A, B, C ja D

mk 1:50

kp 2, koje 1 180

piirt. Maija Tusa 9.6.1989

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

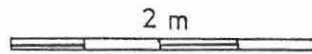
Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alueet A, B, C ja D

taso 1

mk 1:50

kp 2, koje 1 180

piirt. Maija Tusa

12.6 - 15.6. 1989

K1 kohde ja kohteen numero

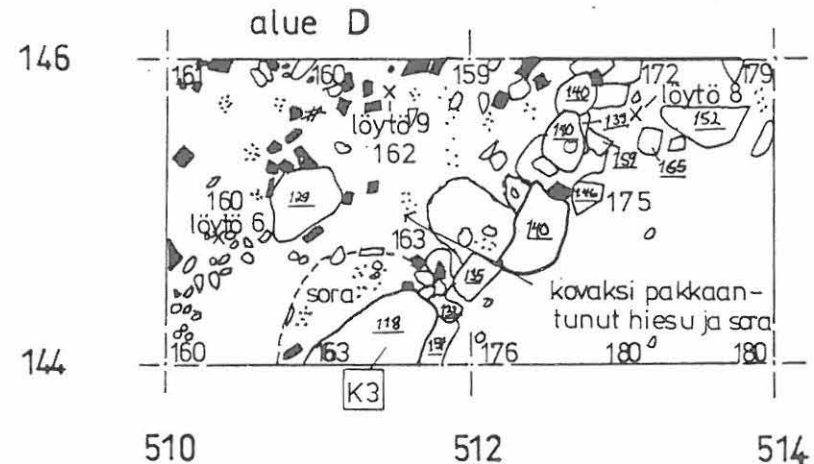
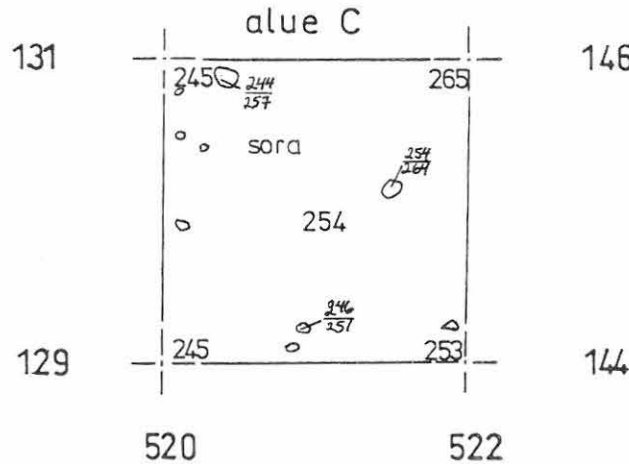
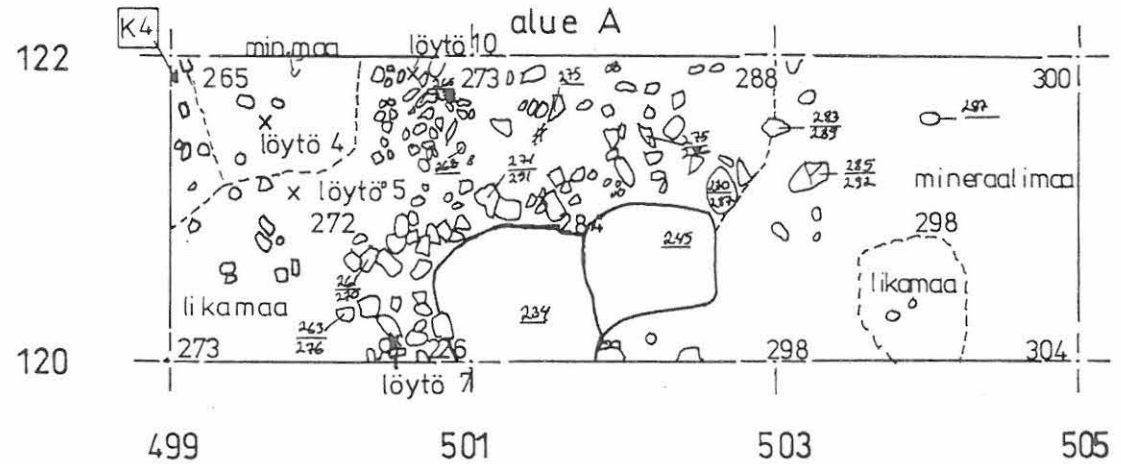
122 kivi ja vaaitusluku

hiiltä

--- yhteyksien raja

x 9 löytö ja löytönumero

■ tiiltä
● tiilimurska

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

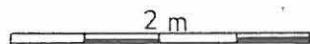
Marianne Schauman-Lönnqvist
1989

tasokartta

alue A, ruutu 120/499

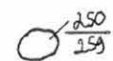
taso 1/2

mk 1:50

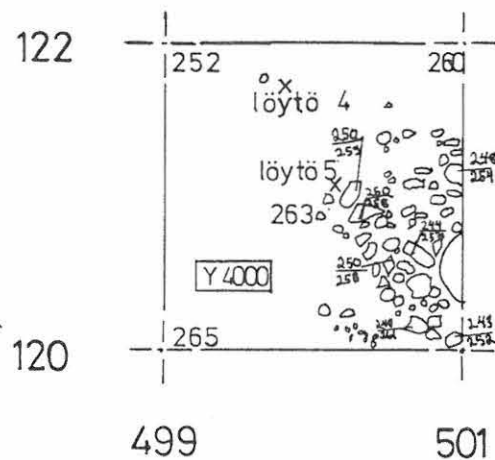
kp 2, koje 1 180

piirt. Esa Mikkola 9.6.1989

 kivi ja vaaitusluku

x löytö ja sen numero

 humus

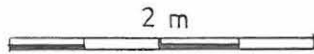
JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
tasokartta

alueet A ja B

taso 2

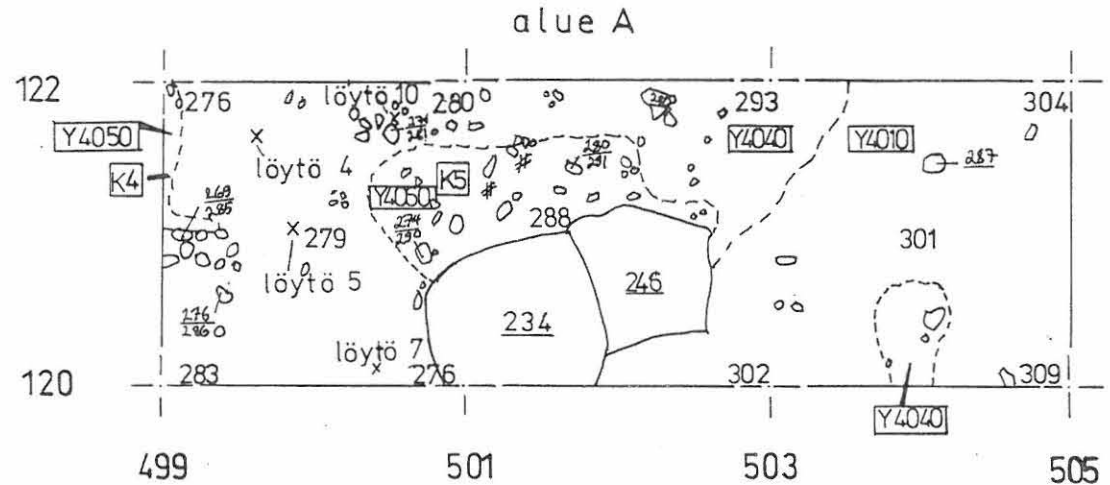
mk 1:50

kp 2, koje 1 180

piirt. Maija Tusa 14.6 ja 19.6.1989

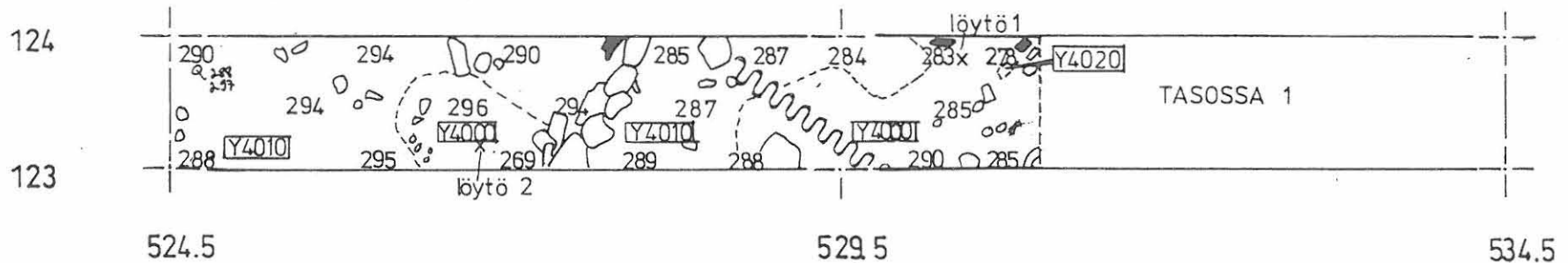
- K4 kohde ja kohteen numero
- x 5 löytö ja löytönumero
- kivi ja vaaitusluku
- - - - - yhteyksien raja
- # # # hiiltä
- ▬ tiiltä
- ~~~~~ puuaines



Y4000	humus	Y4060	mineraalimaa, jossa paljon likaa ja palaneita luita:
Y4010	mineraalimaa: sora	KS	
Y4020	tiilimurskaa		
Y4040	humuspitoinen mineraalimaa, jossa likaa		
Y4050	mineraalimaa, jossa likaa runsaasti: K4		

alue B

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
tasokartta

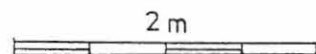
alue A

taso 3

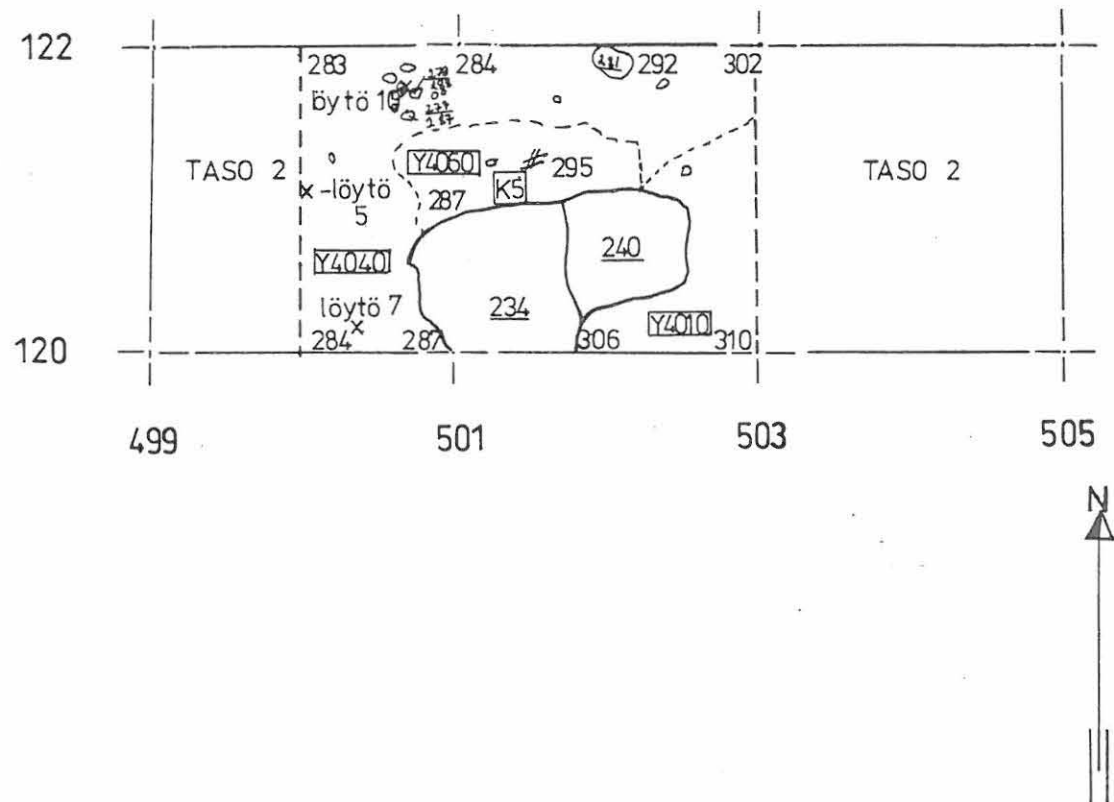
mk 1:50

kp 2, koje 1 180

piirt. Maija Tusa 20.6.1989

	mineraalimaa: sora
	humuspitoinen mineraalimaa, jossa likaa
	mineraalimaa, jossa paljon likaa
	kaide numeroineen
	yhteyksien raja
	löytö numeroineen
	kivi vaaituslukuineen
	hiiltä

JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

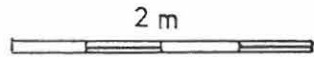
Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alue A

taso 4

mk 1:50

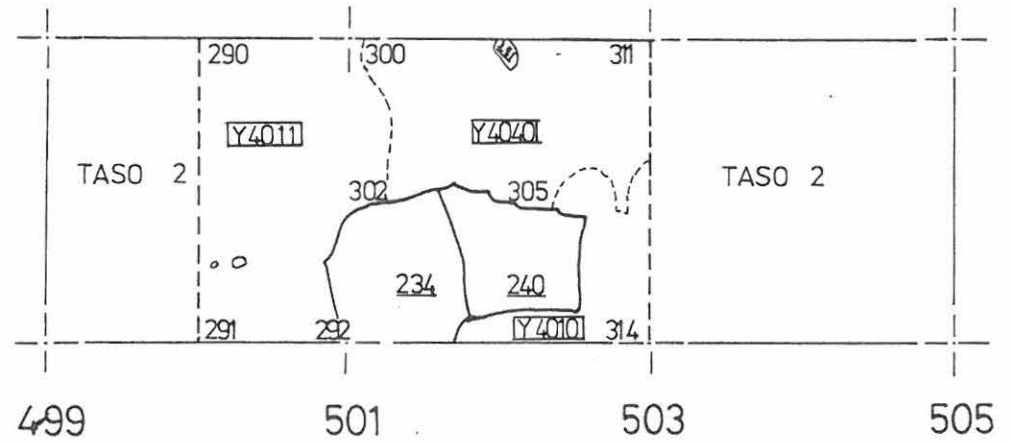

kp 2, koje 1 180

piirt. Maija Tusa

20.6.1989

120

Y4010

mineraalimaa: sora

Y4011

mineraalimaa: hiesu

Y4040

mineraalimaa, jossa likaa

yhteyksien raja

kivi vaatuluskuineen

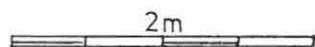
JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989
tasokartta

alue A

taso 5

mk 1:50

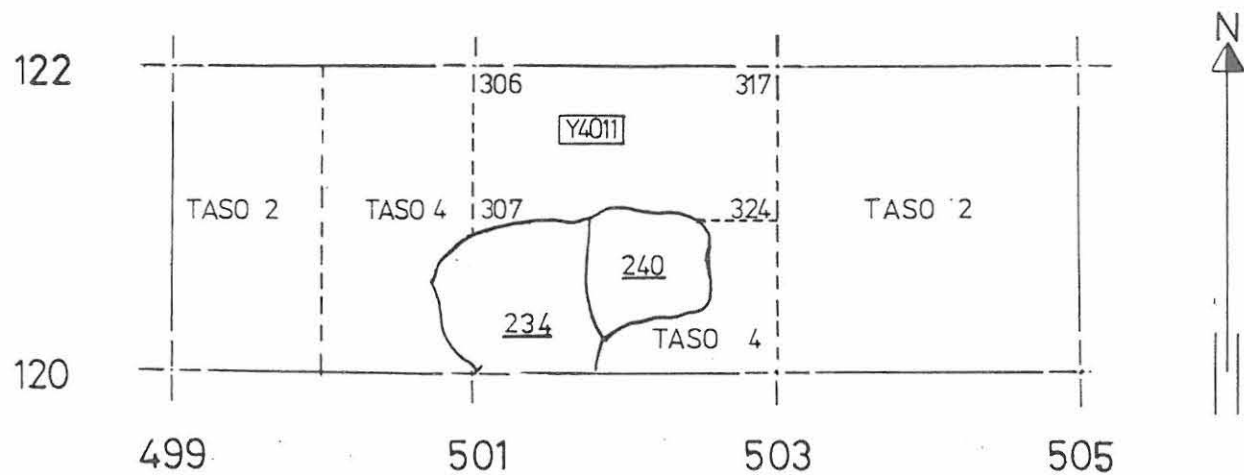
kp 2, koje 1 180

piirt. Maija Tusa

22.6.1989

Y4011

mineraalimaa: hiesu

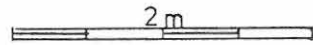
JANAKKALA HAKOINEN LENSUNKALLIO

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

pohjavaaituskartta

alueet A,B,C ja D

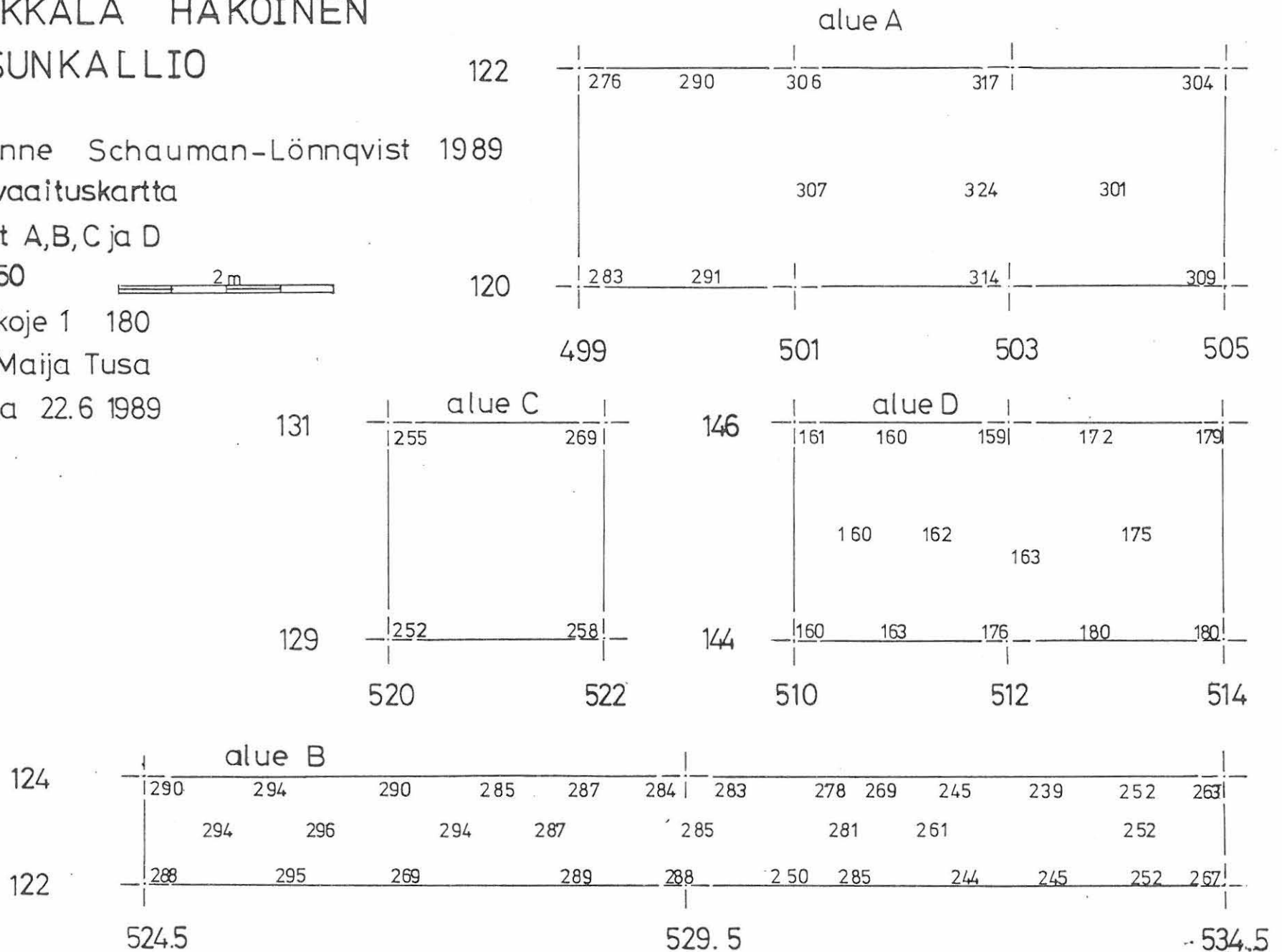
mk 1:50

kp 2, koje 1 180

piirt. Maija Tusa

13.6 ja 22.6 1989

JANAKKALA HAKOINEN KÖYKKÄLÄ

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

pintavaaituskartta

alueet A I, A II, B, C, D ja E

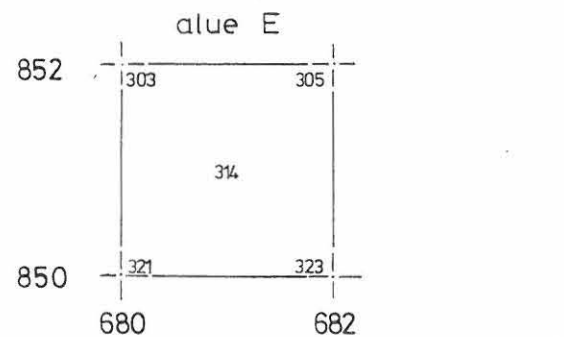
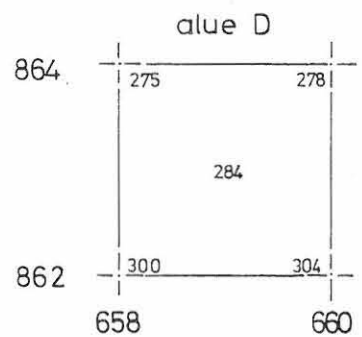
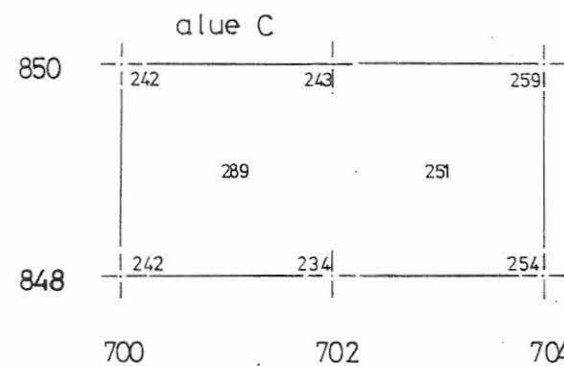
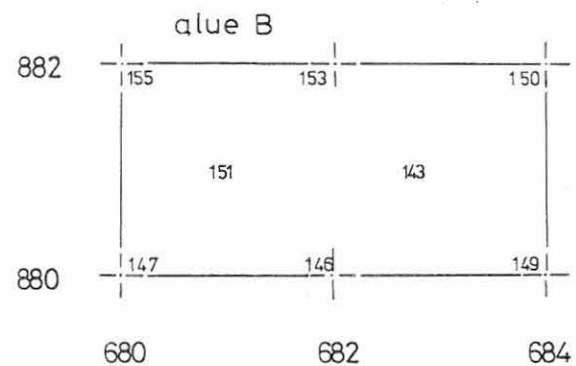
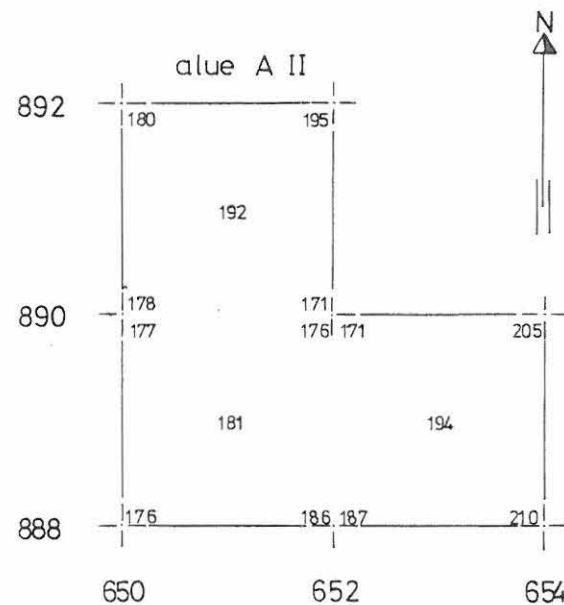
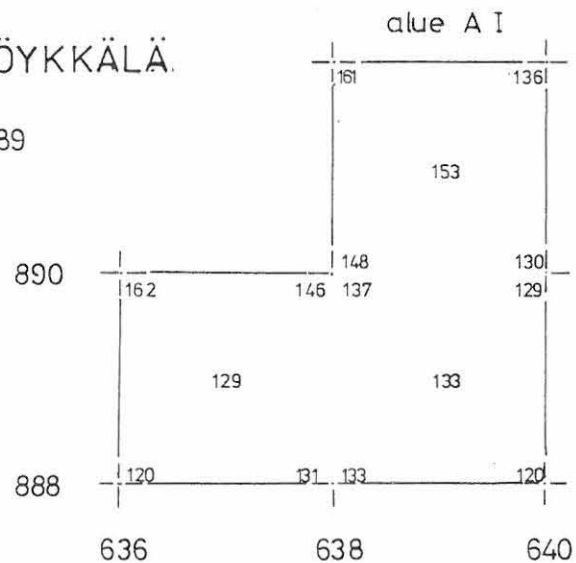
mk 1:50

kp 1, koje 1 100

kp 1, koje 2 061 (alueet B ja C)

piirt. Esa Mikkola ja Maija Tusa

30. 6. 1989

JANAKKALA HAKOINEN KÖYKKÄLÄ

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alueet AI, AII, B, C, D ja E

taso 1

mk 1:50

kp I, koje 1 100

kp II, koje 2 061 (alueet B ja C)

piirt: Maija Tusa

26.6 - 29.6. 1989

 kivi ja vaaitusluku

 juuri

 yhteyksien raja

 tiili

 L^x1 löytö ja löytönumero

 (F1) kohde numeroineen

 Y5000 humus

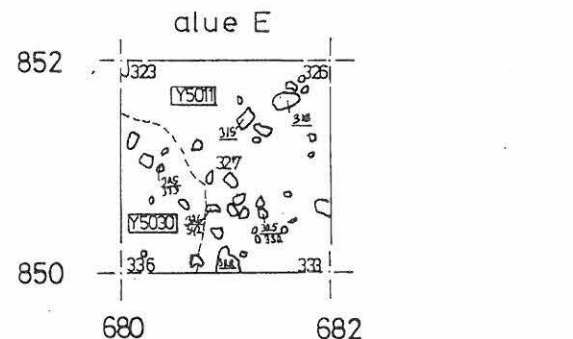
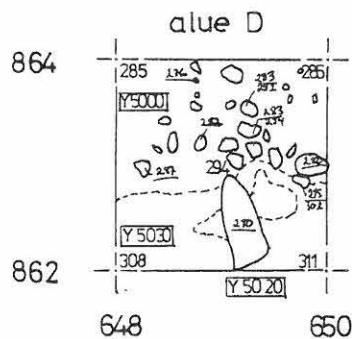
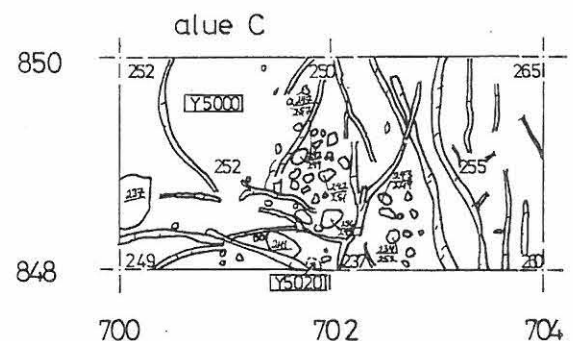
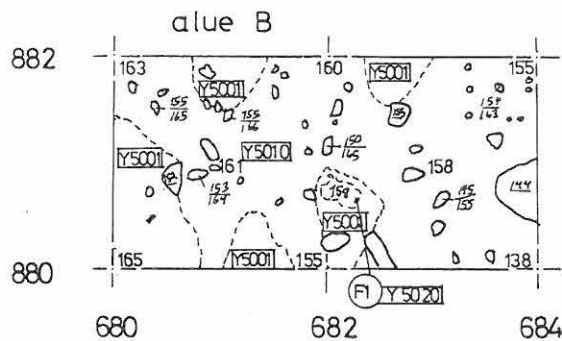
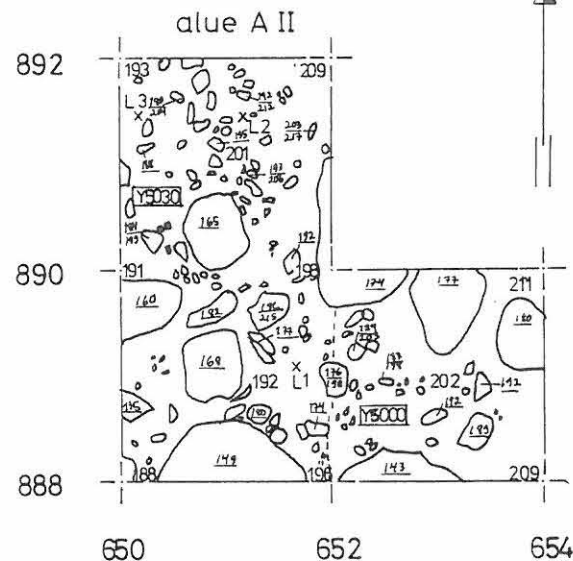
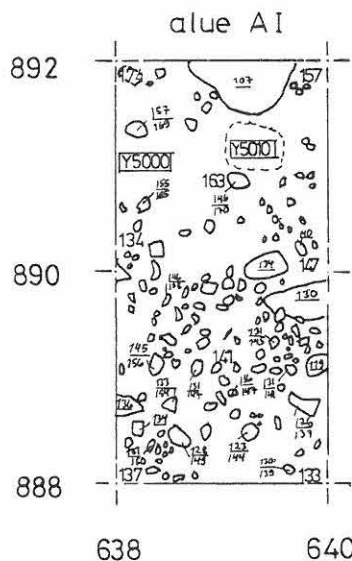
 Y5001 humus tai likamaa

 Y5010 mineraalimaa: lähinnä sora

 Y5011 humus+ sora

 Y5020 savi

 Y5030 humus+ hiesu

JANAKKALA HAKOINEN KÖYKKÄLÄ

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

tasokartta

alueet AI, AII, C ja D

taso 2

mk 1:50

kp I, koje 1 100

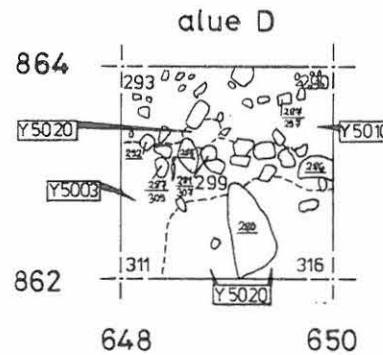
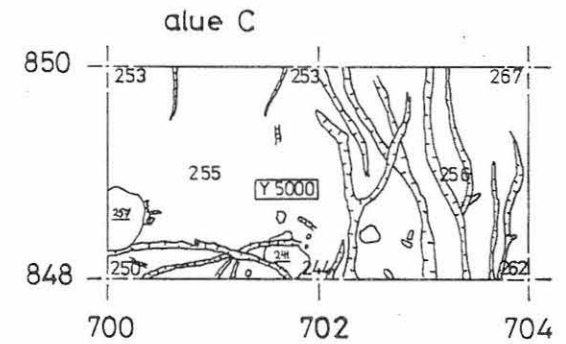
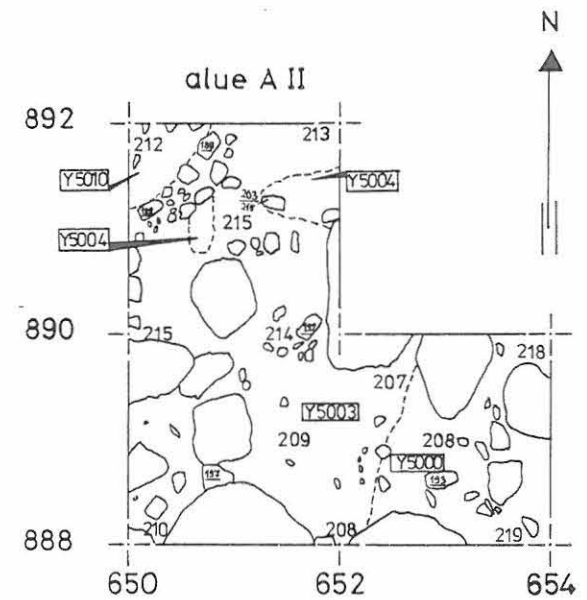
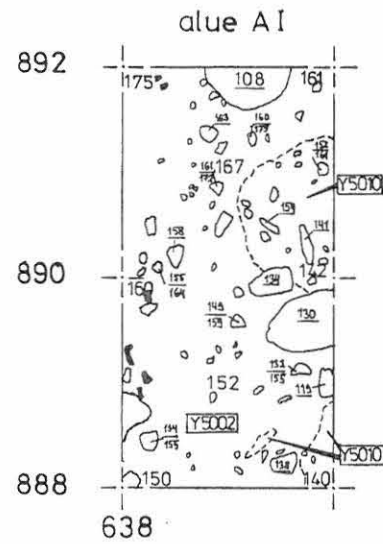
kp I, koje 2 061 (alue C)

piirt. Maija Tusa

26.6. - 29.6.1989

- 155
164 kivi ja vaaitusluku
- juuri
- tiiltä
- yhteyksien raja

- Y5000 humus
- Y5002 humus+sora
- Y5003 humus+hiekka tai likamaa
- Y5010 mineraalimaa: lähinnä sora
- Y5020 savi
- Y5004 mineraalimaa: likamaa

JANAKKALA HAKOINEN KÖYKKÄLÄ

Marianne Schauman-Lönnqvist 1989

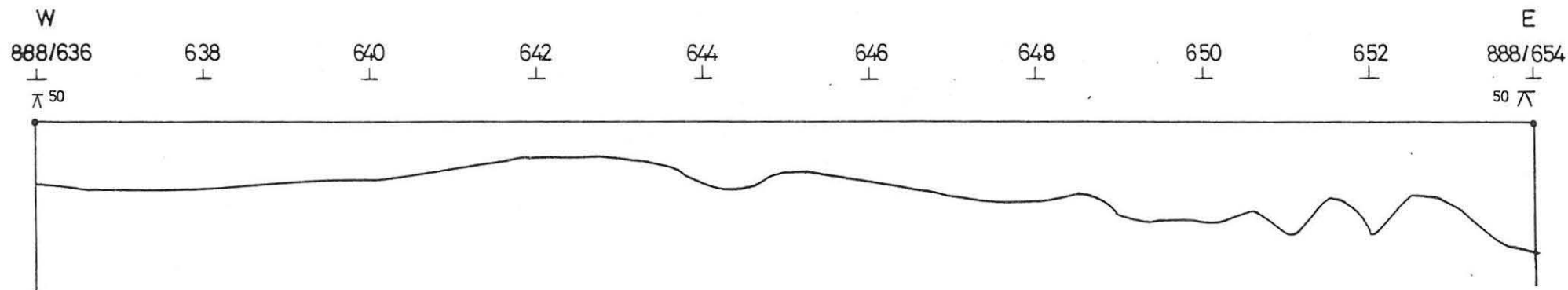
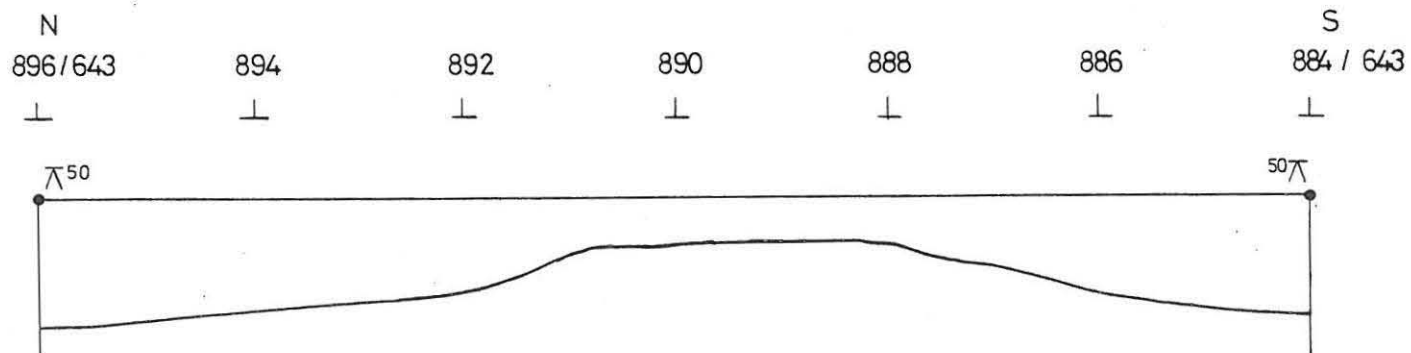
röykkiön pintavaaituskartta

N-S 896/643 - 884/643 ja W-E 888/636 - 889/654

mk 1:50

kp I, koje 1 100

piirt. Maija Tusa 30.6.1989

JANAKKALA HAKOINEN KÖYKKÄLÄ

Marianne Schauman - Lönnqvist
1989

pohjavaaituskartta
alueet AI, AII, B, C, D ja E

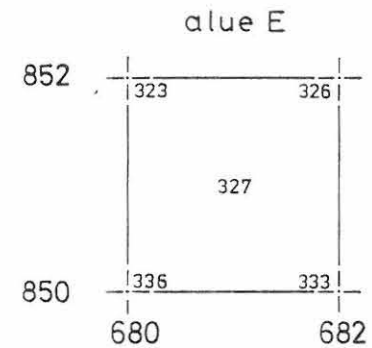
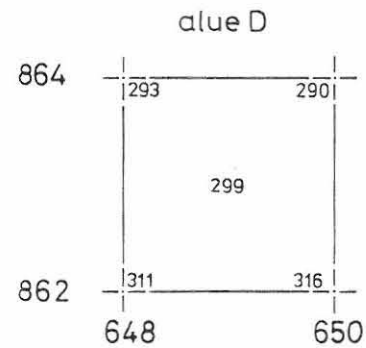
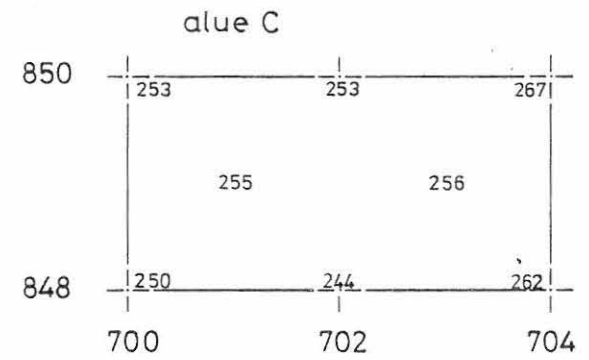
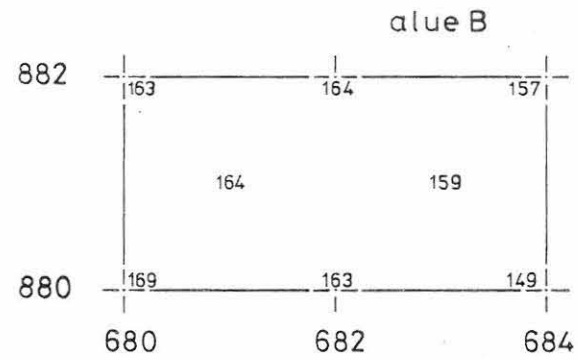
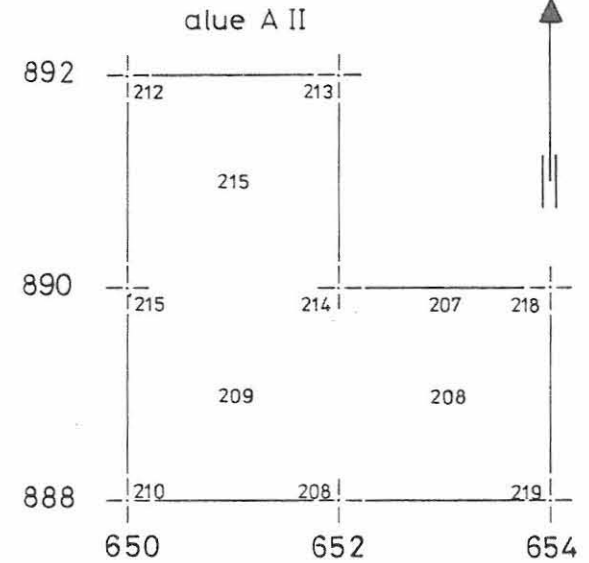
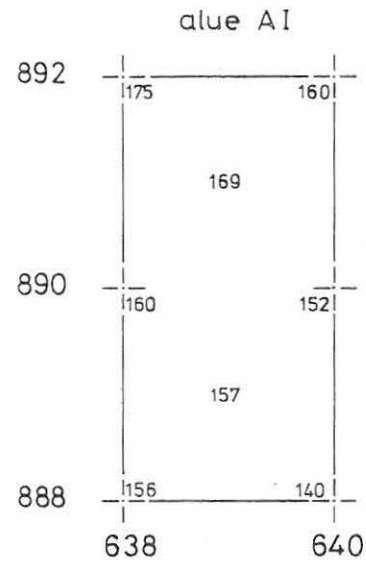
mk 1:50 2m

kp I, koje 1 100

kp II, koje 2 061 (alueet B ja C)

piirt. Maija Tusa

27.6.1989

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA 1989

Kuva 1. f. 80223
Hamppulan kaivausalue A
paalutettuna. E.
MSL

Kuva 2. f. 80224
Hamppulan kaivausalue A
paalutettuna. N.E.
MSL

Kuva 3. f. 80233
Hamppula A, ruutu 118/680,
taso 1. E.
MSL

Kuva 4. f. 80235
Hamppula A, ruutu 118/680,
taso 1. E.
MSL

Kuva 5. f. 80227
Hamppula A, ruutu 120/674,
taso 1. S.E.
MSL

Kuva 6. f. 80232
Hamppula A, ruutu 120/686,
taso 1. E.
MSL

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA 1989

Kuva 7. f. 80248
Hamppula A, ruutu 122/676,
taso 1. W.
MSL

Kuva 8. f. 80237
Hamppula A, ruutu 122/680,
taso 1. N.
MSL

Kuva 9. f. 80251
Hamppula A, ruutu 124/674,
taso 1. W.
MSL

Kuva 10. f. 80236
Hamppula A, ruutu 124/678,
taso 1. E.
MSL

Kuva 11. f. 80274
Hamppula A, ruutu 126/672,
taso 1. E.
MSL

Kuva 12. f. 80246
Hamppula A, ruutu 118/676,
taso 2. E.
MSL

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA 1989

Kuva 13. f 80239
Hamppula A, ruutu 118/680,
taso 2. E. MSL

Kuva 14. f 80245
Hamppula A, ruutu 118/684,
taso 2. E. MSL

Kuva 15. f 80238
Hamppula A, ruutu 120/686,
taso 2. W. MSL

Kuva 16. f 80234
Hamppula A, ruutu 120/674,
taso 2. E. MSL

Kuva 17. f 80270
Hamppula A, ruutu 122/676,
taso 2. N. MSL

Kuva 18. f 80249
Hamppula A, ruutu 122/680,
taso 2. W. MSL

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA 1989

Kuva 19. f 80269
Hamppula A, ruutu 124/674,
taso 2. N. MSL

Kuva 20. f 80250
Hamppula A, ruutu 124/678,
taso 2. W. MSL

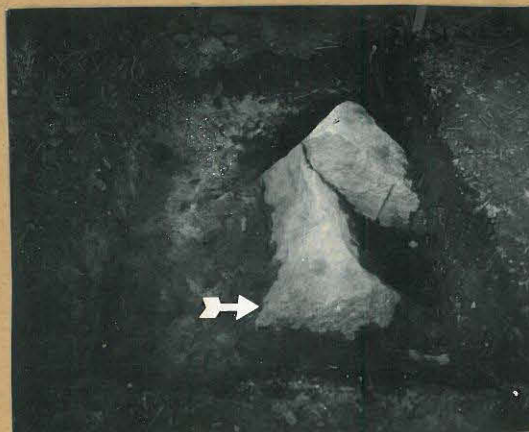
Kuva 21. f 80247
Hamppula A, ruutu 124/678,
taso 2. E. MSL

Kuva 22. f 80283
Hamppula A, ruutu 126/672,
taso 2. E. MSL

Kuva 23. f 80241
Hamppula A, ruutu 120/674,
taso 3. N. MSL

Kuva 24. f 80259
Hamppula A, ruutu 118/676,
taso 3. E. KL

JANAKKALA HAKOINEN HAMPPULA 1989

Kuva 25. f 80258
Hamppula A, ruutu 118/676,
taso 3. W. KL

Kuva 26. f 80260
Hamppula A, ruutu 118/680,
taso 3. E. KL

Kuva 27. f 80257
Hamppula A, ruutu 120/682,
taso 3. S. KL

Kuva 28. f 80267
Hamppula A, ruutu 118/688,
taso 3. S. KL

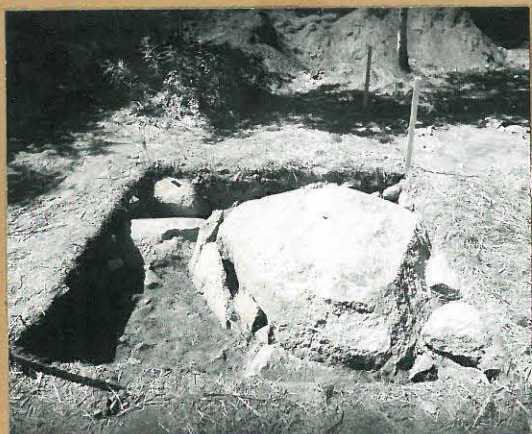

Kuva 29. f 80277
Hamppula A, ruutu 122/676,
taso 3. S. KL

Kuva 30. f 80256
Hamppula A, ruutu 122/680,
taso 3. S.

JANAKKALA, HAKOINEN, HAMPPULA, 1989

Kuva 31. f 80275
Hamppula A, ruutu 124/674,
taso 3. E. MSL

Kuva 32. f 80288
Hamppula A, ruutu 126/672,
taso 3. S. MSL

Kuva 33. f 80290
Hamppula A, ruutu 126/672,
taso 3. S. MSL

Kuva 34. f 80292
Hamppula A, ruutu 126/672,
taso 3. N. MSL

Kuva 35. f 80268
Hamppula A, ruutu 120/674,
taso 4. E. MSL

Kuva 36. f 80285
Hamppula A, ruutu 122/676,
taso 4. N. MSL

JANAKKALA, HAKOINEN, HAMPPULA, 1989

Kuva 37. f 80284
Hamppula A, ruutu 124/674,
taso 4. E. MSL

Kuva 38. f 80279
Hamppula A, ruutu 124/678,
taso 4. S. KL

Kuva 39. f 80281
Hamppula A, ruutu 118/680,
taso 5. E. KL

Kuva 40. f 80280
Hamppula A, ruutu 120/678,
taso 5. S. KL

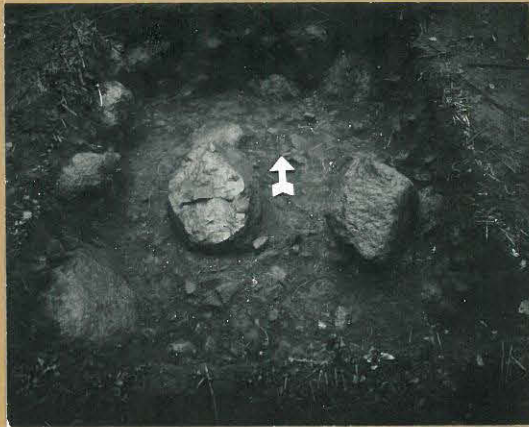

Kuva 41. f 80301
Hamppula A, profiili 126-128/672.
E. MSL

Kuva 42. f 80305
Hamppula A, ruutu 120/674,
paalunjälki? W. MSL

JANAKKALA, HAKOINEN, Hamppula, 1989

Kuva 43. f80278
Hamppula A, ruutu 120/674,
taso 5, S
Kk

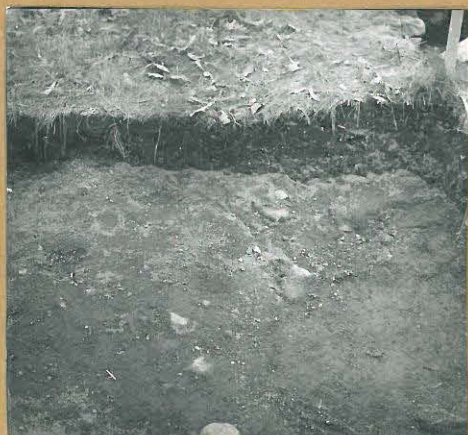
Kuva 44. f80286
Hamppula A, ruutu 120/674,
taso 6, W
MSL

Kuva 45. f80230
Hamppula B, ruutu 128/696,
taso 1, W
MSL

Kuva 46. f80228
Hamppula B, ruutu 130/690,
taso 1, W
MSL

Kuva 47. f80229
Hamppula B, ruutu 130/694,
taso 1, W
MSL

Kuva 48. f80231
Hamppula B, ruutu 130/698,
taso 1, E
MSL

JANAKKALA, HAKOINEN, HAMPPULA 1989

Kuva 49. +80242
 Hamppula B, ruutu 130/690,
 taso 2, S. MSL

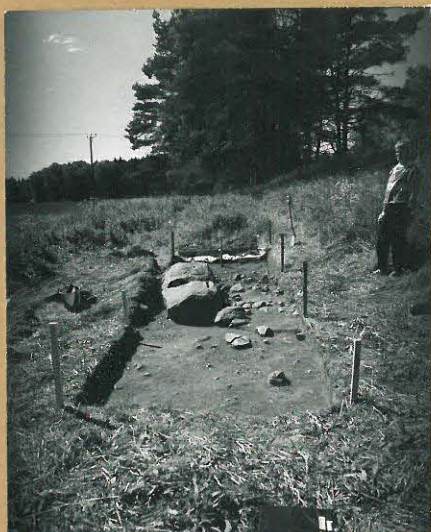

Kuva 50. +80243
 Hamppula B, ruutu 128/692,
 taso 2, E. MSL

Kuva 51. +80291 92/754
 Hamppula L, ruutu 90/752,
 taso 1, S. MSL

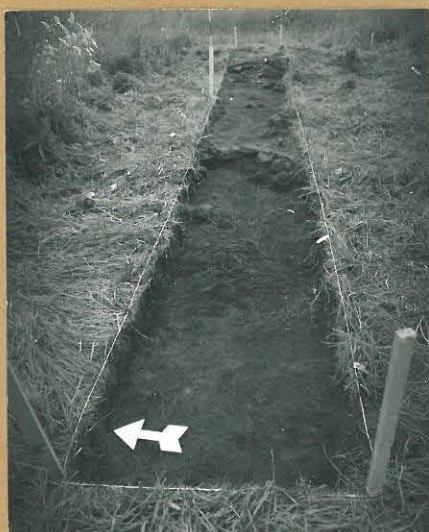
JANAKKALA, HAKOINEN, LENSUNKALLIO 1989

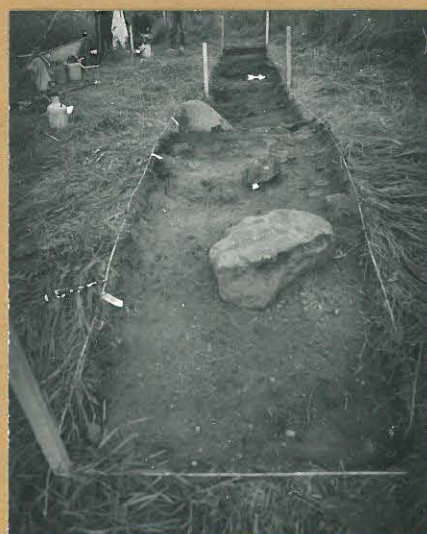
Kuva 52. f80276
 Lensunkallio A, taso 1, hummas.
 E
 HSL

Kuva 53. f80289
 Lensunkallio A, taso 2, E
 HSL

Kuva 54. f80262
 Lensunkallio B, ruudut
 123/524.5-123/534.5, tasol.
 W
 HSL

Kuva 55. f80263
 Lensunkallio B, ruudut
 123/524.5-123/534.5, tasol.
 E
 HSL

JANAKKALA, HAKOINEN, LENSUNKALLIO 1989

Kuva 56. 780264
Lensunkallio B, ruutu 123/524,
taso 1, W Kk

Kuva 57. 780265
Lensunkallio B, ruutu 123/529,5,
taso 1, W Kk

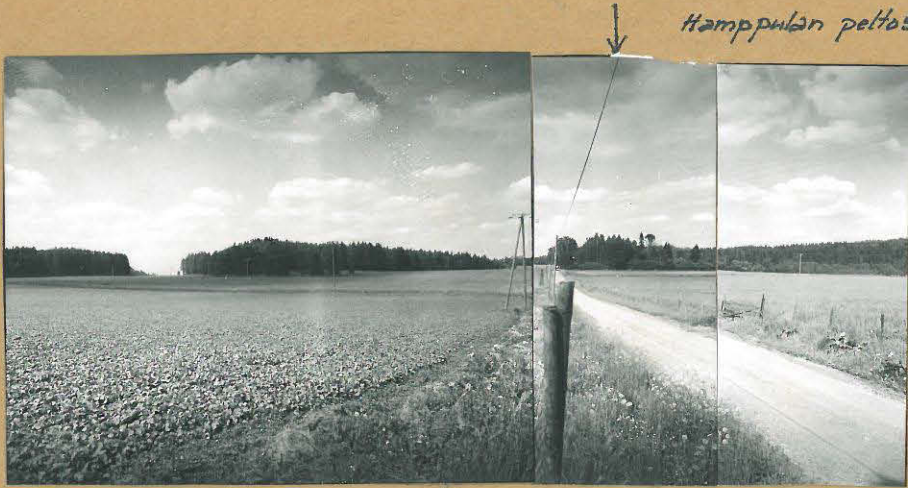

Kuva 58. 780266
Lensunkallio B, ruutu 123/529,5,
taso 1, S. Kk

Kuva 59. 780272
Lensunkallio D, taso 2, E. HSL

JANAKKALA, HAKOINEN, KÖYKKÄLÄ, 1989

Kuva 60.
Hampulan panorama. S

f80252-54

MSL

Kuva 61. f80295
Köykkälä, yleiskuva N.
MSL

Kuva 62. f80296
Köykkälä, rökkiö W
MSL

Kuva 63. f80299
Köykkälä A1, taso I, S
MSL

Kuva 64. f80300
Köykkälä A1, taso I SW.
MSL

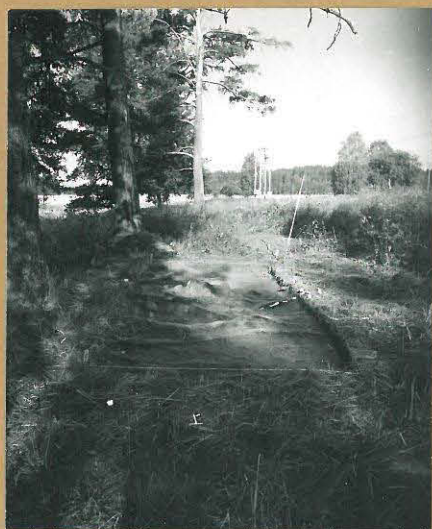
JANAKKALA, HAKOINEN, Köykkälä, 1989

Kuva 65. +80302
Köykkälä AII, runtu 880-890/
648, taso I, S.
MSL

Kuva 66. +80297
Köykkälä B, taso I, E.
MSL

Kuva 67. +80298
Köykkälä C, taso I, E
MSL

Kuva 68. +80304
Köykkälä D, taso I, S
MSL

Kuva 69. +80306
Köykkälä D, taso 2, S.
MSL